

PZ 59

.L427 K5

FT MEADE
GenColl

Ett Klöfverblad

*Berättelse
för ungdom och ungdomsvänner*

Af Margarete Lenk

*Öfversättning från tyskan
af O. V. H.*

ROCK ISLAND, ILL.
AUGUSTANA BOOK CONCERN.

Emil Hallinger

Sofra från Sv. Luth. Tabor-fors.
Lördagsstola, Mc Keesport, Penn'a.
Julen 1 910.

Ett Klöverblad

*Berättelse för ungdom och
ungdomsvänner*

af

Margarete Lenk.

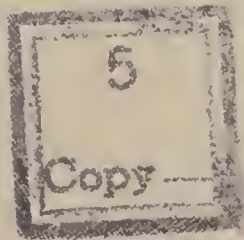
Öfversättning från tyskan af O. V. H.

ROCK ISLAND, ILL.
AUGUSTANA BOOK CONCERN 1910.

PZ59
L427K5

Gift
Bertrude A. Halvinger
Feb. 20, 1952

I. Anna och Mari.

F framför ett vackert, välbyggt hus i en af Dresdens förstäder stod en möbelvagn, och flera karlar voro sysselsatta med att aflasta densamma och bära sakerna in i huset. Vid ett öppet fönster i första våningen stodo två flickor, vid pass elfva år gamla, och bevakade noga hvad som försiggick. Den större af de två hette Anna, husägarens, en rik köpmans, enda dotter, ett vackert barn med blomstrande utseende, milda blå ögon och det ljusa håret hängande i långa flätor ned öfver axlarna. Den nätta ylleklänningen passade väl den smärta, välbildade gestalten, förklädet var bländande hvitt, och hela hennes person gaf intryck af den största renlighet och ordning.

Lilla Mari däremot, dotter till professorn, som bodde i tredje våningen, och den äldsta af fem syskon, var af helt annat utseende och skaplynne. Hennes fina ansletsdrag tycktes alltför utbildade och förståndiga för att stämma öfverens med hennes lilla, spensliga kropp.

Den höga pannan omkransades af rika, mörka lockar. Vid sin toalett, som visserligen var enkel, men ren och snygg, tycktes hon ej fästa mycket afseende, ty hon lyfte just sitt rena kattunsförkläde för att vifta bort sotet från fönsterbrädan.

“Så’nt bör man inte göra med förklädet”, förmanade Anna helt moderligt, “då blir det nedsöladt. Men se, du har ju icke snört dina skoremmer.”

“Ack, det glömmar jag alltid”, svarade den lilla, böjde sig ned och godtgjorde sin försummelse. “Men se, där bära de in ett stort piano! Det kommer pappa inte att tycka om.”

“Men Mari!”

“Hvad nu då?”

“Se på ditt finger! Hvad tror du fröken Helen skall säga?”

Verkligen var icke det näpna lilla pekfingret, med hvilket hon just pekade ut genom fönstret, svart som en sotares.

“Ack, det rår jag inte för”, sade hon och stack därvid fingret i munnen och sög af alla krafter. “Jag har just i dag på morgonen skrivit mitt franska tema, och då händer det ibland, att jag får fingret ner i bläckhornet.”

“Och då bli bokstäfverna så stora och duktiga”, anmärkte Anna.

Förtretad skakade den mindre flickan sitt lockiga hufvud. “Lämna mig då en gång i fred! Kom så

skola vi se efter, om det nya herrskapet har några barn, och om det är gossar eller flickor.”

“Hur kunna vi se det?” frågade Anna förvånad.

“Åh, om de lasta af en gunghäst, så ha de pojkar, men om de ha en dockvagn, så är det säkert, att de ha flickor.”

“Så slug du är, Mari! Det hade jag aldrig tänkt på. O, jag önskar, de hade en flicka; då blefve vi tre att leka med våra dockor.”

“Nej, det vill inte jag”, sade Mari häftigt, och höll på att tappa den ena skon, som väl ej blifvit behörigen tillsnörad. “Om det då skulle vara en fin flicka, som aldrig får bläck på sina fingrar, alltid är slätkammad och ren och nätt, så håller du mer af henne än af mig, och det kunde jag inte uthärda. Nej, det kan jag bestämdt inte!” skrek hon, och med sin lilla knutna näfve slog hon i fönsterbrädan och sparkade utaf sig äfven den andra skon, så att den flög midt ut på golvet.

“Mer än dig!” ropade Anna, i det hennes klara ögon fylldes af tårar. “Nej, nej, aldrig. Du är min allra bästa vän, och det blir du, så länge jag lefver.” Därvid slog hon armarna om den lilla och tryckte henne intill sig.

“Då skall du också få se, hur nätt och ordentlig jag alltid skall vara, bara jag blir litet större”, lofvade Mari. “Men se, se! Där kommer en gunghäst, en riktigt stor en, och där en mindre på hjul, och så en

vagga. Då ha de tre barn, två pojkar och ett lindebarn.”

“Men hvad ska’ de med de där sakerna med de långa benen?” frågade Anna.

“Det är målarstafflier”, sade Mari. “Men se, där kommer en stor fiollåda.”

“Då måste det vara lärddt folk: de kunna måla, och de musicera”, anmärkte Anna.

“De behöfva inte vara mycket lärda för det”, menade Mari. “Jag ser ingen boklår bland sakerna. Du vet, att när vi kommo hitflyttande i fjol, så hade vi många stora lårar fulla af böcker. Men så är också min pappa fasligt lärdd. I hans studerrum räcka bokhyllorna ända upp till taket, och ofta sitter han där uppe på en stege och läser. Det kan jag också! Ofta, när han inte är där, klättrar jag upp och söker bland böckerna. Det är mycket roligare än att sitta och sticka. Då fann jag en gång en helt liten, tjock bok, bunden i svinläder, och den har jag börjat läsa. Böcker i svinläderband äro alltid de ländaste. Vet du hur den börjar?”

“De gamla sagor tälja om mången blodig strid,
om tappra hjältedater från svuunen storhetstid —”

“Asch, du med dina gamla hjältar!” afbröt henne Anna. “Då läser jag bra mycket hellre trefliga historier om snälla barn. Men se, där kommer fröken Helen. Kvickt! Tag på dig dina skor och lägg böckerna i ordning. Nu är också möbelvagnen tom och

kör sin väg. Ack, en så'n eldröd plyschsoffa de bära in, och så en stor spegel med förgylld ram. O, hur jag önskar, att räknetimmen vore förbi; den är så förfärligt långträdig.”

Nu inträdde lärarinnan, en ung kvinna med ett fördelaktigt utseende, och samtalet tog slut.

Annas föräldrar, som ägde en betydlig förmögenhet och ej behöfde taga hänsyn till kostnaden för deras enda dotters uppfostran, höllo egen guvernant, men alldenstund de ansågo det förmånligt för henne att hafva någon jämnårig kamrat, hade de bedt professorn att låta sin dotter deltaga i undervisningen samt för öfrigt tillbringa så mycken tid som möjligt i deras dotters sällskap. Snart blefvo de båda barnen ömt fästade vid hvarandra, trots deras olika skaplygne, och Anna hade helst önskat, att Mari kunnat stanna hos henne hela dagarna i ända. Detta ville dock icke professorn tillåta, emedan han fruktade för att Mari skulle blifva bortskämd och kanske främmande för sina egna syskon; dock förgick sällan någon eftermiddag, utan att de två flickorna lekte ett par timmar med hvarandra. Äfven i dag hade de som vanligt “lekt främmande” med sina dock-familjer. Anna var, nu som alltid, den stora damen. Behagligt tillbakalutad i en liten korgstol stic-kade hon med skicklig hand en mössa för den vackra blondlockiga dockan, som låg i en prydlig liten vagga bredvid henne. Flera andra dockor sutto omkring ett litet bord, och Mari, som var både barnflicka och guver-

nant i en person, trakterade dem med skorpor och mjölk i de näpnaste små koppar.

“O *miss Mary!*” ropade Anna i en slags tillgjord ton, “ha inte barnen gjort ifrån sig frukosten än? De göra ett så förskräckligt väsen, och jag har en så förfärlig hufvudvärk. Tag dem ut i skolrummet och stanna med dem där till middagstiden. Jag skall själf sköta om, att middagen blir färdig.”

“Strax, strax, madame”, svarade Mari, drack skyndsamt ur sin kopp och stoppade den sista skorpbiten i munnen, grep därpå obarmhärtigt tag i sina små skyddslingars hår och släpade dem till en vrå af rummet, där hon satte dem i rad på några små bänkar. Själf tog hon därefter plats framför dem, och skoltimmen började. Dockorna gjorde sin sak bra, läste upp multiplikationstabellen utan att stappla, och de franska glo-sorna kunde de på sina fem fingrar. Emellertid hade Anna fått mössan färdig, tog sin lilla älskling ur vaggan för att profva den och kysste och smekte honom, som om han varit ett verkligt lefvande barn. Då hon ändtligen fått honom till sömn igen, steg hon in i dockköket och begynte med van hand taga fram de blanka kökskärlen för att tillreda en läcker middag, bestående af bröd, choklad, russin, socker, m. m. Plötsligt vände hon sig om, och det så hastigt, att den vackra brödtårtan föll i bitar.

“*Miss Mary*, hvad lär ni nu barnen för dumheter igen?”

“Det är inga dumheter; det är latin. Säg nu efter mig, barn: *mensa* bordet; *mensae* bordets; *mensae* åt bordet.”

“Men mina flickor skola inte lära sig latin”, sade Anna ifrigt. “Mamma säger, att sån't inte är för flickor. De skola inte bli några blåstrumpor.”

“Är jag en så'n då?” frågade Mari och sträckte sina med eldröda strumpor försedda ben, naturligtvis utan skor, emot vännen. “Jag har själf lärt det i smyg ur en bok i pappas studerrum. Jag kan redan tre sidor, och jag är rädd för att jag glömmer bort det igen, om jag inte får lära dockorna det.”

“Lär det då åt din gamla Lilli och din Fritz, som redan har en sönderslagen näsa”, ropade Anna häftigt. “Men mina söta barn skola då icke lära sig sådant.” Därpå skyndade hon in i skolrummet för att skydda sina älsklingar för faran af öfverbildning. Mari hängde hufvudet af ledsnad.

“Med två kan jag inte börja”, sade hon bedröfvad, “men med fyra ginge det så utmärkt.”

“Välan, gör som du vill då”, tröstade henne Anna och ordnade åter dockraden. “Men jag får lof att lägga mig en stund på soffan, ty jag tror jag har låtit förleda mig att visa humör, och det anstår, förstås, inte en fin dam, men så är du också ibland bra retsam, Mari.” Därpå sträckte hon sig på den lilla barnsoffan och öppnade en berättelsebok, som hon fann mer tilltalande än den latinska grammatiken.

“*Amo* jag älskar; *amas* du älskar”, fortsatte Mari med sin undervisning. “De komma, de komma”, afbröt hon sig plötsligen och ilade till fönstret, dit också Anna genast följde henne.

Ja, en vagn höll därutanför, och just nu öppnades dörren. En blek, vacker och något vårdslöst klädd dam steg ur, åtföljd af en ståtlig barnjungfru, klädd i rysk nationaldräkt och bärande på armen ett litet barn insvept i en lång klänning. Därpå steg en fet fyra-åring ur vagnen och sist af alla en ljuslagd gosse på åtta år, klädd i rysk kaftan och hög pälsmössa, som tvektes frampressa svetten på hans hjässa, ty det var ju sent lidet fram på våren. Damen trädde genast in i huset, men jungfrun stannade och tillsade kusken att lyfta af kofferten, tog därefter den lille vid armen och ledde honom in, under det den äldste följde efter långsamt och makligt, som om han ej alls hörde till det öfriga sällskapet.

“Ha de ingen pappa?” frågade Mari.

“Han är målare och har rest till Italien för att bli borta ett helt år”, förklarade Anna. “Där ämnar han måla utaf gamla fornlämningar; det är hvad mamma sade i går kväll. För min del tycker jag, han borde föredra nya saker framför gamla. Men jag skulle önska veta, hvarför pojken går klädd som en jultomte och barnjungfrun som en teaterdocka?”

“Det vet jag”, försäkrade Mari. “Det är den ryska

klädedräkten; de bodde ju i Ryssland till för ett år sedan, och modern är ryska.”

“Men är det så kallt där? Landet är ju grönt?”

“Grönt? Hur vet du det?”

“Åh, har du inte sett det i kartboken? Hela Ryssland är ju grönt, och då måtte det väl vara varmt.”

“Du är allt bra lustig, Anna!” smålog Mari, “om du tror, att färgen på landet ser ut som färgen på kartan. I kartboken äro de olika länderna olika färgade, blott för att man skall kunna skilja dem åt.”

“Åh, är det så? Det visste jag inte. Jag har ju aldrig tyckt mycket om att studera geografi. Men kom, låt oss göra i ordning middagen. Barnen måste vara förskräckligt hungriga efter allt det latin, de måst lära.”

II. *Ivan.*

Den vackra våningen en trappa upp hade stått tom en längre tid, och Annas föräldrar blefvo mycket glada, då de äntligen kunde hyra ut den åt den ryska familjen. Visserligen blef det ej så lugnt och stilla i huset, som det varit förr, ty den lille ryssen skrek värre än alla professors barn tillsammans, och den gamla barnjungruns stämma skallade förfärligt gäll och högljudd i rummen och i trapporna. Dessutom bullrade och knackade och hamrade de dagarna i ända; det såg ut, som om de aldrig blefvo färdiga med att få sakerna i ordning och på sin rätta plats. Att sedan fruntimren

emellanåt, hela timmar i rad, kunde sitta vid pianot, syntes fru Härtel, Annas moder, mycket besynnerligt. Hur kunde en husmoder nu för tiden så öda bort sin tid?

Ändtligen tycktes de ha fått allt ordnadt, och hon beslöt att, såsom husvärd, aflägga ett besök. Den nystädslade tjänstflickan öppnade dörren, och genast vid inträdet kunde fru Härtel ej undertrycka den tanken: "Ack, om jag ändå finge städa här inne". Ja, det såg verkligen brokigt ut: böcker, kläder, hattar och nipper lågo strödda om hvarandra öfver bord, stolar och skåp; två stora koffertar, som blifvit tömda på sitt innehåll, stodo kvar i rummet. I fönstren funnos inga förhängen, men öfver de lägsta rutorna hade man klistrat papper; och midt i rummet satt den främmande frun framför ett högt staffli, ifrigt sysselsatt med att kopiera ett schweizerlandskap. Leende vände hon sitt vackra ansikte mot den inträdande.

"Ni ursäktar mig nog, om jag ej stiger upp; färgerna torka så fort. Vi ha inte fått så mycket i ordning än. Katinka har verkligen inte haft tid att städa, ty den lilla är så kinkig efter resan."

Fru Härtel gjorde några vänliga förfrågningar om barnen och erbjöd råd och hjälp, om något behöfdes.

"Åh, ni är mycket god", blef svaret. "Katinka skall nog sköta om det. Jag har verkligen inte tid. Jag måste måla en hel del taflor för utställningen, och min kära musik får jag ej åsidosätta."

Medan hon talade, fortfor hon att måla en röd klänning på en säterkvinna, och fru Härtel gjorde visitenkort och lämnade rummet, skakande på hufvudet. Ute i förstun stannade hon, då hon hörde ett fruktansvärdt skrik från barnkammaren och däremellan den gamla ryskans gälla stämma. Skulle hon stiga in och se hvad som fattades de stackars små? Då sprang dörren plötsligt upp, och den äldste pojken flög, kastad som en boll af den gamla barnjungfruns kraftiga hand, ut i förstun, där han föll framstupa. Han blef dock icke länge liggande, utan rusade upp i raseri, sparkade och slog på den åter tillstängda dörren och okvädade den gamla både på ryska och tyska. Fru Härtel ömkade sig öfver den lille, lade sin hand på hans axel och sade vänligt: "Skrik då inte så, du lille, det är inte vackert. Vill du komma med ner en stund och leka med min flicka? Då skall du också få en kaka". Skriket tystnade genast; den lille stack fingret i munnen, stod orörlig som en bildstod och betraktade missänksamt den talande. Han fortfor att plira genom den tjocka luggen, som hängde ned öfver pannan, men äfven det kärleksfullaste tilltal förmådde ej locka ett ord öfver hans läppar, och tämligen missbelåten steg fru Härtel ned för trappan till sin egen välartade dotter.

Anna och Mari voro särskildt angelägna om att lära känna den lille halsstarrige ryssen, men då det i flera dagar fortfor att regna, så att de icke kunde komma ut i trädgården, gafs intet tillfälle därtill. Ändtligen

tittade solen fram, och glada ilade de små flickorna ut för att plocka de första vårblommorna. Den stora trädgården bakom huset var genom låga staket delad i tre delar, så att hvardera familjen kunde inrätta allt efter sin egen smak. En stor, med murgröna beväxt berså tillhörde Annas föräldrar ensamt, men den bakre väggen däraf stötte intill den ryska familjens trädgård. Nyfiket spejade flickorna genom staketet. Mycket riktigt! Där låg den ljuslockige gossen utsträckt på den fuktiga marken och gräfde med en liten skyffel ett hål i jorden.

“Hvad gör du där?” ropade Anna.

“En graf.”

“Hvad skall du lägga i den?”

“Ett lik.”

“Husch, så förskräckligt! Hvar har du liket?”

“Gå din väg, annars kan jag inte leka”, ropade pojken otåligt.

“Men du förkyler dig”, varnade Anna, “marken är ännu våt.”

“Pojkar förkyla sig inte”, brummade han till svar.

“Men säg oss då, hvad du heter”, bad Mari.

I stället för svar kom en handfull jord flygande öfver staketet, så att flickorna förskräckta drogo sig tillbaka.

“Det är en befängd sälle”, sade Mari, “men jag tycker inte illa om honom. Låt oss gå och titta genom kvisthålet i bersån, där kunna vi se hvad han gör.”

Öförtrutet fortfor gossen att gräfva. Ändtligen var

hållet djupt nog, och han gick till det lilla trädgårdshuset och kom tillbaka, långsamt och högtidligt, och bar med båda händerna något, som han hade höljt öfver med sin röda silkeshalsduk. Sakta sjöng han en rysk visa och marscherade allvarsam omkring hela trädgården, därpå knäböjde han vid grafven, tog bort duken och nedbäddade sorgfälligt en död sparv i fördjupningen. Därpå kastade han jord däri, gjorde med händerna en liten grafkulle däröfver och täckte den med blommor, som han plockade i gräset. En stund stod han vemodigt betraktande sitt verk. Plötsligt tycktes han dock tröttna på leken, torkade den våta jorden af sina händer med silkesduken, kastade sig ned i gräset och slog en rad kullerbyttor med sådan skicklighet, att barnen i bersån skrattade med full hals.

Under de vackra vårdagarna, som nu följde, gåfvo de ofta akt på gossen, som lefde ett riktigt enstöringslif där nere i deras trädgårdsdel, hvilken ingen tänkte på att plantera något uti. Alla försök att närma sig honom voro förgäfvos. Hur högljudt än professors pojkar jublade på sin gräsplan, och hur högt än Annas och Maris bollar och ringar flögo, bekymrade sig ej Ivan därom. Att han hette så, visste man nu, ty då det var tid för målena, ropade barnjungfrun honom alltid i fönstret. Hon kom aldrig ner i trädgården, utan föredrog att med de två mindre barnen besöka de offentliga promenadplatserna. Målarinnan såg man också mycket sällan; endast ibland om aftnarna vand-

rade hon fram och tillbaka med en bok i handen på den långa midtelgången mellan trädgårdslanden. Vid ett sådant tillfälle tog fru Härtel mod till sig och tilltalade den besynnerliga damen.

“Lilla Ivan har väl inte blifvit sjuk?” började hon. “Jag har inte sett honom i dag. Han förkylde sig väl inte i går, då han tog sig för att gräfva en damm?”

“Åh nej, han är inte sjuk. Sån't skadar inte barnen. Kanske har Katinka bundit honom, för att han inte skall gå och bli våt igen.”

“Hur gammal är han?”

“Hur gammal? Det är jag inte riktigt säker på. Han var nog sju år förliden vinter.”

“Men vore det inte tid på att han lärde sig något? Vi ha en god goss-skola ej långt härifrån; dit kunde ni skicka honom.”

“Lära? Han lär aldrig något, han är för dum! Jag har gjort mig all möjlig möda att bibringa honom litet kunskap i teckning och i musik, men det är rent omöjligt. Och så är han så förskräckligt envis; Katinka kan inte få bukt på honom längre. När min man kommer tillbaka, ämnar han inackordera honom i någon pension för pojkar.”

“Men han borde åtminstone lära sig läsa”, fortfor fru Härtel.

“Läsa? Ja, det kan ju vara sant; däri har ni rätt. Men nu slår klockan åtta, och jag måste gå till musikföreningen.”

Nästa morgon kom fröken Helen något sent och tycktes ej så litet bekymrad.

“Kan ni tänka er”, sade hon till Annas mor, “att den ryska damen har bedt mig att dagligen gifva en timmes undervisning åt hennes lille vilde. Hur kan jag antaga det?”

“Åh, kära fröken, nog blir det mödosamt, men jag är säker på att pojken hvarken är dum eller elak, utan blott vanvårdad och folkskygg. I sina lekar är han liflig, och hans ansikte har ofta ett så sorgset och förstämndt uttryck, att det riktigt går mig till hjärtat. Barnjungfrun behandlar honom rätt och hårdt. Jag såg, hur hon en gång stötte undan honom, då han ville kyssa sin lille bror. Försök en gång! Går det inte, så kan ni ju sluta upp.”

Något villrådig och missmodig trädde Helen följande eftermiddag in i den ryska barnkammaren, som också skulle göra tjänst som lektionssal. Barnjungfrun satt vid bordet och matade den lille med mjölk och bröd. Den äldre gossen satt på en hög stol och stoppade sin mun full med mat samt uppförde därvid med skeden och koppen en riktig trum-konsert. Men Ivan syntes ej till. “Var god och kalla upp gossen; jag skall lära honom läsa”, bad Helen. Först måste dock den lille äta sitt fat tomt, därefter ropade den gamla något på ryska genom fönstret, och strax därefter inträdde Ivan i rummet.

“Hvar är min mat?” skrek han och såg på bordet.

“Du får den nog snart, min gosse”, sade Helen vänligt, “sätt dig först här hos mig och lär dig ett par bokstäfver. Du är redan så stor och borde kunna läsa trefliga berättelser.”

“Jag vill inte lära mig något, jag vill ha mat”, skrek pojken.

“Ge honom då litet; kanske blir han fogligare sedan.”

Medan han höll på att äta, satte hon sig bredvid honom, slog upp en bok med vackra bilder uti, förklarade några af dem samt utpekade till sist bokstafven A och uppmanade honom att säga efter. Men då sammanknep han munnen, sedan han ätit ifrån sig, och inga böner, hotelser eller bannor kunde förmå honom att åter öppna den. När timmen äntligen var tillända, måste Helen bedröfvad begifva sig i väg.

Följande dag upprepades detsamma. Tredje dagen stod gossen ingentsädes att finna, och först efter långt sökande fann Helen honom gömd under en upp- och nedvänd stor korg nere i trädgården, där tvätten just blifvit uthängd till torkning. Skrikande och sparkande blef han framdragen. Denna gång försökte icke Helen tvinga honom att läsa, utan började att på enkelt sätt berätta för honom något ur bibliska historien. Fastän emot sin vilja tycktes dock gossen lyssna till det som sades. Han var åtminstone stilla, och fastän han höll händerna framför ansiktet, plirade han ibland genom fingrarna emot lärarinnans vänliga ansikte. Nästa dag började sökandet tidigare och fortfor längre, ity att

pojken krupit in under en stor rishög, som låg i ett hörn af trädgården. Helen låtsade upptaga det som lek och drog fram honom utan att förebrå honom. Han skrek ej heller, utan småskrattade skälmskt och lyssnade åter till hvad hon sade, ja, han lät t. o. m. förmå sig till att rita några streck på taflan efter hennes föreskrift. Till att läsa visade han dock icke någon lust. Med ökade förhoppningar återkom lärarinnan nästa dag, men ack, så snart hon öppnade dörren, såg hon genast, att den gamla ryskan i sitt oförstånd fördärfvat saken. Där satt den stackars gossen fastbunden i sin stol. Hans rödblossande, af smuts och tårar solkade ansikte visade, att han utkämpat en het strid. Barnjungfrun däremot förklarade triumferande på dålig franska, att "fröken skulle icke behöfva ha besvär att gå och söka den lille skojoaren, och därför hade hon strax efter middagen bundit honom fast i stolen och skulle ej heller släppa lös honom, förrän han snällt och beskedligt lärt sin läxa." Full af medlidande strök Helen hans blonda lockar och frågade: "Skall jag också i dag berätta något för dig, eller vill du försöka skriva litet?" Gossen sköt taflan ifrån sig och stack fingrarna i sina öron för att visa, att han ej ville höra något. Nu var åter allt förloradt! Harmsen och bedröfvad stödde lärarinnan sitt hufvud mot handen, suckade, och ett par stora tårar runno nedför hennes kinder. Hon borttorkade dem hastigt, men Ivan hade redan märkt det.

"Hvarför gråter du?" frågade han med ängslig ton.

“Emedan du är så trotsig och icke vill lära dig något. Jag tycker så mycket om dig och skulle så gärna vilja lära dig något, men det går ej, så länge du skickar dig på det sättet.”

“O, jag skall gärna lära”, ropade gossen, “jag visste inte, att du tyckte om mig. Släpp mig lös, så skall jag både säga A och allt annat du vill. Släpp mig bara lös, och gråt inte mer!”

Från den stunden var Ivan en helt annan gosse. Med strålande ansikte inväntade han dagligen lärarinnan, antingen stående i dörren eller springande nedåt gatan för att möta henne, och han var den uppmärksammaste och läraktigaste lärjunge. Redan tidigt om morgnarna låg han med sin ABC-bok i gräset och läste högt, så att de första svårigheterna lätt öfvervunnos. Hellen hade tydligen vunnit hans hjärta. Henne lydde han i allt, anförtrodde henne sina små hemligheter och visade henne de besynnerliga anläggningar han gjort där nere i trädgården. I allt öfrigt förblef han lika skygg och sluten som förut.

Under de sköna sommardagarna hade Anna och Mari ofta sina lektionstimmar nere i bersån. Lärarinnan hade börjat berätta för dem några af de underbaraste sagorna från forntiden. Mari var förtjust däröfver; Anna tyckte också om att höra dem, men fann ej något särdeles behag i inlärandet af de många främmande namnen. I dag skulle lärarinnan berätta för dem om det trojanska kriget.

“Det var en gång en kung, som hette Menelaus, och som hade en underbart skön gemål vid namn Helena.”

“Just som du!” hördes plötsligen en stänma ofvanifrån. Alla tre blickade förskräckta uppåt; då tittade Ivans blonda hufvud fram genom löfvet.

“Hvad gör du där uppe?”

“Jag hör på.”

“Kom då ned och sitt hos oss!”

“Det vågar jag inte.”

“Hvarför så?”

“Därför att jag är så smutsig, och hon där är så fin.” Därvid såg han hän mot Anna, som var klädd i en blå sommarklänning, i hvilken hon tog sig mycket väl ut. “Jag har ofta varit här uppe och hört allt hvad ni sagt. Jag känner redan till allt om Herkules och Jason och labyrinten. Jag skall göra en labyrint i trädgården. Ett garn-nystan har jag också redan skaffat mig ur Katinkas sykorg.”

III. De tre tillsamman.

Fastän fröken Helen var mycket intresserad i sin nya lärjunge, voro dock undervisningstimmarna i barnkammaren icke särdeles angenäma. Den gamla ryskan icke blott väsnades rätt där vid bordet, sopade och städade, skämtade med de små, ja, till och med upphängde tvätt till torkning, utan äfven i rummet näst intill försiggick

mycket, som verkade störande. Där stod det flitigt använda pianot och fiollådan, och icke sällan öfvades musik tre á fyra timmar i rad för nästa konsert. Ivan lät sig visserligen icke störa; allt hvad han frågade efter var boken och lärarinnan, men hon återvände alltid från lektionen med hufvudvärk, och hon kände snart, att så kunde det icke länge få fortgå. Historietimmarna, i hvilka Ivan deltog på tillsägelse därom af Helen — dock icke såsom förr ifrån taket af bersån —, hade gifvit de tre barnen tillfälle att bli bekanta, och då hösten kom, satt verkligen den lille vilden, anständig och sedesam, vid Annas skolpulpet och täflade i kunskaper med de två flickorna. För lärarinnan förblef det städse en gåta, huru han kunde lära allting så fort. Han läste flytande, skref läsligt, äfven om stilen ej var så vacker, och visade en berömvärd ifver i öfrigt. Därvid lade han i dagen, att han hade ett känsligt och för intryck lätt mottagligt sinnelag. Med strålände ögon lyssnade han till de bibliska berättelserna. Ingen hade någonsin sagt ett ord till honom om Gud, och om Frälsaren och hans kärlek till honom visste han intet. Så öppnade sig nu hans unga hjärta, liksom blomman öppnar sig för solen. Då Helen omtalade, att Gud sändt sin Son i världen för att frälsa oss från synden, runno stora tårar nedför hans kinder.

“Måste han komma till jorden för min skull också?”
frågade han.

“Ja, för dig också.”

“Måste han komma, därför att jag var så egensinnig och skrek och slog omkring mig?”

“Ja, mitt barn, äfven därför måste han komma och lida och dö.”

“Då skall jag aldrig göra det mer”, ropade han och sprang upp. “Nej, aldrig, aldrig mer. Jag kände nog, att jag var elak, men jag kunde ej låta bli. Nu skall jag aldrig göra det mer.”

Så fört gick det dock nog inte. Den lille anade ej, att han hela sitt lif måste strida emot sitt häftiga lynne. Men utbrotten blefvo dock sällsyntare, och han blef efter någon tid så snäll och lydig, att till och med hans mor märkte det, fastän hon ej tycktes hafva någon tid att ägna åt gossens vård.

Anna och Mari lärde också att hålla hjärtligt utaf sin skolkamrat. I synnerhet stod han på kamratlig fot med Mari. De passade utmärkt väl tillsamman, de voro båda lika ifriga att lära, brydde sig lika litet om, om deras händer voro orena, knapparna bortslitna eller skorna osnörda, och hade båda samma respekt för Anna. Ja, Anna var för dem båda ett verkligt ideal. Tänk, hur hon kunde bevara sitt förkläde rent ända till kvällen, och hennes gyllene hår låg alltid så slätt och väl kammadt. Hennes stil var så vacker, hennes skrifbok så ren och hennes handarbete så prydligt. Att hon ofta blef efter dem i inhämtandet af kunskaper, det märkte de icke. Att lära var ju så lätt, det kunde hvilken som helst; men att vara så ren och ordentlig, så höfvisk och

manerlig, ja, det var något annat det! Anna var också medveten om hvilken makt hon utöfvade öfver sina lärda kamrater. "Äro edra händer rena?" var vanligtvis hennes första fråga, då de om eftermiddagarna kommo för att leka, och de måste först begagna sig af tvättstället i hörnet, innan de tillätos att röra hennes saker. Ivan passade ganska bra till dock-pappa; om han då blott tilläts att hafva en berättelsebok framför sig, satt han helt tåligt och vaggade barnet. Äfven som doktor var han ganska lyckad; med lärd min undersökte han de sjuka dockorna och beredde själf deras medicin af mjölk, socker och fruktsaft, fastän han vanligtvis själf drack ut det och tvättade de därvid begagnade kärnen, emedan de nådiga små damerna ej läto förmå sig därtill.

Då det blef söndag i den lilla dock-världen, ringde Ivan med all makt den blanka ringklockan, som stod på bordet i matrummet, och de båda flickorna kommo med allvarlig min, förde med sig de helgdagsklädda dockorna samt intogo plats på pallarna nedanför det stora bordet, under det Ivan med ett svart förkläde öfver axlarna ställde sig högtidligt där framför och uppläste med mycket allvar den sista läxan ur bibliska historien. Därefter upptog Anna med klar stämma en sång, hvare de andra kraftigt deltogo, äfven om en och annan falsk ton inblandade sig.

När vintern slutligen var förbi och man åter kunde vara ute i trädgården, gåfvos storartade skådespel, och i den milda vårluften kunde man höra krigsrop och

vapenklang. Då voro Ivan och Mari i sitt element: man uppförde ju "det trojanska kriget". Ivan, som offerpräst, svängde en ny bordsknif öfver dockan Lilli, hvilken, såsom Iphigenia, låg på ett altare af tegelsten. Men Anna, föreställande gudinnan Artemis och med en bordsduk öfver axlarna, bortförde jungfrun genom luften och lade i dess ställe en uppstoppad kanin på altaret, från hvars genomborrade strupe en massa sågspån utströmmade.*

Och huru tappert kämpade Ivan och Mari såsom Menelaus och Paris med hvarandra! Träsvärden voro sönderbrutna, och nu skulle Menelaus ha fattat tag i fjäderbusken på motståndarens hjälm. I brist på någon sådan fattade han i stället i blind ifver tag i det lockiga håret och drog däri med sådan kraft, att den stackars Paris gaf upp ett gallskri. I rätt tid kom Anna, som alltid med förkärlek spelade rollen af gudinna, inhöljde den illa tilltygade vännen i en gammal kappa och förde henne till bersån, där dockan Rosalinda, föreställande den sköna Helena, inväntade Paris.

Roligast var det dock när Ivans stora gunghäst blif-

* Enligt legenden hade Agamemnon, Iphigenias fader, lofvat gudinnan Diana, som han förbrutit sig emot, att i vedergällning offra åt henne det skönaste, som inom ett år föddes, och hans egen dotter blef den, som drabbades af detta öde. Agamemnon fördröjde länge uppfyllandet af sitt löfte, men när äntligen Iphigenia förts till altaret för att offras, fattade gudinnan Diana (Artemis) henne, bortförde henne i ett moln och lade i hennes ställe en hind på altaret.

vit med ej så litet besvär hämtad ner i trädgården för att föreställa den trojanska hästen. Fritz och Ernst, Maris små bröder, måste krypa in mellan de breda medarna och där vänta, tills de under Ivans ledning skulle störta fram och bemäktiga sig Mari, hvilken, iklädd Ivans ryska kaftan, satt i bersån, föreställande den bedröfvade Priamus. Och hvem hade väl bättre kunnat spela Hecubas* roll än Anna, då hon med sänkt hufvud och med en afböjande rörelse med handen stolt vägrade mottaga bleckkoppen, som Ivan räckte henne?

Nu hände det sig så, att den härliga våraftonen hade lockat Ivans mor bort från sitt staffli och ned i trädgården. Med ledsnad hade hon hört, att hennes gosse visserligen hade lätt för att lära, men alls icke hade några anlag för de sköna konsterna. Nu såg hon honom med den af papp gjorda soldatmössan på hufvudet, svärdet vid sidan, hållande den med murgrönslof bekransade bleckkoppen i handen träda fram till den sorgsna Hecuba och med hänförelse deklamera orden:

“Drick, och jag dig dyrt vill lofva,
du förgäta skall din smärta.
Underbar är denna gåfva,
balsam för ett såradt hjärta.”

“Hvad”, tänkte hon, “skulle detta vara en fingervis-

* Hecuba, den trojanske konungens, Priami, maka, hvilken nödgats se alla sina söner, med ett enda undantag, omkomma och slutligen äfven såg sin make dödas inför sina ögon af den vilde Pyrrhus. I skulpturen har hon framställts såsom en äldre kvinna med ett af sorg fåradt anlete.

ning? För musik har han inga anlag; icke heller för att måla. Men kanske kunde han bli skådespelare! Det vore icke illa; i alla fall kan man ju göra ett försök.”

Därtill erbjöd sig snart ett tillfälle. Musikföreningen skulle fira sin årsfest, hvarvid ett festspel skulle utföras, och Ivan skulle få rollen af tomte. Lätt och fort inpräglade han i minnet de tämligen medelmåttiga verserna och deklamerade dem i hemmet ganska bra. Vid repetitionen gick det sämre. Han visade en oöfvervinnelig böjelse för att vända ryggen mot de än så länge tomma bänkarna och att springa sin väg, så fort han sagt det sista ordet. Dock kunde man ju förhindra det genom att ropa honom tillbaka eller gifva honom en knuff. Så kom då aftonen, när skådespelet skulle utföras, och den stackars pojken kände sig helt förlägen, då han trädde fram på scenen, men när han såg den klart upplysta salen och de många människorna, hvilka alla riktade sina ögon mot honom, förlorade han helt och hållet fattningen, ty det stred alldeles mot hans natur att exponera sig offentligt. Han gjorde därför affären kort, uppläste sitt stycke så fort som möjligt och försvann därpå kvickt som en pil mellan kulisserna i stället för att på konstnärligt sätt afträda från scenen. Modern blef så förtörnad, att hon genast sände honom hem i stället för att låta honom deltaga i den festmåltid, som bjöds de andra unga skådespelarna. Men det bekymrade alls icke Ivan; han var fullkomligt be-

låten med att äta en tarflig smörgås där hemma, i synnerhet som han under dess förtärande fick tillfälle att fördjupa sig i historien om Romulus och Remus, och ifrån den stunden besvärade man honom ej vidare med några dramatiska föreställningar.

Snart efter detta misslyckade försök återvände hans fader, målaren, från Italien. Han var en stilla, allvarlig man, som lefde blott för sin konst, och som älskade frid mer än allt annat. Hela dagarna arbetade han i sitt rum, och aftnarna tillbragte han i sällskap med andra konstidkare, ty hemmet utöfvade ingen dragningskraft på honom. Hans ansikte bar ofta spår af bekymmer, ty han insåg, att det icke stod väl till i hemmet: hans hustru missuppfattade sin kallelse, tjänstefolket gjorde som de behagade, och hans hårdt förvärfvade pengar bortslösades hejdlöst. Förr i tiden hade han visserligen gjort några försök att styra allt till rätta, men han lefde mer i fantasiens än i verklighetens värld och var därför tämligen opraktisk; och om hans hustru lyckats måla en god tafla, som för tillfället förbättrade deras ekonomi, så slog han sig lätt till ro. Nu under en längre tid hade han uppgifvit alla reformförsök och var nöjd, om han blott fick vara i fred vid sitt arbete. Barnen ägnade han föga uppmärksamhet. Då han hörde, att Ivan blifvit lydig och flitig, tänkte han ej vidare på att sända honom till någon pension. Han klappade väl honom vänligt på hufvudet, då han såg honom så flitigt studera sina böcker, och kallade

honom en lärd liten man, men han uppskattade ej sin sons rika begåfning. Ett försök att intressera honom för målarkonsten misslyckades helt och hållet. I hemmet var det således ingen, som förstod honom, och gossen slöt sig därför allt innerligare till sina skolkamrater.

Tre lyckliga år fingo sålunda barnen under flitigt arbete och muntra lekar tillbringa i hvarandras sällskap. De voro så oskiljaktiga, att man allmänt kallade dem "Klöfverbladet". Med tiden framträdde visserligen deras olikheter allt skarpare. Ivan och Mari sutto ofta öfver sina böcker och kartor, under det Anna förfärdigade nätta handarbeten eller klädde sina kära dockor, som hon, trots sin ålder, ej kunde skilja sig ifrån. I trädgården ägnade hon utomordentlig omsorg åt sina blomstersängar, och de båda andra nödgades ofta vänta länge, innan hon fann tid att delta med dem i deras ystra lekar. Detta förorsakade dock icke något afbrott i deras vänskapsförhållande; de delade ljuft och ledt med hvarandra och tänkte sig aldrig möjligheten af att detta förhållande skulle ändras. Fru Härtel började dock inse, att tiden vore inne, då gossen borde komma under en mans tillsyn och vård, och äfven flickorna behöfde någon mera kräfvande sysselsättning än den, de hade under fröken Helens tillsyn. Men hon fann det svårt att oroa barnen genom att nämna något om förestående nödvändiga förändringar, och hon uppsköt därför därmed i det längsta. Ändtligen löstes

frågan af den unga lärarinnan själf, som var förständig nog att inse, att en ändring förr eller senare måste ske. Hon sade därför en dag, att han redan länge förstått, att barnen nu behöfde en mera fullständig undervisning, än hon kunde meddela. Hon hade blifvit erbjuden anställning som lärarinna i en annan stad, och efter att noga hafva öfvervägt alla omständigheter trodde hon det vore bäst för henne att antaga ifrågavarande tillbud.

Sorgen blef ej liten, då barnen underrättades, att de ej kunde få mottaga gemensam undervisning längre än till påsk, och att deras kära lärarinna då skulle flytta till en aflägsen stad. Vid afskedet flöto många tårar. Flickorna hade åtminstone den trösten, att de tillsammans skulle få besöka en högre skola; men Ivan grät, så att hjärtat kunnat brista. Helen var den första, som förstått att öppna hans tillslutna, men efter kärlek så hungrande hjärta, och vid henne hade han fäst sig såsom vid ingen annan i världen. Och dock måste de skiljas! Då hon äntligen slet sig lös, och flickorna från fönstret tillvinkade henne sitt afsked, kastade sig den stackars gossen, med all sin forna häftighet, ned på golvet och ville alls icke låta trösta sig. Anna satte sig bredvid honom, klappade hans hufvud och sade så moderligt:

“Ack, var inte så ledsen! Jag står bestämdt inte ut med att se det. Du skall få komma och hälsa på oss, så ofta du vill, och du skall få sitta i min fina stol och

se den nya bilderboken och den stora naturhistorien, och jag skall aldrig mer banna dig, om du sätter en fläck i boken.”

“Ja”, tillfogade Mari, i det hon skakade lockarna ur sitt förgråtna ansikte och satte sig på den andra sidan om honom, “till oss får du komma alla dagar. I öfvermorgon är Fritz’ födelsedag, och då vankas choklad. Och vet du: du är ju nu elfva år gammal, och kanhända du kan komma in på gymnasium. Där kan man lära sig förskräckligt mycket. Åh, hur jag önskar, att jag vore en gosse och kunde komma dit.”

“Allt det där gör mig ingen nytta”, jämrade sig gossen, “jag kan aldrig mer komma till er, aldrig mer. Ack, om ni blott visste, hvarför jag gråter så!”

“Men hvarför, då? Hvad har händt?”

“Ack, jag skulle inte tala om det, men jag kan ej annat. Vi måste flytta härifrån; vi kunna ej längre betala hyran för våningen, har pappa sagt. Och till gymnasium kommer jag inte heller; jag har fått frielevskap i en privatskola, där det är många ryssar och engelsmän och andra sådana pojkar, som jag alls inte frågar efter.”

Det var så, som Ivan sagt. Redan samma afton kom målaren till herr Härtel för att säga till om flyttningen. Om han funne en annan hyresgäst, så vore han färdig att flytta när som helst, ju förr desto hellre.

På så sätt kom det till pass, att efter några veckor en familj, bestående af två äldre förnäma personer och

deras två vuxna döttrar, flyttade in i mellanvåningen. Professorns barn vågade icke vidare leka järnväg och menageri i köket, och Anna måste låta flytta sitt piano till ett af rummen inåt gården, ty de nya hyresgästerna kunde alls icke fördraga något buller.

Ivan hade flyttat långt bort till en aflägsen stadsdel och tillbragte hela dagarna i skolan, där han förhöll sig mycket tyst och stilla och på länge icke kunde känna sig hemma bland de många ystra pojkarna. Han läste flitigt, men utmärkte sig ej särdeles framför andra, ty han var för tillbakadragen. Första tiden fick han lida ganska mycket. De andra pojkarna kallade honom en stackare, emedan han ej deltog i något slagsmål, och skenhelig, emedan han öppet bekände sina fel, och därför att han aldrig begagnade sig af svek vid inlärandet af läxorna. Om söndagarna kom han väl ännu allt emellanåt och hälsade på Anna och Mari, men besöken blefvo allt sällsyntare, ty han var nu i den ålder, då han skämdes för flicksällskap. Blott på Annas födelsedag kom han regelbundet och uppvaktade henne med en stor blombukett. Långt förut måste han börja spara på sina frukostpengar för att kunna få nog att köpa en bukett.

De båda flickorna åtnjöto god undervisning, och Maris kunskapsbegär var i ständigt tilltagande. Hon var snart den första i sin klass och hade lätt kunnat blifva högmodig öfver det beröm, som både lärare och kamrater slösade på henne, om man icke i hemmet hindrat

hennes öfvermod att växa allt för mycket. Fastän föräldrarna gladdes sig åt hennes flit och begåfning, funno de dock mycket att klandra hos henne. Professorn själf, som eljest ej fäste sig särdeles vid det yttre, visade ofta sitt missnöje öfver att hans dotter, som nu borde veta bättre, ofta kom till bordet med okammadt hår, förklädet snedt och med pekfingret svart af bläck. Icke heller undgick det honom, att hon fäste så litet afseende vid dylika saker, emedan hennes tankar oftast sväfvade fjärran från det alldagliga lifvet. Tillrättavisningarna gäfvos dock för det mesta i skämtsam ton, ty han ville ej gärna skämma ut henne inför de yngre syskonen. Modern däremot var mera allvarlig. Hon fordrade med rätta, att hennes dotter nu skulle börja att deltaga i de husliga bestyren, i synnerhet sådana dagar, då hon hade skollof, samt under ferierna. Sex barn sutto vid professorsns bord, och det sjunde låg ännu i vaggan. Tänk, så mycket arbete! Så mycket kokande, tvättande, lagande, skurande och städande! Men för allt sådant hade Mari icke den ringaste lust, hon gjorde det blott, då hon var tvungen därtill, och då oftast ganska slarfvigt. Då fick man ofta se misshumör och tårar, men modern tröstade sig med det hoppet, att det skulle bli bättre, när skoltiden var förbi.

Annas lif däremot förflöt stilla och lugnt. Hon var icke äregirig, och hon tog ej alls illa upp, att i skolan Mari stod långt framför henne. Hon kände sig stolt öfver att hafva en så lärd vän, och för egen del var hon

nöjd, om hon hjälpligt lärde läxorna och undslapp anmärkningar. Genom sitt stilla, milda sätt tillvann hon sig allas vänskap, och hennes skicklighet i konst och handarbete uppvägde hennes brist på kunskaper. Hennes käraste plats var dock aldrig skolan, utan hemmet. Därför gladdes hon, då ferietiden kom och hon ostörd kunde hängifva sig åt sina käraste sysselsättningar och alltid fick vara i den älskade moderns sällskap. Till henne slöt hon sig allt innerligare, lärde af henne de husliga göromålen, förvandlade trädgården till ett litet paradiset och underhöll fadern, då han trött hemkom från sina affärsgöromål, med glada samtal och vacker sång.

Ändtligen kom tiden för deras konfirmation, och Anna tog särskildt intresse i den förberedande undervisningen. Mari var ju också mottaglig för Guds ord, men hennes törst efter världsligt vetande var så stor, att hennes hufvud städse var fullt af alla möjliga tankar, och hon saknade ofta det rätta allvaret. För framtiden uppgjorde hon storslagna planer. O, hon skulle visst förblifva sin Frälsare trogen och bevisa sin tro med sina gärningar! Kanhända kunde hon utgå som missionär till hedningarna, och då skulle hon få ypperliga tillfällen att se främmande länder och folk. Om däremot denna plan icke gick i uppfyllelse, så skulle hon blifva lärarinna och gifva sina lärjungar en så utmärkt undervisning, att de skulle blifva både förvånansvärdt kloka och innerligt fromma.

Anna hörde med beundran på, hvilka planer hon uppgjorde, men hade alls inga planer för egen del. Det närvarande gaf henne så mycket att göra och att lära, att hon ej så mycket tänkte på framtiden. Hon insåg mer och mer sin naturliga benägenhet för senfärdighet och bekvämlighet, sitt begär att härska öfver andra och att få sin vilja fram. Ack, om hon ändå kunde göra sig fri från dessa fel! Det smärtade henne, att hon så ofta bedröfvade sin Frälsare, som dock hade återlöst henne från hennes synder. Men tron på honom blef dock allt mera lefvande och kraftig i hennes hjärta, och som en följd blef hon allt flitigare och trognare, äfven vid sådant arbete som hon helst sett hon sluppit, och hon lärde att allt mer glömma sig själf och tjäna andra. Omedvetet utöfvade hon äfven ett godt inflytande på Mari, hvilkens föräldrar med ledsnad förnummo, att de båda flickornas förtroliga kamratskap och samlif snart måste upphöra.

Annas fader var icke längre ung, och sedan en längre tid tillbaka hade hans hälsa ej varit god. Läkaren anbefalldes hvila och landtluft, och ju längre det led, desto mer påyrkade han detta. Efter mycket tvekande hade ändtligen herr Härtel beslutat att draga sig ifrån affärerna och, så snart Anna fullbordat sin skolgång, slå sig ned med sin familj på ett skönt landtgod, som han ägde, och som var beläget vid foten af Erzgebirge, gränsberget mellan Sachsen och Böhmen. Anna hade redan flera gånger tillsammans med sina föräldrar be-

sökt platsen och alltid trifts väl där, men att flytta dit för att bo där var ju en helt annan sak. Att skiljas från Mari syntes henne nästan omöjligt, och hon bad enträget föräldrarna att hellre slå sig ned på något ställe i närheten af Dresden, där man kunde finna en skön natur lika väl som på annat håll. Men då modern förklarade, att detta icke lät sig göra, och förmanade henne att stilla underkasta sig denna pröfning, den första hon egentligen hittills mött, så fann hon sig snart i sitt öde och bemödade sig att trösta Mari, som fann det outhärdligt svårt att nödgas skiljas vid den älskade vännen.

“Ack, kära Mari”, sade hon en gång till henne, sedan hon tåligt lyssnat till den lifliga flickans klagan, “vårt bibelspråk för i dag är just detta: Vi måste genom mycken bedröfvelse ingå i Guds rike. Tänk, att vi äro snart femton år gamla, och ännu hafva vi inte pröfvat på någon bedröfvelse alls. Säkerligen måste det vara tid för bedröfvelser att inställa sig, eljest komma vi kanske icke in i Guds rike.”

“Ja, bedröfvelser”, svarade Mari, “det måste dock vara något helt annat; därmed menas nog svåra olycksfall och smärtsamma lidanden. Sådant skulle jag nog kunna fördraga; jag vet, att Gud skulle hjälpa mig.”

“Jag däremot tror”, sade Anna mildt, “att om vi inte kunna fördraga det lilla, så skulle vi ännu mindre kunna fördraga det stora.” —

Påskan, denna allvarliga och dock så glädjefulla hög-

tid, fingo barnen ännu fira tillsammans, men kort därpå slog afskedets timma. Trots den smärta, de kände, visade de sig dock hörsamma och undergifna och fröjdade sig redan åt hösten, då Mari skulle göra sitt första besök i Annas nya hem.

Huru de två väninnornas lif gestaltade sig, och huru deras karaktärer utvecklade sig, skola vi bäst finna, om vi läsa några bref, som de under sommaren skrefvo till hvarandra.

IV. Brefväxling.

Min kära Mari:— Nu ha vi redan varit här i tre veckor, och du har ej fått mer än ett enda kort litet bref. Detta skall dock blifva långt, ty nu hafva vi kommit oss i ordning, och jag kan berätta för dig, huru vi hafva det. Här är det ju så underskönt, men jag saknar dig så mycket och räknar veckorna till hösten, då du kommer hit på besök. Våra möbler äro alla nya och fina, och det trefligaste rummet i hela huset är min lilla kammare. Ack, så glad du skall bli, då du får se det! Allt är så nätt och prydligt, och jag har alla mina saker väl ordnade. Jag måste naturligtvis själf städa och hålla det i ordning, och det är också min käraste sysselsättning. Jag använder mycken tid därpå, gör nya anordningar, fyller vaser och korgar med blommor o. s. v., till dess mamma ropar på mig. Det gör hon alltid före frukosten, ty det är min största glädje att

få duka kaffebordet och se mina kära föräldrar nöjda och belåtna med hvad jag kan göra. Sedan får jag i deras sällskap gå ned på gården och i trädgården; vi se till kreaturen, samtala med arbetsfolket, och jag strör ut säd åt hönsen och dufvorna och ser efter, om något börjat spira upp på mitt trädgårdsland. Sedan kommer en af mina svåra stunder: jag måste nämligen hvarje förmiddag ägna en stund åt studiet af engelska, franska, historia och geografi. Jag hade hoppats att slippa ifrån detta efter konfirmationstiden, men pappa säger, att jag ej får glömma hvad jag redan lärt, och att min kunskap i dessa ämnen ändå är ganska bristfällig. Ja, det vet jag. Jag borde hafva varit mycket flitigare. Nu skall jag repetera allt och göra det rätt grundligt, såsom pappa vill. Så lärd som du, kära Mari, blir jag visst aldrig; icke är det heller nödvändigt. Kl. 11 är lästimmens förbi, och då går jag med mamma och hushållerskan i köket. Hon är mycket god mot mig, visar mig allt och är så vänlig och tålig. Jag tycker om att koka. I går kokade jag pappas soppa utan andras hjälp, och det gladdde mig ej litet, då han försäkrade att soppan smakade förträffligt. När du kommer, skall jag grädda pannkakor åt dig; jag kan det redan ganska bra. På eftermiddagarna tillbringar jag först en stund i mitt eget rum och går därefter ner i trädgården. Vi hafva flera vackra sittplatser där med en härlig utsikt åt bergen. Då antingen läser jag något för mamma, eller också arbeta vi tillsammans.

En fattig familj i byn hade nämligen nyligen fått tvillingar, och de hade inga barnkläder färdiga. Då mamma besökte familjen, fann hon den ena af tvillingarna utan andra kläder än ett blått förkläde, som man svept om den lilla. Därför göra vi nu små skjortor och jackor, lindor och mössor, alltsammans icke mycket större, än att jag kunde kläda det på min vaxdocka. Jag var så ledsen, då jag måste packa undan den, men nu får jag ju kläda lefvande dockor. Förleden söndag döptes de små, och vi utstyrde den ena med röda, den andra med blå band. Jag kände mig så glad vid det tillfället. Om aftnarna gå vi ut och promenera och hafva redan besökt våra närmaste grannar. Därom skall jag berätta en annan gång. När det regnar, kunna vi, förstås, inte följa samma ordning; då öfvar jag mig flitigt på pianot, fastän jag ej finner det vidare roligt. Jag är ledsen, att jag måste säga så, men det är dock sant. Nästa vecka ha vi stor tvätt, och då får också jag hjälpa till. Jag hoppas kunna lära mig äfven det. — Detta är det längsta bref jag skrifvit i hela mitt lif. Du ser åtminstone därutaf, huru godt jag har det, och huru lvecklig jag är. Skrif nu snart och tala om, hvad du gör om dagarna. Hur besynnerligt, att allting nu är så olika, fast det blott är några veckor, sedan vi gingo tillsammans i skolan! Käraste hälsningar till dig!

Din ANNA.

* * *

Min kära Anna:— Ack, hur jag gläder mig att höra, att du är så lycklig. O, att jag kunde säga det samma om mig, men jag är så olycklig. Inte finns det heller något hopp, att det skall blifva bättre, och jag är trött på lifvet, emedan det är så tungt, att jag omöjligt kan uthärda det. Låt mig nu berätta, hur jag har det. Du minns vår kokerska, Hanna; hon har flyttat ifrån oss och gift sig med en mjölkförsäljare. Tänk, så dumt! Hon hade det så bra hos oss. Och nu, genast den första morgonen, sade mamma, att den nya köksan ej kunde komma förr än om en månad, och det var hon glad åt, ty hon kunde få tid att lära mig hvarjehanda i hushållet. Det ville jag ju också själf ganska gärna, jag ville gärna hjälpa till att kläda barnen och gå med dem ut till parken. Men nej! det fick jag inte, för det skulle Lina, barnflickan, göra. Jag måste i stället hjälpa mamma att städa rummen, sopa och damma och andra sådana där onyttiga saker. Se'n bar det af till köket. Ack, en så stor korg potatis jag måste skala! Du vet ju, att barnen hos oss aldrig bli mätta. Jag suckade ett par gånger, och mamma frågade mig, hvarför jag gjorde så. "Ack", sade jag, "det är ju skada att slösa bort tid på sån't här arbete." Mamma skrattade och sade, att det var nu en gång kvinnans bestämmelse. Skulle det verkligen vara min bestämmelse att skala potatis? Det vore förfärligt! Sedan vi ätit, tvättade Lina tallrikarna, och jag måste torka dem. Det är något, som jag afskyr. Jag försökte göra det så kvickt,

så att en tallrik gick i kras, och så fick jag bannor af mamma. Sedan allt i köket var i ordning, sade hon: "Gå nu till ditt rum, och tvätta och kläd dig, och låt se, att du gör det ordentligt." Jag kvickade på, så fort jag kunde, och hoppades, att plågan var öfver för denna gång. Sedan tog jag en bok, Kanes Nordpolsfärd, den som du tyckte var så långtrådig, och satte mig på sängkanten och "slukade" den, som du alltid brukade säga. Det dröjde ej länge, förrän jag hörde mamma ropa på mig. Jag tvättade fort händerna och tog på mig ett förkläde och skyndade ut. "Hvarför dröjde du så länge?" frågade hon, "och se, hur du ser ut i håret! Gå genast och kamma dig, men fort; se en så stor korg med strumpor, vi måste stoppa!" Var det inte förskräckligt! Två hela timmar måste vi sitta och stoppa de stora hål, som ungarna slita. Då kommo de ur skolan, och jag måste gifva dem aftonvard och sedan taga vara på deras saker, som de kastade huller om buller. Då kom pappa, och det var jag glad öfver. "Se bara, pappa", sade jag, "hur jag måste städa efter barnen." "Det är rätt", sade han, "kvinnan måste lära att tjäna, ty det är hennes kall." Jag vet, att Goethe har skrifvit någonting så'nt, men det är dumt; jag tror inte därpå. Först sent på aftonen fick jag tillfälle att öppna en bok. Så går det hvar dag. Naturligtvis har jag mina tankar på andra håll; hvem kan alltid tänka på damm och smuts, grönsaker och kokpannor? Kanske är det orsaken, hvarför jag dagligen

gör mycket, som är galet, och ofta fördärfvar saker, så att mamma bannar mig och jag gråter. Det värsta af allt hände dock i går. Den tjocka fru Schmidt och hennes tråkiga döttrar kommo på besök. Kan du tänka dig, att de inte talade om någonting annat än matlagning och klänningsmönster. Mamma skulle då göra en pudding och satte en panna med mjölk och hvarjehanda kryddor på elden. "Se till, Mari", sade hon, "att inte mjölken kokar öfver." Jag stod där och såg på mjölken, och det tog en hel evighet, innan den började koka. Till tidsfördrif upprepade jag de engelska verserna, som vi läste tillsammans:

"My heart's in the highlands, my heart is not here,
 My heart's in the highlands a chasing the deer;
 A chasing the wild deer and following the roe,
 My heart's in the highlands, wherever I go."

Oj! Då steg blixtnabbt mjölken i pannan högt öfver brädden. Jag fick i hast upp dörren och skrek: "Mamma, mamma, mjölken kokar öfver!" Bums fick jag en knuff, så att jag riktigt flög; mamma skyndade till spiseln och ryckte pannan af elden. "Dumma flicka", ropade hon, "hvarför lyfte du inte utaf den?" "Du sade inte, att jag skulle taga utaf den." Då slog hon ihop händerna, sjönk ned på en stol och blef nästan utom sig. "Nej, det kunde jag aldrig tro", sade hon, "att jag hade en så dum dotter." Det var ju också riktigt illa: pannan var nu nästan helt och hållet tom, på spiseln var en brun, fetaktig massa, och hela våning-

en var full af en olidlig rök. Just då kom också pappa hem, och det finns ingenting han hatar så mycket som köksos. "Hvad är det för en förfärlig lukt?" frågade han. Han fick, förstås, reda på allt, och mamma bannade mig, så att jag storgrät. Det var dock bra, att inte pappa bannade mig, ty det kan jag aldrig stå ut med. Han strök mig öfver det burriga håret och frågade: "Hvad tänkte du på, kära flicka, då du stod vid spiseln?" Under tårar uppläste jag första raden af versen. "Ja, i sanning", sade han, "om ditt hjärta var i höglandet, så var det ju inte något under, om det gick galet. Låt ditt hjärta vara med i arbetet, kära barn, så går det bättre." Därpå gick han in i sitt rum; du vet, han säger aldrig så mycket. Jag kysste mamma och bad henne om förlåtelse, och hon var god mot mig, men jag såg, att hon var ledsen. Nu var det för sent att göra någon pudding, och det var inte lätt att få röken ur rummena. Den tjocka fru Schmidt rynkade på näsan flera gånger. Ack, om jag ändå visste, hur jag skall bära mig åt, så att mitt hjärta kan blifva fäst vid mjölken och de trasiga strumporna och de orna kaffekopparna! Kan du gifva mig något råd? Det här blef ett riktigt långt bref, och jag måste nu sluta och gå till sängs, ty mitt hufvud värker.

Din bedröfvade

MARI.

* * *

Min stackars kära Mari:— Ditt sorgliga bref har jag mottagit, och det gör mig så ondt om dig. Jag riktigt blyges öfver att jag alltid skall hafva det så godt, vara så nöjd och belåten och kunna sjunga och hoppa, då du däremot får tåla så mycket. Ja, det måste vara bra svårt att hela dagen nödgas taga del i hushållsarbetet, då man är så klok och lärd som du och gärna ville använda tiden till läsning. Nu skall jag gifva dig ett råd, och det fastän jag på långt när inte är så klok som du. I går afton låg jag länge vaken, tänkte på ditt bref och bad den käre Guden, att han skulle hjälpa dig i din nöd. Då kommo hvarjehanda tankar för mig, som jag nu vill omtala. Kommer du ihåg, hvad vi talade med hvarandra om, då vi återvände hem efter lästimmarna i konfirmationsskolan? Vi föresatte oss, att vi hela vårt lif skulle tjäna Frälsaren och vara hans efterföljare. Du sade ofta, att om du varit en gosse, skulle du blifvit missionär och omvändt många hedningar. Jag tror dock, att med "efterfölja" menas att göra så, som han gjorde. Ser du, kära Mari, när han var så gammal som du, så bodde han med sina föräldrar i Nasaret och var dem underdånig. Det har jag så ofta tänkt på, ty det synes mig så stort. Jag förmodar, att han då bar in ved och vatten, sopade den lilla stugan och hjälpte Josef att snickra. Tänk dock, att han var hela världens Frälsare! Men o, icke borde då för oss något arbete synas för simpelt och ringa. Nu vill han säkert, att du skall skala potatis och uträtta andra

saker, som dina föräldrar befalla dig att göra. På det sättet tjänar du honom lika bra, som om du omvände hedningar. Och om det någon gång synes dig svårt, kära Mari, så bed! Det händer ofta, att jag inte har någon lust att läsa franska; du vet, det var aldrig i min smak. O, jag är ofta så ond och stygg, att jag skulle vilja kasta bort boken. Då lutar jag mig ned och beder Gud att gifva mig lust och kraft, och se'n går det förträffligt. Pappa är fullt belåten med mig. Men nu skall jag inte predika mer för dig; kanske har jag redan sagt för mycket. I stället skall jag berätta om ett äfventyr, som lätt kunnat aflöpa värre, än det gjorde.

I förrgår voro vi inbjudna till Schönbergs; de äro våra närmaste grannar och rå om ett stort herregods. Jag var litet förlägen, ty jag var inte med, då mina föräldrar gjorde sin första visit där. Det är ett gammalmodigt inrättadt slott, och allting där går mycket högtidligt till väga. Herr och fru von Schönberg äro tämligen gamla och ej så litet högdragna, såsom det tycktes mig. De båda döttrarna Isabella och Veronika, vackra flickor, aderton och sexton år gamla, kalla sina föräldrar "Ni", kyssa dem på hand och niga för dem. Mamma hade sagt mig allt detta på förhand, så att jag skulle veta, hur jag borde skicka mig. Jag gjorde därför en så ödmjuk bugning, jag kunde, och kysste den förnäma damen på hennes fina hvita hand. Då jag därefter såg upp till henne, blickade hon emot mig så

vänligt, att all rädsla försvann. Likväl sutto vi där vid kaffebordet så styfva (som om vi sväljt en gärdsgårdstör, skulle du hafva sagt), och flickorna sade aldrig ett ord. Plötsligt hörde man därutanför snabba, skramlande steg, dörren öppnades, och en ung man i officersuniform inträdde. Det var Walter von Schönberg, familjens ende son. Jag såg, huru glada alla blefvo, ögonen riktigt lyste, men ingen gjorde dock någon affär däraf. Han hälsade sina och mina föräldrar, som om de varit kungliga personer, kysste systrarna på pannan och satte sig därefter emellan dem, lika styf som vi andra. Det var dock långt ifrån tråkigt. Jag betraktade de finpolerade, snidade valnötsmöblerna med de blanka handtagen, de besynnerliga antika porslinsprydnaderna och porträtten af herrar och damer med pudrade peruker. Allt emellanåt måste jag dock kasta en förstulen blick på fru Schönbergs fina, ädla ansikte. Du kan inte tro, hur vacker hon är, fastän håret under den bländhvita spetsmössan redan stöter i grått. Det snygga och prydliga, både hvad personer och saker beträffar, gjorde ett starkt intryck på mig; du vet ju, att det är min svaga sida. Bord och skåp voro blanka som speglar och den gamle herrns urmodiga västar och kravatter voro hvita som nyfallen snö. Mamma sade sedermera, att hon känt sig, som om hon varit försatt i förra århundradet. Ändtligen fingo flickorna gå ut i trädgården. Vi togo afsked och nego, men knappt voro vi utom dörren, förrän systrarna voro, som om de undergått en förvandling.

De skrattade och hoppade och drogo mig med sig utför de bonade trapporna så fort, att jag hade möda med att följa dem. "Jag är så glad, att du kom", sade Vera (det är Veronikas smeknamn). "Nu ha vi åtminstone *en* vän. O, så roligt det skall bli att få besöka er. Vi komma så sällan ut." Bella plockade mig en fin blombukett, och båda stoppade de mig full med de härligaste smultron. Då vi kommo in i den skuggrika parken, blefvo vi riktigt uppsluppna, lekte kurra gömma och slog oss till sist ner i det gröna gräset. Där sällade sig Walter till vårt sällskap, hälsade hjärtligt systrarna än en gång och omtalade många trefliga saker ur sitt soldatlif. Jag blott lyssnade och betraktade noga syskon-gruppen. Walter är den vackraste; han ser ut som Sigfrid i din kära "Nibelungenlied." Kort därpå gingo vi vidare och kommo till en ganska djup vattendamm. Jag gick litet i förväg för att icke behöfva lyssna på allt hvad syskonen hade att säga hvarandra. En smal spång var utlagd i dammen, kanske för att man där hämtar vatten. Längst ut vid ändan af spången stodo två små barfotade pojkar och kastade sten i vattnet. Walter ropade till dem att komma i land. Förskräckta vände de sig om, och den minste förlorade jämvikten och störtade med hufvudet före i vattnet. Nu kom mitt äfventyr. Jag skrek nämligen högljudt och sprang utan vidare besinning ner i det kalla vattnet för att hjälpa den lille. Men dammen var djup, och jag förlorade snart fotfästet. Svindel grep mig och jag

förlorade sansen. Snart återvann jag dock fattningen och fann nu, att Walter höll mig i sina armar och bar mig i land. "Är barnet räddadt?" frågade jag genast. "Ja", svarade han, "den lilla lymmeln ligger där borta i gräset, och med honom är det ingen fara." Man måste få honom i säng, eljest blir han sjuk", sade jag. Walter smålog. "Tänker ni alls inte på er själf?" frågade han, i det han öfverlämnade mig i sina systrars vård, hvilka helt förskräckta stodo på stranden. Därpå tog han hand om den lille och bar honom till huset, under det pojken grät och skrek förfärligt, fastän det alls icke var farligt med honom. Bella och Vera förde mig, alldeles genomvåt, till slottet. Till all lycka mötte vi ej någon och kommo lyckligt och väl upp i flickornas rum. De voro så snälla mot mig, som om jag varit deras syster, och snart låg jag varmt nedbäddad i Veras säng. En stund kände jag mig ganska orolig vid tanken på hvad de stränga föräldrarna skulle säga, men jag var så trött, att jag snart insomnade. Jag sof dock helt lätt och kände tydligt, hur någon tryckte en kyss på min panna. Då jag sakta öppnade ögonen, hvad tror du väl jag såg, om icke fru von Schönbergs gråa atlaskläanning, just som hon varsamt smög sig ut genom dörren. Jag såg henne dock icke vidare, ty pappa bar mig ner till vagnen insvept i en yllefilt. Mina kära föräldrar bannade mig icke alls, därför att jag burit mig dumt åt, och jag tog ej heller någon vidare skada, utom en lindrig förkylning. Den har dock haft det

goda med sig, att jag fått tid att skrifva detta långa bref, ty jag måste stanna på mitt rum, medan pappa och mamma rest till staden. Så väl det ändå var, att jag inte hade min fina blå klänning, som jag fick på min födelsedag, ty den hade blifvit alldeles förstörd. Lef nu väl, älskade Mari, och var förvissad, att jag inte älskar Vera en tusendedel så mycket som dig.

Din ANNA.

* * *

Min älskade Anna:— Jag har just mottagit ditt välkomna långa bref och vill genast besvara det. Sedan jag sist skref, har så mycket händt, att jag har ej så litet att berätta för dig. Först af allt låt mig tacka dig för ditt goda råd. O, älskade Anna, hur mycket bättre du ändå är än jag! Hur kunde jag så snart glömma mitt konfirmationsspråk: "Att älska Kristus är mycket bättre än allt vetande." Nu först förstår jag, hvarför man gaf mig just detta språk. Kanhända styrde Gud det så, att köksan måste lämna oss, för att jag skulle lära känna honom bättre. De sista dagarna har mamma berömt mig flera gånger, och jag är så glad, att jag lyckas bättre än förr. Nog känns det svårt, att jag hela dagar i sänder ej får se i mina böcker, och det är nog mycket än, som jag gör ganska dåligt. Det är, som om något alltid droge mig med oemotståndlig makt till mina böcker. — Nu skall jag tala om ett par underliga saker, som ha inträffat. Nyligen stod jag en förmid-

dag ensam i köket sysselsatt med att diska kärlden efter frukosten. Då knackade någon på dörren, och hvem tror du väl stod där utanför? Ivan, som jag inte sett på en hel evighet. Han bar en marknadskorg på armen och såg så bekymrad ut. "Mari", utropade han, "ack, rädda mig, rädda mig!" "Hvad har händt? Vill någon döda dig?" "Ack, värre än det, mycket värre!" Jag drog honom in i köket, han kastade korgen ifrån sig, sjönk ned i en stol och sade: "Tänk bara, jag skall bli bagare!" "Bagare? Men hvarför så? Det passar du ju alls inte till." "Ack, det är länge se'n vi sågo till några pengar. Pappa reser nu till syd-Tyskland, där han fått en anställning vid en teater. Mamma måste åter hyra en mindre bostad, och mig vill den ryske bagaren, som bor vid vår gata, taga i läran. Mamma säger, att det blir ändå ingenting riktigt af mig, och då kan det göra detsamma, hvad jag lär, bara jag kan förtjäna lite pengar. Men jag kan bestämdt inte baka semlor och kakor", nästan skrek han och brast i tårar, "jag måste studera, det är något inom mig, som drifver mig därtill." "Ack", sade jag i förståndig ton, "du har godt för att studera, men så har jag också, och se, här måste jag stå och diska koppar, skära bönor och om eftermiddagarna lappa och stoppa." "Hur kan du tala så dumt!" fortfor han, "du vet nog, att det är en helt annan sak med dig; du är en flicka, och husarbete måste flickor sköta om." "Se så, skall han nu också sjunga på samma melodi", tänkte jag, men jag kände

dock, att han hade rätt, och jag tyckte riktigt synd om honom, då han, snyftande, lutade hufvudet mot köksbordet och grät. "Hvad har du gjort då, sedan du konfirmerades?" frågade jag. "Jag har varit min mors piga", snyftade han; "men nu har jag inte tid längre, för jag måste till torget. Jag trodde, att kanske du visste någon råd, och därför kom jag nu hit. Ack, om jag ändå finge tala med din pappa; han förstode mig nog." "Kom då; han är hemma. Låt oss knacka på." Vi gingo på tå genom farstun till hans rum. Jag är alltid så rädd för att störa honom, särskildt om förmiddagarna. Men han var ganska vänlig, då han fick höra hvad vi ville. Mig skickade han tillbaka till köket, men Ivan var där inne hos honom en hel halftimme. Då han åter kom till köket för att hämta sin korg, strålade hans ansikte af glädje. "Han vill hjälpa mig", sade han. "I afton kommer han till oss för att tala med min far och mor." Så gjorde han också, och nu blir det allt bra. Pappa var förvånad öfver att Ivan läst så mycket på egen hand, och att han så väl förstod allt han läst. Pappa skulle gärna skaffa honom frielefskap i gymnasium, men det går inte gärna för sig, ty då måste han sjunga i kyrkokören. Du vet, hur komiskt det låter, då Ivan försöker att sjunga. Det finns dock några personer, som äro villiga att betala hans skolafgift, och hela summan är snart samlad. Men han får också lof att ha böcker och passande kläder, ty nu går han klädd i en husarjacka med blanka knappar,

och hans långa ben sticka milsvidt fram ur de korta byxorna. Med sådana kläder kan han ju inte söka inträde i tredje klassen i gymnasium. Du kan aldrig tro, hur lycklig han är. Och jag är också glad, att den stackars gossen fått sitt bekymmer lättadt, men o, hur jag önskar, att jag också finge studera!

Nu kommer det andra, som jag skulle tala om; det är af helt annat slag. Åtta dagar efter det jag fått ditt första bref, kom den nya köksan, och jag fick nu allt emellanåt en liten stund för mig själf. Då gick jag snart igenom de sista styckena i den franska läseboken. Du minns, vi hunno inte riktigt till slutet i skolan. Så har jag lärt mig ett par nya engelska poem, boken om nordpolen har jag läst ut och repeterat ett par sidor af de historiska tabellerna. Jag hade redan glömt något däraf, och det är alltid så förtretligt. Förra söndagen, när jag tillsammans med Fritz och Ernst kom från kyrkan, var allt så stilla här hemma, och ingen syntes till alls. De små höllo alla till hos vår nya Lotta i köket. Då kom pappa in i hvardagsrummet och såg så glad ut. Han räckte oss handen och sade: "Glädjen er, barn, och tacken den käre Guden, som gifvit er en liten syster." Det var glada nyheter! Sakta, sakta vågade vi oss in i mammas rum. Ja, där låg hon i den kära gamla vaggan, i hvilken jag också låg en gång. Hon var så liten och fin, så innerligt söt, och blinkade en smula med de mörka små ögonen och tryckte sina knutna små näfvar mot de runda

kinderna. Då jag kom fram till mammas säng, såg hon på mig så vänligt och sade: "Inte sant, min Mari, du vill ju vara en flitig och uppmärksam flicka och nu för en tid lämna dina böcker?" "Ja, mamma", svarade jag, "det vill jag visst". Ack ja, jag endast önskar jag vore bättre. Dora, som inte är mer än tio år, är mycket bättre än jag i hushållsgöromål, fastän jag är gamla, stora flickan. Lotta låter henne gärna hjälpa till i köket. Jag har fått på min lott att taga vård om de små, och det går riktigt bra. De tycka väl om mig, och de sitta ofta stilla långa stunderna, om jag talar om historier för dem, medan jag lagar och putsar deras kläder. Konrad är min älskling, han är en liten präktig och klok pojke. Nu leka de alla där ute i trädgården, och jag sitter här ensam, medan mamma och Anna sofva. Ja, hon skall heta Anna, den kära lilla systemen. Bara hon nu också blefve lik dig! Nu måste jag bryta semlor i det stora mjölkfatet för kvällsvarden, ty de komma snart alla in och äro då hungliga som vargar. Vera får du gärna tycka om; det vill jag ej förbjuda. Walter skulle jag gärna vilja se, om han ser ut som Sigfrid. Men till Schönbergs går jag inte med, om jag kommer till dig, ty jag kan aldrig lära mig att göra en riktig nigning, och aldrig kan jag heller vackert kyssa på hand. Ett rättfram handslag af det gamla goda slaget tycker jag bäst om. Gå nu inte och fall i vattnet igen! Gud beskydde dig!

Din MARI.

Min innerligt kära Mari:— Ack hvilken glädje ditt välkomna långa bref beredde mig! Din lilla syster håller jag allaredan mycket kär, i synnerhet som hon bär mitt namn, och att Ivan får studera, var ju roligt att höra. Med detta bref följer en liten penningssumma, som jag hädanefter hvart fjärdedels-år skall sända honom. Jag! Låter inte det storståtligt? Pappa och mamma hjälpa så många, i synnerhet sedan vi kommo hit, och jag har ännu aldrig gjort något för någon. Min sparbössa är så full af guld och silfver, och dessutom får jag så rikligt med handpengar, så att det är tid på att jag använder en del däraf för något godt ändamål. Jag har också bedt mina föräldrar att icke gifva mig några smycken eller leksaker på min födelsedag eller till jul, utan i stället litet pengar i sparbössan, så att jag kan sända något till Ivan. Ack, hur ofta jag bannat honom, då han inte var snygg nog, eller då han slog sönder ett fat eller en kopp. Det gör mig ondt, då jag tänker därpå, och jag skulle nu så gärna vilja göra något för honom. Denna vecka ha vi mycket arbete för händer, ty nästa söndag fira vi vår skördefest. Vi måste därför koka och steka och i synnerhet baka en mängd kakor, ty folket skall då förplägas väl. Jag skall binda en stor krans och infläta allehanda ax och frukter, och den skall hängas i kyrkan. Vi skola också göra många blomsterkransar och girlander. På eftermiddagen trakteras alla barnen i byn med kaffe och dopp hemma hos oss, och sedan får jag

leka med dem på gården. De fröjda sig så mycket däråt, att de hoppa af glädje. Då jag någon gång går genom byn, komma de små springande och räcka mig sin hand; ibland ge de mig blombuketter, som de plockat vid vägkanten. Det är ju blott vanliga vilda blommor, men jag är glad däråt, ty det känns så godt att se sig vara afhållen. Bella och Vera äro också bjudna till skördefesten. De tycka om att få springa omkring fritt och äro ej rädda för att komma i beröring med vanligt fattigt folk. Hemma måste de alltid vara så stilla och hålla så strängt på etiketten, att de verkligt njuta af sin frihet, då de komma till oss. Mamma tillåter mig dock icke att göra narr af Schönbergfamiljens stränga seder, och jag gör det heller aldrig mer, sedan hon talt om för mig hvarjehanda rörande dem, något som är allmänt känt bland folket här. Fru von Schönberg härstammar från en gammal adlig familj i Elsass, men har nu inga kvarlevande släktingar där. De ha blott ett familjegods där och ett gammalt slott. Walter skall få det framdeles, men han skall först tillbringa några år i krigstjänst. Han är inte den ende sonen; han hade en bra mycket äldre bror. Denne son föddes, då Schönbergs ännu voro unga, stolta öfver sitt adelskap och världsligt sinnade. De skämde då bort gossen, läto honom alltid få sin vilja fram, utstyrde honom som en sprätt och voro svaga för honom på alla sätt. Detta gjorde honom högmodig och öfverdådig, och han blef sina föräldrars sorgebarn.

Ju äldre han blef, ju värre blef han, och till sist reste han till Amerika, där han dog helt ung. De stackars föräldrarna sörjde djupt däröfver, sorgen gjorde dem mera allvarliga, de drogo sig undan världen och gäfvosina yngre barn en mycket strängare uppfostran, på det att icke äfven de måtte råka på villovägar. Sedan jag fick veta detta, är det mig alls icke svårt att foga mig efter deras egenheter och bevisa dem de ärebetygelser, de anse sig böra fordra af ungdomen. Och jag gör det också gärna, ty jag högaktar dem verkligen. Den stränga uppfostran har visst inte skadat barnen; de äro så godhjärtade och kärleksfulla, att jag ofta blyges vid mig själf, ty jag vet, att jag har blifvit bortskämd. Mina kära föräldrar äro alltför goda mot mig. — Men nu ropar mamma på mig; jag måste gå och se, hur hon lagar till den stora kak-degen, så att jag kan lära mig det. Snälla du, skrif snart och låt mig veta, om du kan komma, innan dagarna blifva för korta. Ack, hur jag gläder mig åt att åter träffa dig, min hjärte-Mari! Tusenfaldt välkommen!

Din ANNA.

* * *

Goda, älskade Anna:— Du tror väl, att jag nu vill bestämma dagen, då jag kommer, men nu har allt blifvit ändradt. Jag kan inte komma i år, utan vi måste gifva oss till tåls till nästa år. Jag vet, att detta skall göra dig ledsen, ty du håller ju så mycket utaf mig,

och jag nästan skäms, att jag de sista dagarna inte har varit ledsen, utan tvärtom känt mig glad och tacksam. — Men låt mig nu tala om allt i ordning. Mamma repade sig ganska sakta efter Annas födelse, och jag hade händerna fulla med arbete att hålla allt i ordning och se till, att barnen lämnade henne i fred. Jag har lärt inte så litet under denna tid — inte ur böcker, utan ur lifvet. Ja, den kvinnliga kallelsen är dock inte att förakta, det har jag nu lärt mig inse. Hur måste man ej planlägga, och hur mycket beror ej därpå, att allting i hemmet går sin jämna gång! Jag ser så tydligt, hur glad pappa blir, då han finner sitt rum ordentligt städadt, maten färdig i tid och barnen rena och snygga, då han kommer hem. Och Anna, den kära lilla älsklingen! Hur mycken sorgfällig skötsel hon behöfver hvarje dag! Tänk, hur illa det vore, om mamma och jag skulle använda hela vår tid med att läsa, måla eller musicera, som Ivans mor gör. Om aftnarna läser och studerar jag dock ännu på mitt eget rum, ty böckerna utöfva allt fort en stor dragningskraft på mig. Pappa märkte det dock och förbjöd mig till sist att vidare läsa. Naturligtvis lydde jag, om än med tungt hjärta. Knappt hade mamma blifvit så pass bra, att hon åter kunde gå ut, då barnen började hosta, och snart blefvo de fyra små sjuka i mässlingen. Dora och Paul hade den ganska lindrigt, men Konrad och Lisette blefvo svårt sjuka och få ännu inte lämna sängen. De dagar det var som svårast, vek mamma ej

från deras sida, men då det värsta var öfver, sade hon till mig en eftermiddag: "Pappa vill, att jag skall gå ut med honom litet. Gif väl akt på barnen, Mari. Släpp inte Dora och Paul ur sängen, och ge Konrad att dricka, när han vaknar." Jag satt där alldeles ensam, och det var fullkomligt tyst, ty de sofvo alla. Då smög jag mig sakta in i pappas rum för att hämta en bok, som han lofvat mig att läsa. På hans skrifbord lågo flera böcker öppna. Jag såg efter hvad det var och fann, att det var olika öfversättningar af Gudrun, som han jämförde med hvarandra. Sådana saker intressera mig ofantligt, och jag blef sittande och läste och läste, och, o ve! jag glömde helt och hållet bort barnen, tills jag hörde Konrad skrika. Som en blixtnö var jag där; Dora och Paul dansade barfota omkring i rummet och jagade hvarandra under skratt och glam. Konrad hade med sina matta händer sträckt sig efter glaset, som stod bredvid hans säng, och tömt allt det kalla vattnet öfver sig. Ack, så förskräckt jag blef! Det skall jag aldrig i mitt lif glömma. Snart kommo pappa och mamma tillbaka. Jag omtalade allt för dem och lofvade att icke mer röra en bok, tills alla barnen voro friska igen, om de blott ville förlåta mig för denna gång. Ack, de voro båda så goda, de sågo nog, hur innerligt ledsen jag var, och mamma tröstade mig, då jag den kvällen inte kunde somna för sorgs skull. Gud har hört min bön, som jag bad i verklig dödsångest, och ingen af barnen tog någon skada. Men jag håller

dock mitt ord och läser aldrig något, så länge som vi ännu ha sjukdom i huset, ty jag vet, att jag inte kan sluta upp, om jag bara börjar. I förrgår såg pappa, att jag såg blek ut, och tillsade mig att följa honom på en liten spatsertur. Du vet, att pappa alltid går ut för en liten spatsertur hvarje eftermiddag, hurdant än vädret må vara. För mig var det ju en stor ära att få åtfölja honom; det sker så sällan. Han frågade mig om hvarjehanda, som jag hade läst, och sade till sist, att han under en längre tid särskildt gifvit akt på mig och var nu förvissad, att min läslust icke harrörde blott och bart ur barnslig nyfikenhet, utan att jag ägde verklig begåfning. Därför ville han gärna tillåta, att jag utbildade mig till lärarinna, om jag så önskade. O Anna! Fastän vi gingo där midt på gatan bland folket, gjorde jag dock ett språng i luften och hade gärna omfamnat pappa och kysst honom rätt där. Nu kysste jag dock blott ärmen på hans gamla grå öfverrock. "Ser du, min kära flicka", sade han, "om du hade fortfarit på samma sätt som strax efter förliden påsk, så hade jag säkert inte tillåtit det, men på sista tiden har jag sett, att du kan underkasta dig försakelser, och att du har bemödat dig att bli utaf med den där lilla blåstrumpan och bli en ordentlig flicka." "Men, pappa", sade jag sakta, "kom dock ihåg Konrad och det kalla vattnet." "Det gjorde ingenting", sade han, "du glömmer det inte så lätt, och det blir en varning för framtiden. Men hvad är det?"

frågade han leende, "hvad skulle dina blifvande elever säga om det?" Därvid drog han ut en stoppnål, som jag hade i min kappas i stället för en knapp, som gått ur. Jag blef röd i ansiktet och skämdes. "Så får det inte vara, mitt barn", fortfor han, "anse ej sådana saker som allt för obetydliga, utan kämpa tappert emot din vårdslöshet." Ack, den käre pappa! Han skall säkert inte behöfva klandra mig mer. I går afton talade vi med mamma om saken, och hon hade ingenting däremot. Jag skall inte gå till seminariet, utan läsa hemma under pappas tillsyn. Emedan jag ännu är så ung, behöfva vi ej hasta; jag skall blott läsa några timmar om dagen och för öfrigt hjälpa mamma, särskildt med uppsikten öfver barnen. Så snart Konrad är bra igen, skall han börja läsa för mig, och sedan äfven Lisette. Jag måste också lofva pappa att inte gräfva igenom hans böcker och läsa hvad som helst, utan ägna hela min uppmärksamhet åt det, som han föreskrifver mig. O, hur jag tackar mina kära föräldrar! För första gången i mitt lif grät jag af glädje. "Om du nu vill visa dig rätt tacksam", sade pappa, "så slå för tillfället ur hågen din resa till Anna. Mamma är ännu inte riktigt bra och behöfver dig hemma. Till våren, om Gud vill, skall du få resa." Jag hade redan anat, att det inte skulle bli någon resa utaf, men det kändes ändock svårt, när jag nu fick visshet därom. Dock fattade jag mig genast och kunde af uppriktigt hjärta säga, att jag gärna och villigt

uppgaf tanken på att resa. Så var nu inte ond på mig därför, kära Anna! Du inser nog lika väl som jag, att jag ej kunde handla annorlunda. För din gåfva till Ivan sända vi dig vårt innerliga tack. Den staccars gossen blef så rörd, då han fick höra det. Han äter middag hos oss hvarje söndag och följer oss där-
 efter ut. Pappa vill gärna hafva honom under sina ögon och önskade att Fritz, den lilla vildhjärnan, ville sluta sig närmare till honom. Nu lef väl, och omtala för mig snart, hur er skördefest lyckades.

Din lyckliga MARI.

V. Huru det vidare gick för vårt klöfverblad.

Fyra år förflöto för våra tre unga vänner, utan att något särskildt anmärkningsvärdt tilldrog sig. Ivan studerade med alltjämt växande ifver och var därvid så innerligt tacksam mot alla, som bidrogo till hans understöd, särskildt professorn. Denne fann stor glädje i den allvarlige och högt begåfvade ynglingens framsteg och framställde honom ofta som ett mönster för sin äldste, något flyktige son. Dock märkte han med ledsnad, att han saknade den ungdomliga glädtigheten. Af naturen böjd för melankoli och med ett känsligt sinne, som lätt tog intryck af den omgifning, hvori han befann sig, sörjde han öfver föräldrarnas bedröfliga husliga lif, och näringsbekymren, med hvilka de

städse hade att kämpa, oroade honom. Med sina kamrater umgicks han ej mycket, dock visade han mycken vänlighet mot Fritz och Ernst och sökte hjälpa dem med deras arbete. Med Mari stod han fortfarande på kamratlig fot. De samtalade om sina studier och utbytte tankar med hvarandra, men visade ej sällan skiljaktighet i åsikter. I synnerhet klandrade Ivan strängt, att Mari ej tillbörligt höll sig inom de gränser, där hennes kvinnliga kallelse satt henne. Så snart hon sade något, som hade en manlig anstrykning, om än aldrig så litet, tillrättavisade han henne så skickligt, att hon genast gaf honom rätt, utan att hon därför kände sig förolämpad eller sårad.

Innan ännu Ivan hunnit till den högsta klassen i gymnasium, inträffade något, som försatte honom i helt andra förhållanden. Hans fader hade sedan någon tid tillbaka uppehållit sig i Östersjö-provinserna och skref nu från Riga, att han äntligen funnit stadigt och lönande arbete, och att det vore bäst för familjen att komma till honom. Äfven för Ivan yppade sig en oväntad lycka. En af hans faddrar, en förmögen person, önskade åtaga sig honom, med villkor att han tillsammans med den nämnde personens son fortsatte sina studier i Dorpat och sedan åtföljde honom på de resor, han skulle företaga. Svårt var det för Ivan att skiljas från sina vänner i Dresden, men han lifvades dock af hoppet, att den heta striden med obetalda skulder och tryckande fattigdom nu vore förbi. I denna

förhoppning blef han ej heller bedragen. Under de närmaste åren skref han ofta, och alla hans bref andades glädje och hopp. Sedermera blefvo brefven allt sällsyntare och upphörde till sist helt och hållet.

Mari kände stor saknad efter Ivan, i synnerhet som hennes broder Fritz ungefär samtidigt vände fädernehemmet ryggen. Af naturen liflig och uppsluppen hade han bestormat fadern med böner om att låta honom gå till sjös. Längre hade denne betraktat sonens böjelse för sjömanslifvet som ett blott barnsligt infall, men då han såg, att gossen, fastän hvarken trög eller saknande begåfning, dock icke visade någon lust för studier, gaf han slutligen sitt bifall. I matematik och geografi hade han alltid haft försprånget framför sina kamrater, och hvad gymnastik, simning och andra idrotter beträffade, kunde ingen täfla med honom. Fastän med tungt hjärta läto föräldrarna honom resa till en hamnstad och inträda i en navigationsskola, där han också snart utmärkte sig genom sin skicklighet. Desto innerligare slöt sig Mari till sin lille elev, Konrad, hvilken hon med osparad möda undervisade, och det med godt resultat. Äfven de andra syskonen kommo städse till henne med sina små skolbekymmer, så att hon hade rikliga tillfällen att öfva sig i allt, som hörde till hennes blifvande kall. Visserligen var hennes tid ganska upptagen med annat arbete, ty hon höll sitt löfte och öfvade sig, vid sidan af sina studier, i olika hushållsgöromål, fastän hon väl aldrig bragte det till någon

fullkomning. Nöjen, som flickor eljest sätta mycket värde på, försakade hon gärna. En spatsertur med fadern, en lustig lek med barnen eller en ny intressant bok gåfvo henne tillräcklig vederkvickelse. Bäst af allt var dock, att hon hvarje år fick aflägga besök hos Anna, något som föräldrarna gärna unnade sin trogna och flitiga dotter. Att besöken ej voro så långvariga, skadade ej, ty Mari var af naturen allt för flitig och driftig att finna behag i ett overksamt lif. Med förnyad ifver återvände hon alltid till sitt arbete, och fastän blott i sitt tjugonde år aflade hon sin examen med heder. Under sista tiden hade hon dock så ansträngt sig, att föräldrarna blefvo något oroliga och ansågo en längre tids hvila och vederkvickelse oundgängligen nödvändig. Det beslöts därför, att kandidaten (som professorn skämtsamt kallade sin dotter) skulle resa till Anna för att stanna där i fyra veckor och under tiden ej befatta sig med böcker på något sätt.

Det var långt lidet på hösten och en rå, kall vind slet de gulnade bladen från träden, när Anna hämtade sin vän vid järnvägsstationen och de båda tillsammans åkte i den bekväma vagnen upp till Annas hem. Hand i hand sutto de och blickade vänskapsfullt in i hvarandras ögon. Huru olika de voro! Anna ståtlig och vacker, blomstrande som en frisk ros, ansiktsuttrycket älskligt och sorglöst, och klädd i en fin, ja, präktig klänning. Mari var medelstor till växten, något blek och mager, med ett mildt om än allvarligt ansikte,

som bar vittne om strängt arbete och mången het inre strid. Det lockiga håret lät ännu icke intvinga sig i flätor, utan hölls med ett band tillbaka ur den höga, ädla pannan. Hennes klänning var så enkel och anspråkslös som möjligt, men var dock nätt och passade henne väl. Den barnsliga vårdslösheten hade hon för länge se'n öfvervunnit.

“Nu får jag behålla dig en hel månad”, ropade Anna gladt, “och nu skall jag sköta om dig så väl, att du återfår dina röda kinder. Jag skall skjutsa dig ikring i vår lilla lätta vagn, ty jag har lärt mig att handtera en häst, och den rena höstluften skall göra dig godt. Du skall få hvila i mitt rum, och jag skall spela för dig på pianot alla dina älsklingsmelodier. Mamma har gifvit mig ledighet från hushållsbestyren, så att vi ostördt kunna göra hvad vi behaga.”

Det var i sanning lyckliga dagar, som de två vännerna nu tillbragte i hvarandras sällskap. Mari kände nu först, då hon fick tillfälle att hvila, hur trött hon verkligen var, och hon var tacksam för den vård, Anna ägnade henne. Det föll sig helt naturligt, att hon åter helt underordnade sig henne, likasom förr då de voro små barn, ty hon beundrade den vackra, älskvärda flickan mer än någonsin. Blott en sak var henne i början motbjudande: det dagliga umgänget med Schönbergs, för hvilka hon hyste en besynnerlig afsky. Den goda Mari var med all sin lärdom dock föga världsvan och hade ej haft mycken tid att tillägna sig umgänges-

lifvets skick och vanor. Hon begagnade sig gärna af tämligen starka uttryck och hade ett naivt sätt att säga rent ut hvad hon tänkte. Till all lycka tänkte hon ju blott hvad som var godt och rätt, så att det ej gjorde stor skada, men ibland föllo dock hennes ord något olägligt. Trots allt detta vann hon dock familjens förtroende och vänskap; de funno, att det var en söt kärna under det skrofliga skalet, och gäfvo tillbörligt erkännande åt den verkligt bildade flickans stora kunskaper. Bella var redan gift och hade flyttat från hemmet, men Vera hyste stor beundran för den unga lärarinnan och täflade med Anna i att försöka göra hennes vistelse ibland dem så angenäm som möjligt.

Gärna hade Mari velat se Walter en gång, ty fastän Anna, besynnerligt nog, aldrig talade om honom, påminde hon sig dock, att han skulle vara lik hennes älsklingshjälte, Sigfrid. Hans besök i hemmet voro dock både korta och sällsynta, så att hon aldrig fick tillfälle att lära känna honom.

Dagen för afresan var redan bestämd, och de båda vännerna stodo vid fönstret och blickade ut öfver det bergiga landskapet, som snart skulle ligga försänkt i sin vintersömn. Då körde herrskapet Schönbergs vagn upp på gården, och helt oväntadt steg Walter först ut och hjälpte därefter tjänstvilligt sin moder och syster att komma ut. Men Anna, i stället för att såsom vanligt springa Vera till mötes, drog sig skyndsamt tillbaka till köket för att göra anordningar för kaffeserve-

ringen. Sedan alla formaliteter iakttagits och äfven kaffet var drucket, företogo sig flickorna en spatsergång genom trädgården för att, såsom Anna sade, göra en afskedsvisit till alla de kära platserna. Molnen, som redan syntes båda snö, hade skingrats och solen blickade vänligt ned mellan de aflöfvade trädgrenarna. Den stora bersån vid ändan af parken såg så inbjudande ut, att man än en gång måste slå sig ned där. Veronika band en krans af immorteller, och Anna plockade de sista röda rönnbären för att infästa däruti. Mari betraktade länge sin väninnas smärta gestalt och utropade därefter plötsligt: "Ja, det är verkligen sant, Anna, han ser ut som Sigfrid! Och vet du, hvad du är? Du är Kriemhilda."* Med verklig hänförelse instämde Vera i denna åsikt, men Anna bockade sig djupt ned för att plocka upp en nedfallen kvist. Därefter satte hon leende kransen på Maris hufvud och sade: "Se så, nu skola vi lågerkröna den höglärda och sedan skynda oss in, ty det börjar redan att skymma."

Sedan Schönbergs åter kommit hem, och just som Vera stod färdig att säga godnatt till sin bror, utbrast hon i glädjen öfver att hafva honom hemma och glömsk af den stränga sedvanliga etiketten: "Ack, hur ridderlig du ser ut, Walter! Mari har rätt: du är

* I "Nibelungenlied", ett tyskt episkt kväde från det 12:te århundradet, äro Sigfrid och hans maka Kriemhilda två af hufvudpersonerna. Näst de homeriska hjältesångerna anses Nibelungenlied som en af världens förnämsta episka dikter.

Sigfrid, och Anna är Kriemhilda”. Först sedan orden utsagts, besinnade hon huru djärf hon varit i föräldrarnas närvaro och drog sig hastigt tillbaka. Men fadern sade, i det han med välbehag betraktade den ståtliga sonen: “I sanning, den jämförelsen är icke så illa vald. Hvad säger du därom, kära Walter?”

“Men hvad kommer åt dig, min son?” tillade modern. “Du rodnar, och din hand darrar. Var icke rädd för att öppna ditt hjärta. Hvem vet, kanske dina önsknningar och våra stämman öfverens.”

“Huru!” utropade Walter och sprang upp. “Skulle det vara möjligt, älskade föräldrar, att I tillåten mig föra Anna hem såsom er dotter?”

“Min son”, sade fadern och fattade hans hand, “det vore den största glädje, du kunde bereda oss. Hvarför har du icke för länge sedan omtalat, att hon var dig kär?”

“Jag vågade det icke, älskade fader. Jag ville icke bedröfva er, ty jag fruktade, att ni hade helt andra planer med afseende på mig — kanske en förmälning med någon ur de adliga familjerna här ikring.”

“Gud välsigne dig, kära barn, för din grannlaghet”, svarade modern, “men hvad det beträffar har det ingen fara, ty Anna har den rätta själsadeln: ett fromt hjärta och ett ädelt sinne. Därför skola vi ock med glädje välkomna henne som en dotter.”

Nu kunde Walter icke behärska sig längre. Han föll sina föräldrar om halsen, och hans tacksamhet gaf sig

uttryck i en ström af ord, som de stränga föräldrarna väl under andra förhållanden skulle ansett opassande, men som nu tillstaddes flyta fram i ohejdadt lopp.

Sista dagen af Maris vistelse på Wilhelmsro var nu inne, och hon var sysselsatt med att packa sina saker. Anna skulle ha hjälpt henne, men som någon kommit för att aflägga besök, måste hon afstå därifrån. Nu var allt färdigt, och hon tilläste kofferten. Hon kände sig dock ej hågad att gå ned i förmaket, utan satte sig i en bekväm länstol framför den lilla kaminen, i hvilken eld var upptänd, och försjönk i tankar. Nu var hennes hvilotid förbi, och hennes nya lefnadskall med dess plikter låg framför henne. Nu gällde det att träda ut i lifvet på egen hand. Enligt föräldrarnas önskan skulle hon stanna hemma öfver vintern, men efter påsk kunde Konrad söka inträde på gymnasium, och då, menade hon, var det tid för henne att säga farväl åt föräldrahemmet. De yngre brödernas uppfostran kräfde stora uppoffringar, och Dora var nu gammal nog att intaga hennes plats i hushållsbestyren. Hvar skulle hon väl själf hamna? Hur skulle människor bemöta henne? Hvad allt skulle hon få se och upplefva? Skulle hon väl någonsin mer få bo i detta trefliga rum och njuta af umgänget med sin gamla vän? Ett sakta buller väckte henne ur hennes tankar, och hon vände hufvudet mot dörren. Där stod, belyst af det klara eldskenet, ett skönt, ungdomsfriskt par.

Leende sträckte de båda sina händer emot henne, och Walter sade vänligt:

“Sigfrid och Kriemhilda anbefalla sig i den lilla kandidatens bevågenhet.”

Mari sprang upp och blickade förvirrad och svarslös från den ene till den andra.

“Är du inte glad, Mari? Har du aldrig sett ett brudpar förr?” frågade Anna.

“Ja — nej — ja”, stammade Mari, “men så var det dock inte, jag menade det.”

Därpå slog hon sin arm om Annas hals och gömde snyftande sitt ansikte mot hennes axel. En liten kvarleva af barnslig afundsjuka fanns ännu kvar hos henne, och det smärtade henne, att en annan nu intagit första rummet i Annas hjärta. Men det var blott för ett ögonblick hon lät sig behärskas af det obehagliga intrycket, och sedan kunde hon af fullaste hjärta uttala sin glädje och sina lyckönskningar samt ledsaga det strålande brudparet till förmaket, där föräldrarna sutto förtroligt samspråkande.

Så glada hade man aldrig förr sett herr och fru Schönberg. Walters mor ville på inga villkor släppa Anna från sin sida och frågade henne till sist:

“Vet du, mitt barn, när jag första gången önskade, att denna stund måtte komma?”

“Nej, älskade mor!”

“Då du sof i Veronikas rum, sedan du försökt att rädda lille Jakob.”

VI. Högtid.

Vintern nalkades sitt slut. Maris hufvudsakliga uppgift under denna tid hade varit att förbereda Konrad för inträde i gymnasium och Lisette i flickskolan. Med ledsnad tänkte hon på den nära förestående skilsmässan från föräldrarna och syskonen, i synnerhet från fadern, vid hvilken hon med innerlig tillgifvenhet var fästad. Likväl erinrade hon honom ofta om att det vore på tid för henne att söka någon anställning, ty hon ville icke stanna i hemmet och ingenting uträtta. Dora var nu konfirmerad och ägnade sig både med flit och duglighet åt hushållsgöromålen. Hon visade därvid ej liten själfständighet och förstod att befalla öfver tjänstfolket, något som Mari aldrig hade vågat, samt införde flera välbetänkta förändringar.

Några veckor före påsk kom Mari en dag, fördjupad i tankar, hem från ett besök hos föreståndarinnan för flickskolan. Bordet var dukadt, och syskonen hade redan intagit sina platser.

“Pappa, jag kan inte äta, förrän jag först fått om-tala hvad som ligger mig om hjärtat.”

“Hvad då, mitt barn?”

“Du vet, att fröken Weller sände bud på mig. Hon har två platser att erbjuda mig: en såsom guvernant i en engelsk familj, som strax efter påsk återvänder till London, och den andra såsom lärarinna i hennes egen skola, första tiden i de två lägsta klasserna.”

“Välan, hvilken af de två behagar dig mest?” frågade fadern.

“Ack, jag kan inte bestämma mig; du vet ju, hvad som är bäst för mig. Jag skulle så gärna vilja stanna kvar här hos er, men lönen, som engelsmannen erbjuder, är bra mycket större än den i fröken Wellers skola. Jag kunde då också bli i stånd att hjälpa gossarna.”

“Jag ginge till England”, sade sakta den företagsamma Dora.

“Ja, det tror jag”, sade fadern småleende, “du, lilla hjältinna, banar dig väg med din kokslef genom hela världen. Men hvad säga ni andra: skola vi skicka vår Mari till England eller behålla henne hemma?”

“Så mycket vet jag”, sade andra klass-isten Ernst, “att det blir bra tråkigt här, när kandidaten är borta.”

Konrad, Lisette och Anna hade sprungit upp och bestormade Mari med böner att inte gå till det gamla eländiga England. Men Paul, den trögaste i hela familjen, fällde också sitt utslag. Eljest brukade han ej låta störa sig i sin målro, men nu lade han skeden ifrån sig och sade långsamt och betänksamt:

“Det var då det dummaste jag i hela mitt lif har hört. Nu kan jag aldrig mer få en uppsats på tyska färdig, om Mari går sin väg, och med franskan är det då totalt förbi.”

Därpå fattade han förtviflad sitt hufvud mellan båda händerna och började vråla, såsom Ernst på sitt galanta sätt kallade hans sätt att gråta.

“Pojken har sagt just hvad jag tänkt”, instämde modern. “Jag förstår inte hvarför flickan skulle dra i väg så långt bort och uppfostra främmande barn, då hon kan få tillräckligt att göra här hemma. När jag tänker på att barnen skulle komma omkring mig med sina skolböcker och begära hjälp, som de nu göra med Mari, så blir jag nästan förskräckt.”

“Så ät då en gång; maten kallnar ju!” förmanade den materiellt sinnade Dora.

“Välan”, sade fadern, “parlamentet har nu röstat och med sju röster mot en afgjort, att du blir kvar hos oss, och för min egen del må jag erkänna, att det skulle blifva ytterst svårt att låta dig gå, min kära flicka.”

Mari, glad öfver att hafva saken afgjord, omfamnade föräldrarna, under det barnen med stärkt aptit grepo sig an med maträtterna.

Det var en högviktig dag, då de båda systrarna efter påskferiernas slut för första gången gingo tillsammans till skolan, Lisette för att undervisas, Mari för att undervisa. Med friskt mod och stor ifver grep den senare sig an med sin kallelse, men kom första delen af tiden ganska ofta hem bedröfvad. Hittills hade hon blott undervisat sina syskon, begåfvade och välartade barn, hvilka, utan att drifvas därtill, med lust och lif lärde sina uppgifter. Nu hade hon att göra med en skara af tjugufem små flickor, och det var något helt annat. Att det bland dem skulle finnas sådana, som

ägde ringa begåfning, det var hon förberedd uppå, och tåligt och outtröttligt läste hon för dem och förklarade sådant, som de måste bevara i minnet. Den som icke det kan, han är icke passande för lärarekallet och gör bäst uti att ägna sig åt annan kallelse. Nej, det var andra saker, som bekymrade henne.

“Ack, pappa”, sade hon en dag, “jag fruktar, att jag har tagit mig vatten öfver hufvudet. Det vore kanske bättre, om jag vore guvernant i en familj, där barnen ej äro så många.”

“Hvarför så, mitt barn? Lära de icke fort nog?”

“Åh, hvad lärandet beträffar vill jag inte klaga, men jag kan inte vinna deras hjärtan.”

“Så? Men då jag mötte dig i går, sprungo åtminstone en tolf stycken omkring dig och täflade om att komma dig närmast.”

“Ja, de hålla nog af mig. Det är inte det jag klagar öfver. Men låt mig förklara, hur de bära sig åt. Jag hade i dag vid kristendomsundervisningen talat så till deras hjärtan, att många ögon stodo fulla med tårar. Då såg jag, hur Marta tog fram ett äpple och bet däri. I går hade Agnes boken öppen under bordet, då hon läste upp sin läxa, och det var tredje gången det hände. Och under marknadsdagarna hade jag en historietimme med den öfre klassen. Jag var själf så hänförd af berättelsen, och de lyssnade med strålande ögon. Då kom en positivspelare och började att vefva fram sin eländiga musik rätt utanför fönstret. Du skulle ha

sett barnen! Allt intresse för historien var på en gång förloradt. Ack, hur de kikade emot fönstret, sträckte på halsarna, makade sig på bänkarna och knuffade hvarandra! Endast tre eller fyra läto ej störa sig, men alla de andra skulle hellre ha sprungit sin väg än vidare höra på. Och samma dag fann jag halfva klassen stå som fastnaglad och betrakta de usla bilder, som en marknadssångare förevisade: där var mord och dråp, eldsvådor och spöken. Hur i all världen kunna de finna behag i sådant, då jag förevisar dem så många vackra bilder för att väcka deras sinne för det sköna? Man kan ju se, att jag icke förmår att intressera dem.”

“Nej, mitt barn”, svarade fadern, “man ser blott, att de äro barn, som lefva blott för ögonblicket och som lätt dragas åt hvad håll som helst. Oroa dig inte onödigtvis däröfver. Lär dig att skilja mellan det, som är verklig synd, och det, som blott är barnsligt oförstånd, och vänta inte att hos barnen finna den djupa känsla, den fina smak eller det allvarliga begär efter vetande, som du finner hos dig själf. I annat fall vore det blott drifhusplantor, du odlade. Det som är verkligt ondt måste du allvarligt bekämpa med kärlek och stränghet, men tro icke, att du skall lyckas att helt upprycka det med rötterna. Om vi äldre måste kämpa där emot, så länge vi lefva, huru mycket mer då de svaga barnen! Fäst inte heller allt för mycken vikt vid känslorörelser; de försvinna i de flesta fall så snart. Undervisa barnen troget i Guds ord; det verkar stilla

och obemärkt, men säkert, på deras hjärtan. Bed för dem och var för öfrigt glad och frimodig och öfverlämna dem och deras sak i Guds händer.”

Dylika samtal hade Mari ofta med sin fader och lärde därigenom alltjämt mer vishet och mer tålmod vid behandlingen af barnen. Också hade hon glädjen se, att hennes klasser gjorde goda framsteg: de svaga och försagda fattade mod, de tröga sporrades till större ansträngningar och de vanartade bådo om förlåtelse och lofvade bättring. Den unga lifliga och vänliga lärarinnan hade tillvunnit sig hela barnskarans kärlek, det bevisade de många doftande blombuketterna, som hon brukade hafva med sig hem, och de många inbjudningarna till barnens födelsedagsbjudningar, ty man kunde ju inte “börja utan henne”. Hon var visserligen allvarlig under lektionstimmarna, men hon ansåg det icke under sin värdighet att muntert springa omkring med barnen på lekplatsen och anordna deras lekar.

Medan nu Mari hade arbete och möda, men också ej så liten tillfredsställelse och glädje, gick det hennes vän Anna på samma sätt, om än under olika förhållanden. Den, som nu förirrat sig in i det stora hvardagsrummet på Wilhelmsro, hade lätt kunnat tro, att han kommit in i en lärftskramhandel eller en skräddarverkstad; man var ju sysselsatt med Annas utstyrsel. Två unga sömmerskor ifrån staden tillbragte hela sommaren på godset och voro dädunder flitiga som bin och glada som lärkor. Vid ett så vänligt bemötande, så riklig förtä-

ring och så trefliga fristunder i trädgården gick det lätt att arbeta. Men en dag stod hela tjänstepersonalen i stum beundran af en sak, som just anländt, och som syntes dem hart när trolldom — en symaskin. Man hade aldrig förr sett något sådant, och den gamla köksan påstod bestämdt, att det aldrig kunde hänga rätt ihop med den tingesten. Hur det nu än var, så utträtade den underbara maskinen mycket mer än många flitiga händer tillsammantagna, och då hösten kom, voro koffertar och kistor fyllda med glänsande, fint arbetadt linne och utsökt fina, men dock praktiska klänningar. Äfven den skira, hvita brudklänningen, som skulle smycka den älskliga bruden, låg där färdig och väntade på kransen och slöjan, som Vera och Mari skulle anskaffa. Vid mickelsmäss skulle bröllopet firas, och Lisette och Anna skulle få följa med för att såsom blomsterflickor gå i spetsen och strö blommor för brudtåget.

Dora var verkligt förtretad, emedan de små skulle få resa så långt och biträda vid en så storartad fest, under det att hon "i hela sitt lif knappt fått komma utom dörren". Sådana yttringar af afundsjuka blefvo dock af fadern tillbörligt beifrade.

"Hvem vet", sade han, "hur långt bort du ännu kan komma. Du är ännu ung, och kanske du en gång kan bli första hof-kokerska hos kejsaren i Frankrike."

"Till Paris", utropade Dora, "åh, till Paris, dit skulle jag bra gärna vilja komma. Där måste det vara skönt!"

Det var ett ståtligt brudtåg, som under en klar hösthimmel styrde sina steg genom den i sin brokiga löfskrud prunkande parken till den lilla by-kyrkan. I spetsen gingo två små flickor: Anna höll korgen, och Lisette tog därur blommor och strödde framför brudparet. Då de kommo till kyrkdörren uttömde de på en gång hela innehållt, så att Walter måste klifva öfver ett litet berg af astrar och immorteller. Det var ett vackert brudpar, det måste man säga! Walter var så manlig och ståtlig, Anna så älsklig och mild. Schönbergs uppträdde ännu en gång med all den ståt, som tillhörde deras gamla adelskap: fadern i hof-uniform med guldstickad frack och med flera ordens Kors på bröstet, modern i en skimrande brokad-klädning, öfverhöljd med gamla dyrbara spetsar, som länge gått i arf inom familjen. Annas föräldrar togo sig helt anspråklöst ut bredvid de förra, och deras hjärtan klappade visserligen af glädje, men ock af sorg vid tanken på skilsmässan från den älskade dottern. Vera och Mari, de båda brudtärnorna, buro alldeles lika hvita klänningar, men Veras ljusbruna hår var prydt med en dyrbar pärlsnodd, likaledes en familj-klenod, under det Marias lockar smyckades af en enda mörkröd ros. Ståtlig var äfven brudskaran, och det lilla, med doftande granris och höstblommor prydda templet var fylldt till sista plats, ty så många som möjligtvis kunde af invånarna i det lilla samhället hade infunnit sig. Äfven barnen, som höllo så mycket af Anna, hade ställt sig i två långa

rader utanför dörren, och hvart och ett af dem hade en blombukett i handen. När brudtåget åter kom ut, började de alla med klar stämma sjunga: "Lofven Gud i hans helgedom!" Därefter slöto de sig två och två till tåget och medföljde detsamma ända till gården i förhoppning, att möjligtvis någon välfägnad skulle komma äfven dem till del. Ja, verkligen! Där kommo två högtidsklädda flickor med fyllda korgar och utdelade det välsmakande innehållet till de små, hvilka, för att betyga sin tacksamhet, uppstämde den ena sången efter den andra, till dess brudparet kom ut på balkongen och tillropade dem en vänlig afskedshälsning. Där inne i huset firades en glad fest, tills fram emot aftonen en vagn kördes fram, i hvilken de nyförmälda skulle resa, först till staden och sedan, följande dag, vidare till det gamla slottet i Elsass, där de sedan skulle bosätta sig.

Var det verkligen möjligt, att Anna skulle resa ifrån hemmet? Hur skulle föräldrarna kunna uthärda att lämnas ensamma? Hur skulle det nu gå i hemmet, i trädgården, i byn, då Anna icke längre var där? Ja, där rullade vagnen bort, och den gamla husmamsellen, som gärna vidblef gamla sedvänjor, kastade sina skor efter dem. Men den unga frun blickade upp med tår-fyllda ögon och sade:

"Jag är lycklig, älskade Walter, mycket, mycket lycklig, och jag följer dig gärna, vore det än till världens ände."

Men den gamla modern kände det så tungt om hjär-

tat! Hon visste ju, att hennes dotter var lycklig och i godt förvar; men nu var hon dock borta. Om hon än komme hem emellanåt på besök, så skulle hon dock aldrig, aldrig mer komma för att stanna. Då fattar hon den gråtande Mari vid handen och säger:

“Inte sant, kära Mari, du vill ju komma och hälsa på oss under sommarferierna? Då skola vi tala om Anna och tillsammans läsa hennes bref.” —

Medan de nu stå där och aftonskuggorna börja sänka sig, under det de blicka efter den bortilande vagnen, vilja vi i tankarna göra en lång resa till den härliga södern, till Italien. Där var skyn mycket mer djupblå än uppe i nordén, och den sjunkande solens strålar färgade det gamla Roms ruiner i guld och purpur. Två ynglingar vandrade framåt mellan grafvårdarna och de förvittrade pelarna. Ogärna, såsom det syntes, riktade de sina steg tillbaka mot den nyare delen af staden. Den äldre, en högväxt ung man, hvars egendomligt allvarliga, mörka ögon och något infallna kinder buro vittne om alltför trägna studier, stannade ändtligen och sade:

“O, hur jag önskar, att vi vore försatta två tusen år tillbaka i tiden till det romerska rikets blomstringstid! Jag önskar, att dessa pelare vore nya och hela, och dessa salar fyllda med ett sällskap af de ädla män, jag så mycket beundrar. Jag önskar, att Cicero bestege tribunen och jag finge vara bland de åhörare, som så högt uppskattade och lyssnade till hans ord.”

“Du svärmar, käre Ivan”, svarade hans följeslagare, en lefnadsfrisk yngling med ett nästan barnsligt uttryck i det öppna, milda ansiktet. “Då finge du ju också lof att offra i det där templet och tända rökelse för Jupiter.”

“Det skulle jag visserligen inte göra; men det var dock något stort och härligt i denna hedendom. Hvilka ädla, själfuppoffrande karaktärer har den icke frambringat! Jämförda med dem förekomma mig vår tids människor så obetydliga och tråkiga.”

“Låt dock icke bedraga dig, Ivan. Dessa hedningar sökte ju blott sin egen ära med alla sina stordåd; det minsta verk, som i det tysta uträttas till Guds ära, uppväger dem allesamman. Men jag vill inte försöka att mästra dig; du vet mycket mer än jag och inser nog den saken, utan att jag skulle behöfva påminna dig därom. — Men klockan är redan sju. Skola vi inte gå till legationskapellet? Det hålles tysk gudstjänst där i afton.”

“Jag har just ingen lust att gå. Rummet är så litet och kvalmigt, och predikanten har ganska ringa underbyggnad, så att jag ej finner något tankedjup i hans predikningar.”

“Det fäster jag mig ej så mycket vid. Kristus själf föddes ju i ett stall, och genom kraften i hans olärda lärjungars ord måste Jupiters tempel falla. Kom med, Ivan! Den kära tyska koralsången ensam skall komma dig att glömma all hednisk storhet, liksom dimmorna skingras för solens strålar.”

“Jag går dock hellre hem. Jag är trött och kan dessutom finna litet tid för läsning.”

Tvekande skilde sig Teodor från vännen, hvilkens dystra, otillfredsställda väsen under sista tiden mycket oroat honom. Ivan fortsatte ännu en stund att, likt en drömmande, vandra bland ruinerna och styrde därefter sina steg mot hotellet, hvarest han med en bok i handen satte sig vid ett öppet fönster och var snart fördjupad i läsningen. Men ack, det var icke någon god, förträfflig bok, han läste. Den handlade icke om det mänskligt stora i hedendomen, som dock till sist måste förblekna vid skenet af Betlehems-stjärnan. Den predikade en ny, usel visdom, som skulle ersätta tron, störta Gud ifrån hans allmaktstol och i stället upphöja det mänskliga förnuftet. Och Ivan, den en gång så fromme gossen, fann sig så tilltalad af detta som af en ny uppenbarelse. Då inträdde värden i rummet och räckte honom ett bref. “Från Mari!” utropade Ivan med fröjd. Mari ville underrätta honom om hvad som försiggick där hemma och hade därför skaffat sig reda på hans nuvarande adress. Af brefvet fick han veta, att Anna just i dag firade sitt bröllop. “Jag skrifver”, slutade hon sitt bref, “på det du må kunna deltaga i vår glädje och med oss bedja Gud, att hans välsignelse må följa vår älskade Anna. Ack, hur vårt klöfverblad nu är förskingradt! Men innerligt förbundna blifva vi dock alltid, eller hur? Hvem vet, om vi någonsin råkas här mera! Dock, om icke på jorden, skola vi säkert åter-

förenas i himmelen.” Längre höll Ivan brevet i sin hand; därefter tillslöt han boken, lade den längst ned på botten af sin koffert, låste densamma sorgfälligt och gick fram till det öppna fönstret. Just nu kom Teodor gående genom trädgården sjungande för sig själf den sång, han just hört i kapellet:

“Du lofvat har, o Jesu Krist,
att den, hvars hopp till dig är visst,
han skall i domen trygg bestå,
till lifvet genom döden gå.”

Ivan knäppte sina händer och upprepade för sig själf orden. Därpå kastade han sig på sängen och låg så stilla, att den inträdande vännen trodde, att han insomnat.

VII. *Glädje och sorg.*

Det var väl, att Anna ej saknade talang att styra och leda, samt att hon var kunnig i hushållsgöromål, ty detta kom henne nu väl till pass på slottet *Bon Refuge*. Till det yttre såg det ståtligt ut och syntes vara i godt skick. Det stod afsides från den allmänna stråkvägen på en liten höjd och gjorde skäl för namnet, ty höga berg omgafvo det såsom en skyddsmur, och nere i dalen lågo fredliga vingårdar och fruktträdgårdar, mellan hvilka små hus pittoreskt framskymtade. Godsets förvaltning hade varit i goda händer och stått under tillsyn af en gammal tysk inspektor, med hvilken Walter

var bekant allt ifrån gosseåren, och som han var mycket tillgifven. Själftva slottet hade stått tomt sedan flera år tillbaka. I de breda, gamla sparlakanssängarna hade ingen sofvit i årtal, och ej heller hade någon rök uppstigit ur det stora kökets skorsten. Två nätta rum i en närliggande byggnad hade på bästa sätt iordningställt till vidare för det unga parets räkning. Slottet hade grundligt skurats och rengjorts före deras ankomst, men de skulle själfva ordna och inrätta allt efter egen smak.

Material därtill fattades visst icke. I den största af salarna hade inhysts de gamla, men särdeles väl bevarade möblerna. Bland dem funnos bord med sällsamt svarfvade fötter, skänkar och skåp med rika inläggningar i pärlemor och elfenben samt förgyllda handtag, länstolar med brokiga damasköfverdrag och sirligt snidade rygg- och armstöd. Bredvid de många packlårar, de medfört hemifrån, stodo kistor fyllda med sammetslena mattor och tunga, mörka draperityger. Ej heller saknades villiga händer att ordna allt detta, ty så snart Anna tagit sig litet välbehöflig hvila och förklarar sig färdig att nu börja arbetet, inmarscherade på gården en stor skara män och kvinnor, godsets arbetspersonal, för att ställa sig under hennes kommando. Männerna voro klädda i blå linneblusar och kvinnorna i stora hvita hufvor, tätt åtsittande lifstycken och kulörta bröstdukar, och alla hade de stora, tunga skor, hvilka de dock togo utaf sig nere i förstugan för att kvickt och

ljudlöst kunna springa upp och ned i de bonade trappgångarna. Till att börja med kände sig Anna något besvärad, men snart återvaknade hos henne lusten att befalla och att se allt väl och snyggt ordnadt. Till Walters stora glädje uppträdde hon med husmoderlig värdighet, och inom sig kände hon sig särskildt tacksam mot sin fader, som så strängt tillhållit henne att studera den "gamla, tråkiga" franskan. Ty endast få, med undantag af inspektoren, förstodo tyska, och dessa blott helt ofullkomligt. Men alla voro de kvicka och duktiga, och inom några få dagar kunde det unga paret taga det nya hemmet i besittning. De stora salarna hade man lämnat omöblerade, men flera af de medelstora rummen voro på det nättaste iordningställda. De skickligaste och mest hyfsade bland de unga männen och jungfrurna utsågos till tjänare, en god hushållerska, som på förhand engagerats, anlände inom kort, och allt var nu i bästa skick. Anna var fullkomligt belåten med sitt tjänstefolk. Blott en sak fattades: den hjärtliga förtrolighet, som hon varit van att finna hos landtfolket där hemma. Här voro *Monseigneur* och *Madame* högre väsenden, som man visserligen på det tjänstaktigaste sätt åtlydde, men med hvilka man för öfrigt alls icke hade något gemensamt. För öfrigt var det ett gladlynt, anspråkslöst folk, städse redo att föranstalta små festtillställningar utan någon särskild anledning. Men det lifligaste samtal i köket afbröts, så snart Anna inträdde, och ringdansen omkring det stora valnötsträ-

det, som stod midt i byn, upphörde genast, så fort någon af herrskapet kom den vägen. Intet af barnen sprang med utsträckta armar Anna till mötes; de små stackrarna, utstyrda i blå blusar, liknande säckar, som man hopdragit om halsen, stodo så skygga på långt afstånd och gjorde sina nigningar och bugningar, och frukt eller bakverk, som man stundom kastade åt dem, vågade de ej plocka upp, förrän de trodde, att man ej längre observerade dem.

Af gamle Moser, inspektoren, fick Anna veta, att folkets skygghet berodde på att de, som förr bebott slottet, alltid behandlat dem strängt och högmodigt. Ja, t. o. m. hennes egen älskade Walter hade förr i tiden ej varit så nedlåtande. Dock, med tiden skulle nog allt detta undergå en förändring; hon skulle förtroligt närma sig dem, och då skulle isen snart vara bruten. Redan första året fick hon tillfälle att sätta sin plan i verket.

När vintern var öfverstånden, blommorna började slå ut och vinrankorna grönskade, ströfvade det unga paret gärna omkring i trakten, oftare till fots än åkande. Under dessa vandringar såg Anna flera gånger en vacker liten flicka på en elfva år, som vaktade gäss. Hon var tarfligare klädd än de andra barnen och såg så öfvergifven och bedröfvad ut. Anna hade gärna gifvit henne någon gåfva, men den snattrande gässkocken ville ej tillåta henne att närma sig den lilla, och Walter var ej hågad att bortspilla mycken tid på försöket. En gång satt dock den stackars flickan på en stubbe vid

vägen och grät bittert. Anna släppte Walters arm, lade handen vänligt på hennes hufvud och frågade, hvad orsaken var till hennes bekymmer.

Då lyfte den lilla sitt vackra, men bleka ansikte mot henne och sade snyftande: "Emedan ingen i hela världen bryr sig om mig."

Detta gick den unga slottsfrun djupt till hjärtat. Hon gjorde förfrågningar angående den lilla och fick veta, att hon var fader- och moderlös, och att hon på sista tiden bott hos sin mormor. Denna var nu också död, och ingen ville antaga sig den lilla; alla hade tillräckligt att göra med att taga vara på de egna barnen. Då bad Anna Walter — första gången hon bad om en särskild ynnest —, att hon skulle få taga lilla Nannette till slottet. Man skaffade henne rena, snygga kläder och ställde henne under *Mademoiselle Amélie*s, hushållerskans, uppsikt, på det hon måtte få lära sig vanliga hussysslor. Hon lärde allt med lätthet, men kände sig dock allra lyckligast, om hon fick passa upp på Anna, hvilken ock allt mer fäste sig vid det förståndiga barnet, som visade sådan tillit till henne. I synnerhet då Walter var borta, hvilket ej så sällan var fallet, kallade hon henne upp i sitt rum eller ned i trädgårdsbersån och började att meddela henne litet undervisning, ty hon var fullkomligt okunnig. När Nannette sedan kom till köket eller till tjänarnas rum, tröttnade hon aldrig att prisa Annas godhet och vänlighet, och

på detta sätt blef hon en föreningslänk mellan husmodern och tjänstepersonalen.

Men hvad kan det vara som satt alla i slottet i sådan rörelse just nu före vinskörden? Hvarför står Anna själf i köket och tillagar det som skall bakas, just som hon gjorde där hemma vid hvarje födelsedag, som fadern firade? Föräldrarna skola ju komma på besök, ack, hvilken glädje! Nu rullar vagnen in på gården; nu stannar den; nu ligger Anna i sin mors armar, och faderns hand smeker hennes blonda hår.

Och snart nog kommer en annan glädjedag, icke brådskande och bullrande, utan stilla och tyst. Blott en stämning i hela slottet var något högljudd, en späd, men dock under omständigheterna ganska kraftig stämning — en liten son hade skådat dagens ljus. Det är natt, och Annas far har just gått till hvila, sedan han fått hälsa sin lilla dotterson välkommen; Annas mor sitter försänkt i lätt slummer i en länstol; endast Walter sitter ännu vid Annas bädd, han kan icke taga sina ögon från det lilla barnet, han är så lycklig. Då vaknar Anna ur sin slummer.

“Älskade Walter”, säger hon, genast i morgon bittida måste vi skriva till Mari. Hon måste blifva den första att få veta nyheten; tänk, hur glad hon skall bli! Jag undrar, hvad Mari gör just nu? Ack, det är ju natt, hon sover väl i god ro.”

“Ja visst, kära du; men sof du också! Jag skall skriva genast i morgon.”

Anna tillslöt sina ögon, och snart var allt fullkomligt tyst i slottet.

Men Mari sof icke. Ack nej, äfven hon satt vid en bädd, i hvilken låg hennes älskade fader, sjuk i nervfeber. Tills för några få dagar sedan hade han med vanlig ifver skött sitt kall, fastän han sedan en tid tillbaka känt sig matt och olustig; nu aftogo hans krafter hastigt under sjukdomens inverkan. Endast sällan ägde han för några ögonblick sin fulla sans, och då befallde han sin själ i Guds händer och sade några tröstens och kärlekens ord till den gråtande makan och barnen. Men när Walters bref kom, meddelande den glada underrättelsen om den lilla sonens födelse, då hade redan hans öga slutit sig i dödssömnen, och åtta barn hade lämnats faderlösa. Fritz hade ingen aning därom. Hans skepp var långt borta på Stilla hafvet, och då han nattetid hade sin vakt, målade han gärna för sin själs öga det fridfulla hemmet med sitt lugna familjelif — ack, om han visste, hur det nu stod till där hemma! Mari och Ernst sökte behärska sin egen bittra smärta för att kunna trösta modern, som nästan dignade under bekymrens och sorgens börda.

Ack, det var en dyster, sorglig vinter som den hårdt pröfvade familjen ännu tillbragte i det gamla kära hemmet. Och dock motsågo de med bäfvan våren, då man måste bereda sig på bittra skilsmässor af olika slag. Huset, i hvilket man varit så lycklig och bott så länge, måste man skiljas ifrån. Skiljas måste man

också från Ernst, som skulle resa till universitetet, och från Paul, som skulle sluta skolan och lära trädgårdsmästareyrket. Sedan flera år tillbaka hade detta varit hans högsta önskan, och han hade visat sådan skicklighet och lust i skötandet af det trädgårdsland, som afsatts för hans räkning, att fadern fullkomligt gillat gossens val af lefnadskall. Fastän alla barnen bemödade sig att genom kärlek och flit lätta moderns bekymmer, förorsakade henne dock Dora stundom farhågor och oro. Hon var af ett ovanligt lifligt temperament, och då det icke alltid fanns tillräcklig syssedsättning i hemmet att tillfredsställa hennes arbetslust, blef hon otålig och modfälld. Änkans anspråkslösa hushåll erbjöd ej mycken omväxling, och då man efter brödernas afresa hyrt en mindre lägenhet, fann Dora det ofta rätt trångt och ödsligt i hemmet. Då kom en dag en aflägsen släkting, som förestod en pensionsanstalt för sjukliga kvinnor, belägen i en underskön bergstrakt ej långt från Dresden. Hon kom på besök till professorskan, och som hon redan förut fattat tycke för den muntra, dugliga flickan, bad hon modern, att hon skulle få följa med henne och stanna i hennes hem för en liten tid. Snart var saken uppgjord. Dora skulle få tillfälle att grundligt sätta sig in i alla hushållsgöromål, detta så mycket mer som hushållet var stort och allting utfördes i en långt större skala, än hon varit van vid i hemmet. Dessutom skulle hon sällskapa med damerna och hafva full frihet att återvända hem,

närhelst hon önskade. Detta kom dock icke i fråga, ty huru gärna än Dora aflade besök i hemmet, återvände hon dock alltid till sitt nya arbetsfält, från hvilket hon på inga villkor ville skiljas. Hon blef snart en verklig konstnär i att tillaga allehanda välsmakande rätter och fint bakverk, i att stryka broderade kragar och tillpynta spetsmössor, men i synnerhet i den ofta svåra behandlingen af nervsjuka fruntimmer. Genom sin städse visade tjänstaktighet, sitt oskyldiga småprat och sin talang för sång och musik blef hon snart allas älskling. Man upptog icke illa hennes något oförsynta gyckel, då hon fann att någon led af blott inbillade krämpor, ty i verkliga sjukdomsfall visade hon sig vara den allra skickligaste och tåligaste sköterska. Alla värderade henne därför högt och slösade små presenter på henne, hvilka hon i sin tur frikostigt utdelade åt Lisette och Anna.

Emellertid delade Mari ljuft och ledt med sin pröfvade moder. Ja, äfven ljuft, ty sedan den första tiden af bitter sorg var förbi, uteblef icke heller den tröst och frid, som Gud lofvat dem som förbida honom. De "små", som nu visserligen ej längre voro små, skickade sig särdeles väl: Konrad var så flitig och begåfvad, Lisette så mild och förståndig, och Anna med sitt muntra, lifliga väsen var en riktig liten solstråle i hemmet. Härligt var det ock, när studenten kom hem för att i lugn tillbringa sina ferier, och det var ej utan, att han kände sig litet missräknad, då han fann alla

friska och sunda, ty han hade så gärna velat bota någon liten krämpa med sin nyförvärfvade medicinska visdom. Paul kom också ofta hem; då han hade någon fritid, och ville då gärna visa sin skicklighet. Han gick omkring i den lilla trädgården och kraftrade öfverallt för att göra förbättringar, men vanligtvis måste han begifva sig i väg igen, innan han hunnit fullborda hvad han påbörjat. Annorlunda var det, då Fritz kom hem, ett år efter faderns död. Fastän han långt förut blifvit underrättad om dödsfallet, öfverväldigade honom dock smärtan så, att allas tårekällor ånyo började flöda. Likväl var det med lättare hjärta modern åter bjöd honom farväl, ty nu var han mycket allvarligare och manligare, än då han första gången drog åstad, och han var fullt belåten med sin hårda och sträfsamma lefnadskallelse.

Anna tog liflig del i allt hvad som rörde dem, och hennes långa, vänskapliga bref voro alltid så innerligt välkomna. Under loppet af alla dessa år hade de båda vännerna blott träffats en gång. När lille Sigfrid var nära fyra år och hans lilla syster Hilda just börjat att gå, tillbragte familjen några veckor på Wilhelmsro, och äfven Mari kom dit ned på besök, ty hon hade just då sin fritid. Åter sutto de båda i bersån i parken och betraktade barnen, som under Nannettes uppsikt lekte i gräset. Den lilla fransyskan hade medföljt på resan som barnflicka, och hon fyllde sin ämbetsplikt på bästa sätt.

“Kommer du ännu ihåg”, frågade Mari leende, “hur du här lagerkrönte mig? Det är nu snart sex år sedan.”

“Ja, hur skulle jag väl kunna glömma det? Det var ju början till min största lefnadslycka. Walter och jag hafva ju egentligen dig att tacka för att vi blefvo förenade.”

“Nå, det är då åtminstone en sak, som jag ej behöver ångra. Du ser ännu alltjämt ut som en blomstrande ros, en verklig bild af lyckan”, sade Mari och slog sin arm om vännen.

“Ack ja”, svarade denna, “jag har det verkligen allt för godt. Mången gång oroas jag af den tanken, att jag är fritagen från lidanden och bekymmer, under det att du, min kära Mari, måst utstå så mycket. Ack, om du kunde komma och hälsa på mig och se, hur präktigt jag har det. Allting är så väl och bekvämt inrättadt, folket är mig så tillgifvet, vårt välstånd tillväxer och, bäst af allt, Walter är så innerligt god, och våra barn äro vår hjärtefröjd. O, jag vet ej, hur jag skall rätt kunna tacka Gud för all denna oförtjänta lycka”, slutade hon och hopknäppte vördnadsfullt sina händer.

“Ja väl”, sade Mari eftertänksamt, “du är verkligen lycklig. Men det kunde du vara äfven utan rikedom och yttre framgång, ty lyckans källa ligger *i* oss, inte *utom* oss. Mången ung hustru skulle, äfven om hon ägde allt ditt goda, ändock finna orsak för klagan. Men säg mig: såg jag inte tårar i dina ögon i går afton, då

Walter var så sträng mot Sigfrid? Och känner du dig inte ofta rätt ensam i ditt slott, då han är bortrest?"

"Ensam? O nej, sedan barnen kommo, känner jag mig aldrig ensam. Och dessutom finns det alltid så mycket att uträtta, att tiden går så fort. Då jag är ensam, besöker jag, så ofta jag kan, de fattiga i byn, meddelar undervisning åt Nannette på bestämda timmar och uträttar hvarjehanda annat, som jag ej finner tid för, då Walter är hemma. Han har fått en förnäm uppfostran och kan ofta ej fatta, hvarför jag gör så mycket själf, som jag gärna kunde anförtro åt pigorna. Han ser också helst, att jag sällskapar med honom så mycket som möjligt, och då måste jag vara så mycket flitigare, då jag är ensam. Och vet du, Mari, det är verkligen en stor lycka för mig, att Walter är lite sträng. Jag var ju ett riktigt bortskämdt barn. Att lyda mina kära föräldrar var ju alls inte något svårt, ty det var så litet de fordrade af mig; jag fick för det mesta göra som jag behagade. Genom Walter har jag lärt att öfvervinna mig själf och att raskt och punktligt uträtta saker, som äro mig motbjudande, t. ex. att aflägga stela artighetsvisiter i grannskapet, då jag bra mycket hellre stannade hemma och arbetade, eller att spela för honom, då jag skulle föredraga att få ligga på soffan och ha honom att läsa för mig ur någon god bok, eller andra dylika saker. Jag har för länge sedan lärt mig förstå hans tycke och smak och sätter mig aldrig emot hans önsknningar. Jag vinner också mest

därpå själf, ty han lönar mig alltid med den innerligaste kärlek. Sigfrid kommer nog att kosta mig många bekymmer. Han har ett styft sinne, och hans pappa söker att bota det; han påstår, att jag är allt för efterlåten. Ack, det är så svårt ibland att nödgas höra den käre gossen gråta och ej våga säga ett ord att trösta honom, men jag förstår nog, att hans pappa har rätt. Den lilla skälmen skall nog snart lära sig förstå, att han inte alltid kan få sin vilja fram, och i det hela taget är han ett snällt och lydigt barn. Men nu sitter jag ju och talar allt för mycket om mig själf. Berätta, kära Mari, något om hur du själf har det. Du ser så blek och medtagen ut; du arbetar nog för hårdt och har dina bekymmer att dragas med. Är du också verkligt lycklig i din kallelse?"

"Fullkomligt", svarade vännen, och det af uppriktigt hjärta. "Jag fordrar intet mer för hela mitt lif. Nog är det sant, att jag måste förbereda mig bättre, sedan jag började undervisa i de högre klasserna, och jag sitter ofta vid mina böcker, långt efter det mamma gått till hvila. Om dagarna har jag också annat arbete, och jag vågar inte låta mamma beständigt sitta vid sin söm, ty då blir hon så lätt ett rof för dystra tankar. Om ett år blir det nog bättre, ty då har Lisette slutat sin konfirmationsläsning och äfven sin skolgång, så att hon kan blifva ett ständigt sällskap för henne. Men det är ju sant, att dessförinnan kan mycket vara annorlunda. Fröken Weller ämnar upphöra med sin skola

och slå sig till ro. Hon fortfar med skolan till påsk, men efter den tiden blir det nog stora förändringar. En mycket lärd föreståndare skall sedan taga hand om anstalten, och hvem vet, om han vill fortfarande engagera mig.”

“Dig?” skrattade Anna, “åh, jag är säker, han skall blott blifva allt för glad att få behålla dig.”

“Så säker är jag inte. Jag börjar redan blifva gammalmodig. Nu för tiden fordrar man mera, och i allt går man mycket strängare och mera metodiskt till väga. Hvem vet, om jag längre passar. Men jag kan nog alltid finna anställning som privat lärarinna. Kanske kunde jag också på det sättet förtjäna litet mer. Jag skulle så gärna önska, att jag kunde hjälpa Konrad, ty det blir nog svårt för mamma att längre underhålla honom vid universitetet.”

“Men res då inte så långt bort, Mari”, afbröt henne Anna, “inte till Ryssland eller England. Och skrif till mig först, innan du antar någon plats. Lofva mig det nu genast”, fortfor hon ifrigt, “gif mig din hand därpå.”

“Säkert”, sade Mari och fattade den erbjudna handen, “*Miss Mary* skall inte företaga något utan sin frus samtycke. Jag är ju inte så själfständig utaf mig som syster Dora. Kan du tänka dig, att hon snart kommer och hälsar på dig. En af damerna i pensionatet som fattat stort tycke för henne, en rik fransyska, skall i höst återvända till Paris och ämnar taga Dora

med sig som sin sällskapsdam. Mamma har efter lång tvekan gifvit sitt bifall. 'Det är väl inte så långt till Paris', menade Dora. 'Fritz har ju varit ända till Japan och kom ändå välbehållen hem.' De skola resa öfver Strassburg, och medan nämnda dam där gör ett litet uppehåll för att hälsa på några släktingar, ämnar Dora på egen hand komma till dig. Jag skulle just fråga dig angående vägen från Strassburg ut till edert gods."

"Nå, då har hon ju fått sin önskan uppfylld, och med sin soppslef banar hon sig väg genom världen", sade Anna leende. "Hvem kunde ha trott något sådant, då vi alla lekte tillsamman där hemma i Dresden! Och Ivan är ju också vidt berest; han har ju varit i Italien, i Konstantinopel och t. o. m. i Egypten. Vet du, hur det står till med honom nu?"

"Han är informator i en kurländsk adelsmans familj. Hans elever äro redan i ynglingaåren. Tillsammans med dem har han gjort vidsträckta resor och finner därvid tillräcklig tid för egna studier — kanske för mycken tid. För ett år sedan sände han mig en uppsats, som han skrifvit för en lärd tidskrift. Denna uppsats var så lärd, att jag ej förstod mycket däraf, och hvad jag förstod behagade mig alls inte. Han sökte bevisa, att många saker äro tvifvelaktiga och otillförlitliga, som en kristen måste anse som klippfasta. Om min gode fader ännu lefde, skulle han nog skrifva

till honom och föra honom på rätta vägen igen, men hvad kan jag, en olärd flicka, göra?"

"Låt oss flitigt bedja för vårt tredje klöfverblad", sade Anna, i det hon lyfte upp lilla Hilda, som kom stultande fram till henne. —

Sedan denna lyckliga fritid tagit slut, fick Mari snart pröfva på hvarjehanda af lifvets bitterhet. Skolans föreståndarinna, vid hvilken Mari var innerligt fästad, började blifva gammal och behöfde hvila från det ansträngande skolarbetet. Det kändes visserligen svårt för henne att skiljas vid barnen och öfverlämna dem i en annans händer; hon hade ofta förut uppgjort planer därför, men alltjämt åter uppskjutit därmed, tills hon nu äntligen måste taga det afgörande steget. Detta medförde stora både yttre och inre förändringar. Anstalten utvidgades betydligt: i stället för fyra klasser, såsom hittills, blef det nu sju, och man måste utbyta det gamla, hemtrefliga huset, som ju var allt för litet, mot ett annat med stora, ljusa, luftiga, men också, i Maris tycke, mera otrefliga rum. Förr hade barnen under fristunderna tumlat om på gräsplanen, odlat små blomstersängar och om hösten plockat den frukt, som den frikostiga lärarinnan skakade ned från träden. Nu marscherade de i välordnade leder och utförde gymnastiska öfningar under uppsikt af en gymnastik-lärare. Allting var i större skala och bättre ordnadt, men den forna trefnaden var förbi. Den nya föreståndaren var en begåfvad, välmenande man, som satte stort värde på

Mari och bad henne fortsätta med undervisningen, men han måste följa med sin tid och införa många nya anordningar. Dessutom mottogos ofta barn ur familjer, där ingen kristlig fostran förekommit. Mari bemödade sig redligt att sätta sig in i de nya förhållandena, men hon fann det ofta mycket svårt. De stora klasserna vållade mycken förtret och ledsamhet, och förberedelserna för lektionerna togo ofta halfva natten i anspråk. Hon kände länge, huru det medtog hennes krafter, men hon sökte att ej låta märka något. Till sist började dock hennes hälsa att lida afbräck.

Modern, som med bekymmer sett huru Maris hälsa började vackla, motsåg med glädje den dag, då Ernst, efter afslutade studier, skulle komma hem. Han hade redan blifvit lofvad plats som biträdande läkare vid ett sjukhus, där ett godt tillfälle erbjöds honom att vidare utbilda sig. Den insiktsfulle unge doktorn gaf under en längre tid noga akt på sin syster, innan han fällde något utlåtande, men därefter påstod han bestämdt, att en förändring vore af nöden. "Jag vill inte tillråda dig att upphöra med allt arbete och gå sysslolös", sade han, "ty det skulle blott förvärra saken. Du är af naturen allt för driftig för att gifva dig till tåls med fullkomlig overksamhet. Men jag afråder dig bestämdt från att undervisa de stora klasserna och likaledes från att använda mycken tid på förberedelse för lektionerna. Landtluft och en ändring i ditt lefnads-sätt vore det bästa medlet att stärka dina krafter. Om

du kunde finna en god familj med små barn att undervisa, kanske också företaga en resa och finna ombyte, det vore det allra bästa.”

Den trogna lärarinnan fortsatte ännu några veckor, om än med mycken möda, sitt arbete, till dess hon kunde finna annan sysselsättning; då kände hon emellertid själf tydligt, att brodern hade rätt. Under moderns och de unga systrarnas ömma vård måste hon nu tillbringa någon tid i fullkomlig hvila, men snart längtade hennes lifliga ande efter någon ny verksamhet. Genom skolföreståndarens bemedling erhöll hon flera anbud, och hon rådgjorde just med modern, antingen hon skulle följa den skottske lordens enda dotter till Schweiz eller åtaga sig uppsikten öfver den ryska furstens två små halfvilda pojkar under deras vistelse vid sjöbaden, då följande bref från Anna anlände:

Min innerligt älskade Mari: — Det var hederligt gjordt af dig, att du höll ditt löfte och först skref till mig, innan du antog någon ny plats. Mitt svar kommer något sent, men vi ville gärna klart framlägga för dig vår plan, och det tog någon tid, innan vi själfva kommo på det klara. Ja, vi hafva våra anspråk på dig; vi unna hvarken lorden eller fursten din tjänst, vi vilja hafva den för egen räkning. Ofta har jag tänkt, då jag sett mina små leka omkring mig: Ack, om Mari en gång kunde blifva deras lärarinna! Tanken förekom mig dock alltid så djärf, att jag aldrig yppade den för någon. Nu hoppas jag dock säkert, att

det må vara Guds behag att min önskan blir uppfylld. Vår lille modige Sigfrid är visserligen ännu knappt fem år gammal, och det torde dröja något ännu, innan han vill bekväma sig till att sitta stilla med boken i handen; Hilda börjar just att kunna tala någorlunda väl, och lill-Mari kan blott skratta och skrika, men under tiden hafva vi annat arbete för dig. Det har länge bekymrat oss, att en stor del af barnen till de familjer, som lyda under godset, uppväxa utan att inhämta den ringaste kunskap. De katolska barnen gå under en kort tid på året till en s. k. *école de charité* och lära åtminstone någorlunda att läsa rent innantill. Men de andra barnen, som hålla sig allt för goda att gå dit, emedan de ej tillbedja några helgon, de växa upp i fullkomlig okunnighet. Walter säger, att om Elsass blott en gång åter vore tyskt, skulle vi snart bygga både en kyrka och en skola här i närheten. Men hvem vet, när det kan bli, och dessutom gör den tanken mig förskräckt, ty Walter säger, att innan det kommer till stånd, måste det först blifva ett stort krig. Så länge vi ej hafva något skolhus, kunna vi dock ställa det så, att barnen blifva undervisade här i slottet. Nu frågar jag dig, kära Mari, skulle du vilja hjälpa oss med detta? Barnen äro ej så många; det är ej här som i Tyskland, där hvarje koja är full med småfolk. De äro äfven rätt hyggliga och visa oss stor respekt, fastän de ej längre äro så skygga, som de brukade vara. Ett par timmar om dagen vore tillräckligt, och under-

visningsämnenä blefve helt enkelt läsning, skrifning och stickning, och i synnerhet katekes och biblisk historia. Med stickningen skulle jag ej besvära dig. För sådant arbete hade ju du aldrig någon lust, och Nannette kan åtaga sig den saken; hon besitter ej så liten färdighet däri. I hennes ställning har sedan lilla Marias födelse en förändring inträdt. Walter anser det alldeles nödvändigt att hålla en särskild barnjungfru, sedan vårt småfolk börjat föröka sig så. Nannette är dock ännu allt för ung och dessutom ej särdeles stark. Jag sysselsätter henne för det mesta med handarbete, och hon syr ganska nätta barnkläder. Nu har jag tänkt, att hon möjligtvis skulle kunna blifva din medhjälpare, så att hon längre fram, då våra egna barn blifva större, skulle kunna undervisa barnen i byn. Ty dig, min allra käraste Mari, ville vi gärna fästa vid vår egen familj. Om det nu verkligen är Guds vilja, att du skall bli *Miss Mary*, så skall du åtminstone bli min *Miss Mary* och jag din fru, just som det var i våra barnsliga lekar. Ja, jag behöfver någon att tyrannisera en smula. Med Walter är det icke lönt att börja försöka. Tjänstfolket är redan inskoladt, och allting här i huset går som klockverk. Men du har ännu din egen vilja, och den är jag fast besluten att göra mig underdånig. Jag skall hålla strängt därpå, att du går till sängs tidigt och riktigt sofver ut, att du dricker ymnigt färsk mjölk, att du tar dina regelbundna spatserturer och läser blott helt litet. Ja, jag

läser igen bokskåpen, om du ej lyder mig. Och sedan, när du börjar undervisa mina barn, skall jag noga bevaka dig, så att du ej får mina flickor allt för lärda. De få för all del ej blifva klokare än deras mor. Friska, rödkindade landtflickor skola de blifva, och med hushållssysslor skola de gärna få befatta sig hur mycket som helst. Sigfrid däremot får du gärna taga och fylla hans ljuslockiga hufvud med vishet, så mycket du vill, jag skall ej göra några invändningar. Inom ett år må du börja, och jag hoppas han skall blifva en god lärjunge. Men nu, dyra Mari, skämt åsido! Kom till oss för att blifva en trogen lärarinna för våra barn och en kär vän och kamrat för mig. Walters önskningsar i detta stycke öfverensstämma med mina egna. Han är nu ofta så allvarsam och talar om att svåra tider stunda, då han kanske måste bort och lämna mig ensam. Jag vet, han fruktar, att krig snart utbryter, och han har fast beslutat sig för att åter inträda i arméen. O Gud, beskydda honom! Säg din kära moder, att vi skola vårda dig på bästa sätt, och att du ofta skall få aflägga besök i hemmet, samt att det skall blifva ett verkligt nöje för oss att ställa det så, att Konrad får fortsätta sina studier. Snart svar väntas af din innerligt tillgifna

ANNA.

VII. *Krig.*

Det var hösten 1869 Mari anlände till slottet *Bon refuge* (god tillflyktsort), som nu skulle blifva hennes

hem. Svårt hade det varit för henne att bestämma sig med afseende på Annas tillbud. Hon trodde, att det ej skulle blifva tillräcklig sysselsättning för henne, och dessutom var hon rädd för att Walter skulle finna det misshagligt att ständigt ha sin hustrus förtrogna vän taga all hennes tid i anspråk. Hon var en af dessa, som gärna och villigt offra tid och krafter utan att fordra något i utbyte, och hon fruktade, att, åtminstone för den närmaste framtiden, förhållandet skulle blifva omvändt. Men alla dessa betänkligheter måste till slut vika, och så blef hon, efter ett ganska svårt afsked från de hemmavarande, en afton festligt mottagen i *Bon refuge*. Hennes blifvande lärjungar stodo, tvättade och kammade och klädda i fina, rena söndagskläder, på slottsgården vid hennes ankomst och hälsade henne med orden: "Gud välsigne er, älskade fröken Mari!" hvarpå Sigfrid räckte henne en bukett med höstblommor. Hvad han skulle säga, det hade han glömt bort, men han hade ej heller fått tid därtill, ty Mari hade redan omfamnat honom och kysst de rosiga läpparna. Han var ju sin mammas afbild!

Anna höll ord och pysslade om sin vän så väl, att hon snart repade sig och med glädje och ifver grep sig an med sitt arbete. Hon fann det icke så lätt, som hon hade väntat. Undervisningen gafs på tyska, hvilket var ett främmande språk för barnen, fastän de alla voro af tysk härkomst. De gjorde dock goda framsteg däri, synnerligast som föräldrarna började, liksom

en gång förr i tiden, begagna tyska språket i hemmen. Den goda slottsfrun utöfvade ett stort inflytande öfver dem. Nästan hela byn hade blifvit tyskt sinnad, ty under det tyska herrskapet hade de allt så godt.

Huru gärna än Mari höll Anna sällskap och deltog i hennes göromål, drog hon sig dock blygsamt tillbaka, då hon anade, att husfadern önskade vara ensam med sin familj. Ofta sändes Sigfrid för att knacka på tant Maris dörr och bedja henne stiga ned till pappa och mamma, och Anna brukade ibland kalla Maris trefliga lilla rum hennes nunne-cell.

“Hvarför håller du dig så mycket där uppe?” frågade hon en dag, “och hvarför sysselsätter du dig så mycket med barnen, då någon kommer på besök? Du är ju min vän, och jag är stolt öfver dig.”

“Låt mig vara”, bad Mari, “det är dock det bästa. Jag vill gärna vara med i eder kära familjekrets, men det är ju alltid tillfällen, då I viljen vara allena. Om I verkligen viljen behålla mig, så fån I ju inte ställa det så, att I tröttnen på mig. Äfven om jag är din vän, så vill jag dock förblifva en ringa lärarinna och icke någon förnäm dam.”

Så länge vädret tillät det, ströfvade Mari gärna omkring i skog och mark, och lille Sigfrid utgjorde vanligtvis hennes sällskap. Han hade ju redan länge känt och älskat henne, innan han ännu sett henne, ty mamma hade berättat så mycket om henne. Nu slöt han sig till henne med hela sitt lilla hjärtas värma. Då vin-

tern kom, lät han ofta alla sina leksaker ligga och gick upp till tant Mari, och de båda måste ha haft något hemligt för sig, ty så snart de hörde Anna komma, gömde de något under bordsduken. När julaftonen kom, granen var tänd och alla de vackra julklapparna utdelats, steg gossen fram, öppnade en bok och läste för de förvånade föräldrarna en julsång, utan att stappla på orden.

“Ack, pojke”, sade Walter leende, “hur kunde du hålla det hemligt så länge? Hvarför talade du inte om, att tant lärt dig läsa?”

“Pojkar skvallra inte”, svarade Sigfrid helt kort och vände sig därefter med förtjusning till den blanka hjälmen och den glänsande sabeln, som han just fått till julklapp.

Det var kanske ej så illa, att genom den ifriga soldateleken, som nu började, lusten att läsa blef något tillbakasatt, eljest hade väl Mari försökt att allt för fort utbilda sin begåfvade lärjunge. Några små pojkar ifrån byn, åt hvilka Anna skänkt granna papp-mössor och trä-gevär, måste föreställa regementet, och Sigfrid kommenderade dem af hjärtans lust.

Medan nu barnkammaren och slottsgården gengljödo af detta oskyldiga krigslarm, rustade man sig där ute i den stora världen till verkligt, blodigt krig. Walter och Anna hade ofta långa, bekymmersamma samspråk. I byn stodo männen i grupper ifrigt samspråkande, och nästan hvar dag kommo oroande underrättelser.

Knappt var vintern förbi, så reste Walter för att träda i sin konungs tjänst. Upprepade gånger tryckte han sin trogna maka till sitt hjärta och lyfte upp barnen för att kyssa och välsigna dem. Han hade redan satt sig till häst, då han bad att än en gång få omfamna sin lille son. Gossen fröjdades att få sitta på hästryggen, men då hans mamma gråtande lyftade ned honom, blef han plösligt allvarsam och tyst.

“Hvart går pappa?” frågade han.

“Långt bort, kanske i krig.”

“Är inte den käre Guden där också?”

“Jo, han är där”, försäkrade Anna och torkade sina tårar. “Han skall beskydda pappa och föra honom lyckligt hem igen.”

Nu kommo långa veckor af väntan och oro, tills äntligen budskapet flög öfver landet med stormens hastighet: “Kriget är förklaradt”. Samma dag som Moser bragte denna underrättelse från staden, kom ett ilbud med bref från Walter:

“Det är nu afgjort, min dyra Anna; vi draga ut emot fienden. Det är mycket möjligt, att vår hemtrakt blir själfva krigsskådeplatsen. Fastän jag icke trov, att någon särskild fara hotar dig och barnen, vore det dock bäst, att du reste till dina föräldrar. Men skynda, innan du finner vägen spärrad. Fienden rycker fram snabbt, men vi ännu snabbare. Tag Mari med dig. Lämna allt i Mosers vård, och gör dig inga vidare bekymmer. Var stark och sätt din förtröstan till Gud!

Han skall åter föra mig till eder; hvarom icke, skall han föra eder till mig i sin himmel. Din WALTER.”

Länge satt Anna stilla med hopknäppta händer, därefter stod hon upp och började lugnt och omtänksamt att foga anstalter för resan. Sigfrid jublade öfver att han skulle få resa på järnvägen hem till morföräldrarna. Han omtalade för Hilda allt det vackra, hon där skulle få se, och blef förtretad öfver att han inte kunde förmå henne att skratta. Där satt hon vid dåligt lynne i sin lilla länstol, med dockan på armen, och bad att få sin kvällsvard och få gå till sängs. När Anna ännu en gång trädde in i barnens rum, innan hon själf gick till hvila, märkte hon till sin förskräckelse, att flickans ansikte var glödande rött af feber. Oroligt kastade hon sig i sängen, talade i sömnen, och då Mari nästa morgon kom ned resklädd och färdig, satt vännen, blek och trött af nattvak, vid det sjuka barnets säng.

“Vi kunna inte resa”, sade hon lugnt, “Hilda har scharlakansfeber; se bara, hur röd hon är. Sigfrid börjar också klaga öfver hufvudvärk, och den minsta har jag låtit barnjungfrun taga med sig till det lilla rummet inåt gården, så att inte hon också må blifva smittad.”

“Ack, stackars, älskade Anna”, utropade Mari, “allt vidrigt drabbar dig på en gång: din man har gått ut i kriget, och nu insjukna dina kära barn.”

“Om vi taga emot det goda af Gud, skola vi då icke

också taga emot det onda?” svarade Anna. “Mitt lif var idel solsken; nu skickar Gud ett ovädersmoln. Skulle jag klaga däröfver? Du hjälper mig att vårda barnen, Mari. Vi stanna här under Guds beskydd, till dess Walter kommer tillbaka. Jag är glad, att vi inte behöfva resa. Detta är Walters hem, och här trifves jag väl. Jag känner mig här, som vore jag närmare honom, och kan hafva uppsikt öfver hans egendom.”

De båda vännerna förblefvo därför kvar, och allt var så tyst och stilla omkring dem. Efter några dagar blef äfven det yngsta barnet angripet af febern, och nu vågade de knappast någonsin lämna sjukrummet. Efter några dagar voro de båda små flickorna utom all fara, men Sigfrid sväfvade länge mellan lif och död. I sin feberyrsel ropade den lille på pappa, bad om sin hjälm och sin sabel för att gå ut i kriget, och kunde ofta med möda hållas kvar i sängen.

Till att börja med for Moser regelbundet till staden för att hämta bref och tidningar; efter någon tid upphörde dock posten att komma, och nu var man helt utestängd från den yttre världen. Mari hade likväl dessförinnan blifvit underrättad, att Ernst, glad och frimodig, dragit ut med den sachsiska hären som fältläkare, men att Paul mycket ogärna utbytt sin fredliga kallelse för soldatens. Den godlynte ynglingen ansåg kriget både öfverflödigt och orätt. “Jag förstår inte”, skref han till Mari, “hvarför jag skall skjuta ihjäl folk, som aldrig gjort mig någon skada; och när jag tänker

på hur många trädgårdar skola komma att nedtrampas denna sommar, blir jag illa till mods. Vår präktiga, nya rosplantering blir nog fördärfvad, medan jag är borta, ty den gamle trädgårdsmästaren förstår ej att sköta dem, och eleverna ännu mindre. Var dock icke ledsen för mig; när jag en gång är i arméen, skall jag nog göra min plikt, och jag hoppas kunna vara tillbaka vid den tiden, då plantorna skola tagas in i drifhuset för vintern.” —

Mest var dock den trofasta systemen bekymrad för Dora; den stackars värnlösa flickan var ju ensam i fiendeland! Man kunde dock ingenting uträtta, utan måste anbefalla henne i Guds beskydd. Både i slottet och i byn var det tyst och stilla. En af de första dagarna, sedan kriget förklarats, kom hushållerskan för att uppsäga sin tjänst. Förskräckt frågade Anna, hvad klagomål hon hade att anföra.

“Åh, ingenting”, sade hon, som var en infödd fransyska, “men det strider mot mitt samvete att tjäna hos fäderneslandets fiender.”

“Men vi kunna inte undvara er, då barnen äro sjuka och jag omöjligt kan sköta om hushållet.”

“*C'est la guerre* (Det är krig)”, svarade hon, ryckte på axlarna, tog sina pengar och gick.

Alla vapenföra bland drängarna och dagsverkskarlarna värfvades för den franska arméen, och kvinnorna och barnen måste, bäst de kunde, sköta fälten och trädgården. O, det var en svår tid! Hvad skulle Anna

väl tagit sig till, om hon icke haft Mari hos sig? Tyst och stilla hjälpte Mari till, hvarhelst hon behöfdes. Hon tvingade den uttröttade modern att njuta en stunds hvila allt emellanåt och vakade då vid de sjukas sängar. Hon såg till, att hushållsgöromålen ej försummades och lade själf hand därvid. Den förfärliga dagen, då kandonduret från det blodiga slaget vid Wörth och Weissenburg hördes på afstånd, tröttnade hon icke att tala ord af himmelsk tröst till den nu för första gången modlösa Anna.

Snart därpå hade Moser på Annas bön ridit in till staden för att, om möjligt, få några underrättelser. Då han kom tillbaka, höll han, ännu på afstånd, upp ett bref försedt med fält-poststämpel för att redan på förhand glädja de väntande. Det var från Walter, som var med i den sachsiska hären. Med strålande ögon läste Anna underrättelsen om den vunna segern, då en liflig stämman ljud bakom henne:

“Är brefvet ifrån pappa?” Sigfrid sträckte sina händer mot modern. Han hade just vaknat ur en djup slummer och var nu fullkomligt fri från feber.

“Ja, mitt hjärtebarn, det är pappas bref. Han är frisk och sund och hade ännu inte, då detta skrefs, varit i något slag. Han sänder dig en kyss.”

“Då vill jag genast ha något att äta, så att jag blir stark, tills han kommer hem.”

De båda vännerna stodo vid sängen och sågo med glädje på hur den lille åt sin mjölk och skorpa, då rul-

landet af hjul hördes och en vagn körde upp på gården. Mari gick för att se efter hvad det var. Redan på trappan kom henne en person i lång grå reskappa till mötes.

“Dora!” utropade hon förvånad och slöt systemen till sitt hjärta. “Hur kom du hit?”

“Direkt från Paris”, svarade den muntra flickan. “Jag skall strax tala om alltsamman; men gif mig först en smörgås och lite te, för jag är förfärligt hungrig. Och var snäll och gif skjutsbonden lite också; jag har redan betalt honom.”

Snart suto de tre i angenäm stämning kring det dukade bordet; barnen sofvo, och Anna var för första gången på länge vid gladt lynne. Efter så många mulna dagar hade solen åter blickat fram genom molnen.

Sedan måltiden var intagen, berättade Dora om sin resa:

“Ända till just på sista tiden hade jag det särdeles godt i Paris, såsom I ju veten af mina bref. *Madame Villieres* var ofta retlig till lynnet, eller nervös, som hon själf kallade det, men det fäste jag inte mycket afseende vid. Så snart emellertid kriget kom på tal, började hon att gifva stickord och håna tyskarna, och som detta förtretade mig, tog vänskapen snart slut. Mamma skref och ville, att jag skulle återvända hem, men då bad hon mig så enträget att stanna och lofvade mig allt möjligt godt. Sedan kriget förklarats, blef

det dock svårare än någonsin. Man fantiserade om att fransmännen skulle intaga Berlin, och jag å min sida spådde, att tyskarna skulle intaga Paris. Till och med tjänstfolket blef ohöfligt mot mig, och när jag en gång befallde köksan att uträtta något, brummade hon tydligt, så att jag hörde det: "*Bete allemande!*" (Tyskt nöt.) Det gick för långt. Jag sprang till frun och beklagade mig. "*C'est la guerre*", sade hon blott med ett försmädligt leende. Då gick jag upp på mitt rum, packade min koffert, gjorde mig resfärdig och bjöd henne farväl utan vidare ceremonier. Hon blef förfärligt upprörd, låtsades falla i vanmakt och kallade mig alla möjliga smeknamn, ty hon visste, att det skulle blifva henne svårt att reda sig mig förutan. Men jag svarade blott: "*C'est la guerre*", och gick till en bekant tysk köpmansfamilj. Denne köpman ombesörjde allt hvad resan beträffade och försökte inte att hålla mig kvar, ty han visste, att den som kunde komma bort från Paris var verkligen afundsvärd. Han gaf mig äfven adresser till goda tyska familjer i de städer, genom hvilka jag skulle färdas, så att jag visste, hvart jag skulle vända mig, ifall jag funne vägen spärrad. Jag kom dock, nu som alltid, lyckligt och väl igenom alla hinder, först på järnvägen och sedan med skjuts. Det var i själfva verket riktigt trefligt."

"Dora, Dora", sade Mari och skakade hufvudet. "Gud vare tack, att du nu är här, men det var ett stort våg-

stycke, och ditt öfverdåd hade kunnat kosta dig ej så litet.”

“Åh, du behöfver inte banna mig, Mari”, utropade Dora, började plötsligt gråta och föll systemen om halsen. “Du tror inte, hur ängslig jag var; det var ofta så förskräckligt. Öfverallt soldater och uppretadt folk! Ofta hörde jag hemska hotelser mot tyskarna och var rädd, att man skulle gripa mig. Jag har hela tiden bedt Gud att bevara mig och sända sin ängel att ledsaga mig, liksom Tobias af gammalt.”

Vänligt sökte systemen att lugna den upprörda flickan och visade henne snart till hennes sofkammare.

Nästa morgon var hon åter kry och munter, såg sig ikring i huset och på gården, gjorde sig bekant med tjänstfolket och följde förvaltaren ned i trädgården. Snart kom hon tillbaka och utropade med ifver:

“O, de präktiga aprikoserna och päronen! De äro alla mogna, och det är hög tid att plocka och inbärga dem. Det skall jag göra, ty jag vet, att ingen annan har tid därtill; jag kommer ju, som om jag vore efterskickad. Mari, du ser så blek ut, därför att du ständigt sitter inne; kom och tag en korg och hjälp mig att plocka. Moser kommer med en stor stege och plockar utaf de högsta grenarna; jag är god vän med honom allaredan.”

Under flera dagar var Dora ifrigt sysselsatt i köket med att taga vara på frukten för vintern, och systemen hjälpte henne gärna, emedan Sigfrid raskt repade sig

och ej behöfde ständig tillsyn. En morgon voro de redan tidigt vid arbetet; Anna, som nu först började erfara följderna af den ansträngande sjukvården, var ännu ej uppstigen; pigorna sysslade med sina göromål och Nannette tvättade kläder vid brunnen, då plötsligt grindpojken, Pierrot, kom springande med andan i halsen och ropade:

“Det kommer soldater ridande, de äro fransmän och äro ej långt borta.”

“Är det många?”

“Nej, bara tio eller tolf.”

Moser kom också och bekräftade uppgiften. “Gå ni genast upp i edra rum”, sade han, “jag skall försöka att blifva utaf med dem.”

“Det går inte”, menade Dora. “Er igenkänner man genast på näsan som en tysk. Och tänk på er rådbåkade franska se'n! Nej, vi måste begagna oss af en krigslist, så att de tro oss alla vara fransmän. Vi äro ensamma här, och ni har ingen aning om hur hätska de äro mot tyskarna. Fort, Mari, tag på dig en af Annas silkesklänningar (om den släpar, så ser det bara så mycket förnämre ut), och tag på dig en af hennes spetsmössor. Du är Madame, jag är köksan och Nannette är huspigan, som tar emot dem.”

“Men, Dora!” började Mari.

“Kvickt, säger jag. Vill du väl, att de skola vända upp och ner på huset, ta allt hvad de vilja och skrämma lifvet ur Anna? Du behöfver inte säga så mycket,

utan visa dig bara riktigt förnäm och utdela dina befallningar åt oss. Moser, ni är tjänare i huset och heter Bertrand. Där komma de allaredan.”

I nästa ögonblick kommo ryttarna, svettiga och dammiga, in genom porten. Den förste af dem hoppade af hästen och vände sig till Nannette.

“*Ma petite, y-at-il quelque chose bonne à manger et une goutte de vin? Nous avons grand faim.*” (Min lilla flicka, finns det något godt att äta och en klunk vin? Vi äro förfärligt hungriga.)

“*Nous verrons*” (vi skola se), *monsieur*”, svarade flickan med en nigning. “*Voilà Madame*” (här är Madame), pekande på Mari, som just trädde in, iklädd Annas sidenklänning.

“*Ah, Madame*”, sade fransmannen och trädde henne närmare, “*ou est monsieur?*” (Hvar är herrn?)

“*Au combat pour la patrie*” (i striden för fäderneslandet), svarade Mari.

“*Pour la grande nation?*” (För den stora nationen?)

“*Mais oui, certainement* (ja, visst) *pour la grande nation. Entrez donc, messieurs*” (stigen in, mina her- rar).

Dora hade öppnat dörren till det stora rummet, som utgjorde tjänstepersonalens rum, och soldaterna trädde in och slog sig trötta ned på bänken.

“*Allons, vite* (gå, kvickt), ropade Mari; *Bertrand, du bon vin! Louise, mettez le couvert! Nannette,*

servez messieurs!" (Bertrand, godt vin! Lovis, duka bordet! Nannette, passa upp på herrarna!)

I ett nu var bordet dukadt med bröd, kött och frukt, Moser hämtade två stora krus med kallt, rödt vin, och i en handvändning var allt förtärtdt. Mari hade dragit sig tillbaka, men Dora språkade muntert, och då en af männen höll upp sitt glas med utropet: "*Vive l'empereur!*" (Lefve kejsaren!), gjorde hon honnör och svarade trohjärtadt: "*Vive l'empereur!*" Hvad hon därvid tänkte, behöfde ju ingen veta.

När allt var öfver, drogo männen sin väg lika fort, som de kommit. Alla voro glada öfver att allt aflupit så väl; men Moser drog helt lugn ett par laddade pistoler ur fickan och lade dem på bordet.

"Hvad skall det betyda?" frågade Dora.

"Jag hämtade dem ur mitt rum, innan jag gick ner i källaren. Man kunde ju inte veta, hur det skulle gå; karlarna hade kunnat blifva oförskämda."

Dora kände sig helt upprymd öfver att deras list lyckats så väl. "Du sade, att Walter kämpade för "*la grande nation*", förebrådde hon systemen.

"Nå väl, äro inte tyskarna också en stor nation? Men du höjde ett "lefv" för Napoleon, det gick dock allt för långt."

"Det föll mig visst inte in; jag menade Wilhelm."

"Men han är ju ej kejsare."

"Hvad han inte är, det kan han bli", svarade den oförbränneliga Dora.

Det var emellertid ingen passande tid för skämt och löje, och snart glömde man det lilla äfventyret för viktigare saker. En dag kom en man, en vän till gamle Moser, ifrån staden och trädde brådskande in i huset.

“Jag har hört ifrån kriget”, sade han, “en stor slaktning har stått, egentligen mer än en, ty slaktningen varade i hela tre dagar. Slutet af striden utkämpades vid Gravelotte, icke långt från Metz. Tyskarna vunno en härlig seger, men så kostade den också betydligt. I synnerhet berodde utgången på sachsarna: de stormade byn, ledo förfärliga förluster, men trängde segerrikt fram. Handgemänget lär ha varit förskräckligt blodigt.”

Darrande hörde de båda systrarna denna underrättelse. Ack, hur hade det väl gått med deras bröder, och hur stod det till med Walter?

“Vi måste vara försiktiga, då vi tala om det för Anna. Hon är i dag ganska klen. Jag skall genast gå upp till henne.”

Denna försiktighet var dock öfverflödig, ty där stod redan Anna i den öppna dörren och hade hört allt. Ingen tår skymde blicken, och ingen klagan hördes: hon hade lofvat Walter att söka uppehålla modet, och hon ville hålla sitt löfte, men under de närmaste dagarna tärdes hon dock af heta kval. Och då äntligen ett bref anlände — ett skrynkligt, nedsmutsadt papper, men dock så välkommet —, då uträttade glädjen hvad de förra dagarnas ängslan och oro ej förmått: hon föll

i vanmakt, tryckande till sitt hjärta denna underpant på att den älskade maken ännu lefde. Ja, Walter lefde och var blott lindrigt sårad. Med några få, men innerligt varma ord uppmanade han Anna och barnen att gemensamt tacka Gud, som så underbart skyddat honom midt i det vildaste krigsvimlet. Därpå följde en sorgpost: Walters syster Veronika, gift sedan några år tillbaka, var nu änka. Hennes man, en tapper, hurtig officer, föll, genomborrade af flera kulor, under det han med sina soldater stormade en mur. Walter hade sett honom stupa, men då han själf i spetsen för sitt kompani befann sig i den hetaste striden, var det honom omöjligt att nå honom. En soldat hade dock fört honom till ett litet busksnår ej långt ifrån muren, och i denne trogne mans armar hade han utandats sin sista suck. Detta fick dock icke Walter veta, förrän sedan slaktningen vunnits och segrarna voro i full besittning af det stora, bloddränkta slagfältet. I hans händer lämnades äfven ett litet papper, på hvilket soldaten enligt den döendes föreskrift nedtecknat en sista hälsning till hustrun och den lilla dottern. En lock af den dödes mörka hår var äfven inlindad i detta papper.

“O, min stackars Vera”, klagade Anna. “Ack, hur har väl jag förtjänt att få vara så obeskrifligt lycklig, under det hon beröfvas sitt käraste i världen?”

I Annas utmattade tillstånd blef sinnesrörelsen henne allt för öfvermäktig, och hon måste ännu samma

dag intaga sängen för att under flera veckor blott sällan lämna densamma. Dagligen försökte hon att stiga upp och öfvervinna sin svaghet, men det lyckades ej; hon måste bekväma sig till att lämna vården om hemmet och barnen i andras händer. Men det var i goda händer hon fick lämna allt. Mari vek aldrig från hennes sida, under det Dora blef barnens förklarade favorit och därjämte täflade med Nannette i att sköta köksangelägenheterna. Och dock hade de två systrarna sina egna bekymmer att dragas med. De visste, att Ernst var utsatt för stora faror och måste underkasta sig oerhörda ansträngningar, samt att Paul, svårt sårad, var intagen på ett lasarett. Äfven Mosers trohet visade sig bestå profvet. Han gjorde allt han kunde för sin "kära fru", som han kallade Anna, och var mycket noggrannare i att taga vård om sin herres egendom, än om det varit hans egen. Hvarje morgon redogjorde han för Anna angående allt som försiggick på godset, och de färskaste underrättelserna från kriget framlade han för henne, om än alltid med den största försiktighet. Lille Sigfrid var för en lång tid allt för svag att stå och gå på egna ben, men då han gärna ville komma ut, bar Moser honom omkring i trädgården, och tillsammans plockade de den mognaste frukten för mammas vederkvickelse. Till en början fann den lille hjälten det ganska motbjudande att bäras ikring som ett litet barn, men då Moser förklarade att han skulle vara häst, och att Sigfrid fick kalla honom Hassan,

som pappa kallade en af sina bästa hästar, så slog Sigfrid gärna armarna omkring den snälle gubbens hals och strök hans grå hår, under det han trafvade upp och ned genom alléerna. Dessemellan slogo de sig ned på någon solbelyst plats, och gossen lyssnade begärligt till den gamles krigshistorier.

Så kom den 3:dje september. Man visste, att den tyska hären befann sig i närheten af Sedan, och att en stor slaktning förmodligen där komme att utkämpas. Blek och matt satt Anna i en länstol, och Mari försökte muntra henne med lifligt samspråk. Då hörde man snabba steg på trappan. Tvärt emot sin vana stack Moser hufvudet in genom dörren utan att först knacka på och utropade andfådd:

“Kära fru, nu ha de'n” (nu ha de honom).

“Hvem då?” frågade Anna förskräckt.

“Napolijon”, skrek Sigfrid med hänförelse och sprang modern till mötes. Han glömde, att hon ej tyckte om att höra honom efterhärma Mosers sachsiska uttal.

“Är det verkligen sant? Är Napoleon fången?”

“Ja, han är fången”, sade gossen, “och han har lämnat ifrån sig sin sabel, men jag skall då aldrig lämna ifrån mig min sabel.” Därvid fattade han tag i sitt lilla blanka vapen med båda händerna. “Och slaget är vunnet; tyskarna ha segrat! Är du inte glad, mamma? Nu kommer pappa hem.”

“Ja, säkert. Nu kommer han snart”, försäkrade Mari. “Men gå nu ner och lek vackert med Hilda.

Mamma är sjuk och matt och står inte ut med något larm.”

Under det man i barnkammaren lekte krig, hvarvid Napoleons tillfångatagande upprepades gång efter annan, och stackars Hilda, som skulle föreställa den olyckliga franska kejsaren, fick uthärda många omilda knuffar och stötar, tilldrog sig också något i Annas stilla sjukkammare. Dora hade just fått barnen i säng, då Mari med en glad uppsyn trädde in i rummet och sade: “Hvad tro ni, barn? En liten bror har just kommit från himmelen. Sof nu bara snällt, så få ni se honom i morgon.”

Ack, hur stor var ej Sigfrids glädje! En liten bror! Då kunde han då ha någon att leka soldat med, som inte genast började grina, liksom Hilda, om han fick en liten stöt. “Han skall få min bössa”, sade han, just som han var nära att somna, “och trumman med, men aldrig, nej, aldrig får han min sabel.”

IX. Under det röda korset.

Mari och Dora delade sofrum med hvarandra. När de nu efter dagens mödor kommo upp på sitt rum, sutto de ofta en stund och språkade om vänner och bekanta, särskildt om bröderna, som voro ute i kriget.

“Ack, om jag ändå finge sköta Paul”, klagade Dora; “jag höll alltid mest af honom, äfven fastän vi gnabbades så ofta.”

“Han får nog god vård”, tröstade henne systemern. “Det var ett uppmuntrande bref, som sköterskan skref till mamma. Den stackars gossen har ju blott sällan sin sans, och dock hoppas man säkert på hans vederfående.”

“Är Ivan också i arméen?” frågade Dora.

“Det vet jag inte. Kanske han är i den nordtyska hären, eftersom hans far härstammade från Hannover. Men det är nu länge, sedan jag hörde något ifrån honom.”

“Det måtte nog ha varit svårt för honom också att lämna sina böcker och gå ut i kriget. Men kom nu till sängs; jag är dödstrött och måste vara tidigt uppe i morgon. En hel massa linne måste då strykas.”

Ack ja, det hade varit svårt för Ivan att draga ut i kriget. På lediga stunder hade han arbetat på en lärd afhandling för att vinna doktorsgraden; då börjades värfningen för den tyska arméen. Hans uppfostran hade icke varit särskildt ägnad att göra honom tyskt sinnad, och därför kände han sig ej manad af någon varm nationalkänsla att deltaga i kriget. Dessutom gjorde hans svaga kroppsbyggnad honom oförmögen att uthärda krigets strapatser. Han visade dock ej brist på mod och gaf till och med prof på större uthållighet, än man kunnat vänta, tills i slaget vid Wörth en kula träffade honom i högra sidan. Utan att akta på det skenbart lindriga såret kvarstod han i ledet och ryckte vidare fram, då han plötsligt störtade till marken, svårt

sårad i foten. Han kunde icke resa sig; de öfriga rusade framåt, och snart låg han där hjälplös i det nedtrampade gräset. Med stor möda kröp han framåt mot en halmstack, som stod där i närheten. Han lyckades uppnå stacken, sjönk utmattad ner och utsträckte handen mot den sårade foten. Då framvällde plötsligt en blodström ur såret i sidan, han greps af svindel och förlorade sansen. En lätt gungande rörelse väckte honom; han fann sig liggande på en bår, och man bar honom till fältlasarettet. Foten var krossad och måste amputeras, men detta var dock icke det värsta. Ack, han var så svag, så ytterligt svag, att han knappt kunde röra sig eller ens andas. Den vänlige läkaren förklarade, att det berodde på blodförlusten och skulle snart gå öfver. Han måste förhålla sig alldeles stilla och skulle då utan allt tvifvel åter komma sig igen. Men det trodde icke Ivan själf. Han kände sig så utsägligt olycklig, och han var viss på att han måste dö. Första tiden var han allt för svag att kunna samla sina tankar, men snart tilltogo krafterna, hans rastlösa ande började åter att arbeta, äfven om hans kropp var nästan förlamad, och han kände sig utsägligt olycklig. Detta var då slutet på all hans sträfvan! Här skulle han dö i ett främmande land, utan en vän att begråta honom! Och hvad väntade honom väl där borta på andra sidan grafven? I de nyaste vetenskapliga böcker, han läst, talades om en tillintetgörrelse, eller öck om ett slags fortsättning af jordelifvet och det

gamla, alldagliga världsväsendet. Båda delarna voro honom motbjudande. Han kände i sig ett varmt hjärta, en lefvande själfständig ande; det vore vansinne att säga, att detta kunde upplösas och blifva till intet. Just nu, då hans kropp var så svag, erfor han mäktigt andens odödlighet. Ja, fortfara att lefva måste han, men huru och hvar? Såsom tioårig gosse hade han en gång varit svårt sjuk i difteri. Han hade tydligt hört, huru läkaren sade till sköterskan, att han ej väntade att få se honom tillfriskna. Då hade han alls inte känt någon fruktan, utan tvärtom fröjdats sig åt himmelen, umgänget med änglarna och Guds och Frälsarens åskådande. Ack, om han nu ändå kunde dö med samma lugn och frimodighet. Han kom att tänka på ett bibelspråk, som han inlärt som gosse: "Utan att I omvänden eder och varden, såsom barnen, skolen I alls icke inkomma i himmelriket". Han knäppte de matta händerna samman och suckade: "O Gud, hjälp mig att omvända mig, hjälp mig att tro!" Det var dock icke alltid, han var så vek till sinnet. Hans själ var ofta intagen af en djup bitterhet. Hela sitt lif hade han varit olycklig. Hans egna föräldrar hade aldrig förstått honom, och vänliga människor hade hjälpt honom fram. Sedan han kommit till mognare år, hade han gått sin egen väg, ensam och obemärkt, och ingen hade någonsin frågat efter honom. Ingen? Två vänliga barnansikten dykte upp i hans minne, det ena omkransadt af blondt, det andra af mörkt hår. Anna och

Mari! Ja, de hade hållit utaf honom, sympatiserat med honom och fördragit hans häftiga lynne och svärmiska natur. Och oåtskiljaktigt förenad med dem var bilden af den unga lärarinnan, som först undervisat honom. Det var besynnerligt, huru dessa minnen lugnade och fröjdade honom, och han genomlefde åter i sina tankar denna den lyckligaste tiden i hela hans lif. Han hade ju godt om tid därtill; vecka efter vecka förgick, och ännu låg han där tyst och stilla, ty han var förbjuden att tala, emedan hans lunga var skadad. Emellertid läktes såren, men krafterna ville ej återkomma. En dag märkte han, att flera af hans sjukkamrater utbueros och bortfördes. Äfven till hans säng närmade sig läkaren med två af lasarettstjänarna.

“Hvad är det fråga om?” frågade han förvånad.

“Ni skall sändas ut på landet, kära vän. Ni behöfver frisk luft, och vi behöfva er plats för andra.”

“O, låt mig dock få vara i fred, låt mig få dö här!”

“Nonsens! Hvad tänker ni på? Ni blir snart frisk. Ni behöfver ljus och luft och, framför allt, friskt lefnadsmod. Alltså, marsch! Vagnen väntar.”

Man svepte om honom och bar honom ut. Resan var plågsam trots den försiktighet, hvarmed man behandlade den sjuke. Ändtligen verkade dock den friska luft, han så länge saknat, vederkvickande på honom. Han insomnade och sof så tungt, att han knappt vaknade, då man bar honom ur vagnen, nedlade honom i en mjuk bädd och bjöd honom förfriskningar. Då han

till sist slog upp ögonen, var det redan morgon, och han befann sig i ett gammalmodigt inredt rum, som synbarligen var ämnadt att vara en vårdanstalt för tillfrisknande invalider. Två eller tre sårade lågo ännu i sina sängar, andra sutto omkring ett bord vid ett höghvälfdt bågfenster med armen i band, hufvudet omhöljdt eller det sårade benet utsträckt på bänken. Snart öppnades dörren och en fältläkare inträdde, åtföljd af en flicka, som bar en stor bricka med koppar, kannor och hvetebröd. Vänligt undersökte läkaren honom, uppmanade honom att vara vid godt mod, äta och dricka, och i synnerhet slå alla griller ur hågen. Därefter sade han några ord till flickan och skyndade ut. En af konvalescenterna kom fram till hans säng, hjälpte honom resa sig upp och stödde honom med kuddar, hvarpå sköterskan satte för honom hans frukost. "Ät nu först", sade hon muntert, "sedan skola vi hjälpa ner er i trädgården, och så skall ni snart bli bättre. Här hos oss tillfriskna de alla så snart." Stämman ljöd så behaglig, att han ovillkorligen lyfte ögonen mot den talandes blomstrande ansikte. Hon bar en hvit bindel med det röda korset på armen; den nätta, kulörta klänningen och det hvita lifvet passade henne förträffligt, och det bruna håret var hopfattadt i flätor, som kransformigt omgafvo det täcka ansiktet. Hon hade händerna fulla med arbete, gick från den ene till den andre, hjälpande, uppmuntrande, beklagande, alltjämt därvid ifyllande kopparna ur den outtömliga blan-

ka kannan. Nu var måltiden slut, och de flesta sändes ut i det fria. För första gången på länge hade Ivan ätit och druckit med verklig aptit, han kände sig vederkvickt och längtade efter luft och solsken. Då trädde sköterskan fram till hans säng.

“Jag skall se till, att ni blir hjälpt att komma ut, men tala inte så mycket ute i det fria; höstluften är något skarp.”

“Men hvar är jag egentligen?” frågade Ivan.

“På slottet *Bon refuge*”, blef svaret.

“Moser”, ropade hon till en gammal man, som just kom in, “hjälp den här herrn ut; jag skall se till, att han får en bekväm hviloplats.”

Därpå ryckte hon till sig några kuddar och täcken och skyndade ut ur rummet. Nu kommo också hjälparlarna, och Ivan blef utburen i det fria. Man bar honom öfver den stora slottsgården till en grön, af kastanjetråd beskuggad plats och inbäddade honom bekvämt på en af bänkarna. Gärna hade han velat framställa en hel del frågor, men det var emot läkarens förbud, och dessutom voro alla biträden ständigt sysselsatta. Det var en vacker, klar oktoberdag, och det var en glädje att blicka uppåt och se den blåa skyn framskymta mellan trädens brokiga löfverk. Rundt omkring var allt lif och glädje. Ett stort antal soldater voro församlade där. Några sutto visserligen tysta och stilla på bänkarna, men de flesta gladde sig åt snart återvunnen hälsa, skrattade och skämtade med hvarandra och

berättade historier från kriget och från hembygden. Ivan fäste ej mycken uppmärksamhet därvid, han hade ständigt hållit sig på afstånd från de öfriga och sökte ej att formera några nya bekantskaper. Den muntra omgifningen verkade dock lifvande på honom, han reste på sig och blickade hän emot slottet. Det var en gammal byggnad med tinnar och torn, och från ett af dem svajade en hvit fana med ett rödt kors, långa ekonomi-byggnader omslöto gården, tjänstflickor sprungo brådskande hit och dit, och stundom framskymtade hans sköterskas ungdomliga gestalt. På henne gaf han noga akt, kanske mest emedan hennes friska och muntra väsen var något, som han helt och hållet saknade. Ett par timmar gingo på detta sätt till ända, då en annan älsklig figur uppträdde på skådeplatsen. En liten gosse kom springande ifrån slottsgården klädd i en blå, välgjord gosskostym. En blank hjälm betäckte det ljuslockiga hufvudet och en liten sabel hängde vid hans sida. Med båda händerna bar han en stor korg full med präktiga vindrufvor. Den var nästan för tung för honom, men han ville ej tillåta någon att hjälpa sig, utan skyndade leende, med af ansträngningen högröda kinder fram till soldaterna, som hälsade honom med jubel. "Här har jag något för er allesamman", sade han, ställde sin börda ned i gräset och började utdela. De bästa drufvorna gaf han dem, som icke själfva kunde reda sig. De framräckte sina händer, och många fattade tag i gossen, drogo honom till sig och smekte honom. Då blef han varse Ivan. "Där är en ny en. Han måste ha den allra bästa", och därvid grep han tag i en stor, präktig drufklase och sprang fram till honom.

"God dag, karl! Tycker du om det här hos oss?"

Ivan nickade.

“Du har väl varit mycket sjuk? Hvar ha fransmännen skjutit dig?”

“I foten och i bröstet.”

“Åh, det var svårt. Skall doktorn göra dig en ny fot?”

“Nej, det kan han inte.”

“Men den käre Guden kan.”

Ivan skakade sorgset på hufvudet.

“Visst, det kan han”, tröstade honom den lille. “Han kan göra hela människor. Han gjorde Adam utaf jord; det har jag just lärt mig. Bara bed honom vackert, så gör han dig en fot.”

“Hvad heter du då?” frågade Ivan, afbrytande.

“Sigfrid af *Bon refuge*”, svarade gossen, som sällan hörde faderns tillnamn nämnas.

“Hvar är din far?”

“I kriget; och mamma är där uppe hos min lille Sedan-bror. Jag kallar honom så, därför att han föddes samma dag, Napoleon blef fångad. Men han heter Wilhelm.”

“Och hvem är det där?” frågade Ivan, pekande på sköterskan, som just visade sig.

“Tant Dora.”

“Nå, hur är det med er?” frågade flickan. “Ni ser medtagen ut; ni har haft nog frisk luft för första gången. Vi skola hjälpa er in igen. Ni måste få något att stärka er med och se'n sofva.”

Snart låg den utmattade Ivan åter på sitt läger, som, under tiden han varit ute, genom ett grönt förhänge afskilts från de andra sängarna. “Ni får då bli så mycket med ostörd”, menade Dora. Den sjuke smålog tacksamt och tillslöt ögonen. Nästa morgon fann han

sig åter road af gossens sällskap. Hittills hade han aldrig ägnat någon uppmärksamhet åt barn, men Sigfrid intresserade honom; det var, som om han redan länge känt honom. Tonen i hans röst, den djupsinniga, om än något skygga blicken ur hans ögon föreföll honom bekant. Men, o ve, där kommo några af sjukskötarna och erbjödo honom en krycka! Han måste försöka att taga några steg; läkaren hade befallt det. "Låt mig vara i fred!" utropade han. "Jag har ju blott några dagar kvar af mitt lif, och jag önskar få framlefva dem i ro." Männen stodo där helt rådvilla, då Dora närmade sig. "Åh, försök bara; jag skall hjälpa er. Lägg en arm på min axel; jag är just lagom lång därför. Snart skall ni få en artificiell fot, och då kan ni gå liksom andra människor." Ivan lydde. De första stegen voro något osäkra, men sedan gick det bättre, och med Doras hjälp gick han öfver golfvet och tillbaka till sin säng igen. "Bravo!" utropade den muntra flickan, "i morgon går det bättre. Ert dagsverk för i dag är nu slut." Man bar honom ned i trädgården och hoppades, att framstegen i hans tillfrisknande skulle verka lifvande på hans sinne, men så blef dock icke förhållandet. I dag först hade han börjat fatta hvad det ville säga att lefva som en krymping — om hans lif nu verkligen skulle sparas. Tänk: att alltid vara klen och svag och alltid vara beroende af andra! Denna tanke verkade så nedslående, att han gömde sitt ansikte i kuddarna och såg med sin själs öga en framtid af idel mörker. Då kände han någon vidröra täcket. Han såg upp; där stod Sigfrid, lyftande en flik af täcket och spejande nyfiket.

"Hvad vill du?" frågade han barskt.

"Åh, blif inte ond", svarade gossen, "jag ville bara

se, om den nya foten kommit än. Jag och Hilda båda i går afton den käre Guden därom. Men den är väl inte färdig än.”

“Ack, du lille vän”, sade Ivan rörd. “Kanske dör jag snart, och det vore nog det bästa. Då behöfver jag ingen fot mer.”

“Åh”, utropade gossen, förundrad, “du vill väl gärna komma till himmelen? Ja, där är det skönt. Där är också farbror Artur, som fransmännen sköto ihjäl.”

“Vet du det så bestämdt?”

“Ja, säkert.”

“Var han så god, då?”

“Ja, det var han, men inte kom han till himmelen för det.”

“Inte?”

“Nej, till himmelen kommer man, därför att den käre Frälsaren har dött för oss. Jag kan inte riktigt förklara det, men jag vet det. När vi läsa vår kvällsbön, så säga vi ju: ‘Jesu blod min synd afplanår, Jesus hafver allt försont.’ Kan inte du den versen?”

“Säg om det en gång till!” bad Ivan.

Sigfrid återupprepade orden.

“Du har väl aldrig lärt dig mycket, då du inte vet det?” fortsatte han. “Men hvarför gråter du, stackars man? Har du ondt?”

“Mitt hjärta värker.”

“Jag skall ge dig ett äpple; det kanhända hjälper. I dag har jag en korg äpplen med mig.”

Därpå sprang han bort för att utdela sina gåfvor. Då han gjort ifrån sig, kom han tillbaka till Ivan.

“Nu gråter du inte mer, gör du? Jag tycker inte om at se någon gråta.”

“Nej, men stanna kvar lite. Jag tycker om att se

dig”, sade Ivan, läggande sin hand på det blonda hufvudet.

“Det skulle jag gärna, men jag kan inte. Klockan är elfva, och jag har min lästimme nu.”

“Hvart går du då?”

“In i huset, till tant Maris rum. Där kommer hon för att kalla mig.”

Ivan såg upp. Där stod vid grinden till trädgården —Mari, hans Mari! Han kände genast igen henne; hon hade ej förändrats mycket. Men han hämtade sig och sade lugnt til gossen: “Bed tant Mari, att hon kommer hit.”

“Det gör hon inte. Hon kommer aldrig hit. Hon sköter om barnen; tant Dora sköter om soldaterna.”

“Ja, men jag tror, att hon kommer. Säg blott till henne: Ivan är här.”

“Ivan är här?” upprepade gossen, förvånad, men plötsligt sprang han kvickt som en pil och uträttade ärendet.

“Är det den Ivan, som lekte med dig och mamma, då ni ännu voro ‘ett klöfverblad’?”

“Ja, ja”, svarade Mari, “spring till mamma och tala om det för henne. Hon är i blomsterträdgården med de små. Du behöfver inte läsa, du får fritt i dag.”

“Ivan är här, Ivan är här, och vi få fritt i dag”, sjöng gossen, i det han med lustiga språng skyndade till slottets andra sida, där blomsterträdgården låg. Här tillbringade Anna gärna tillsammans med barnen de varma middagstimmarna. Hon hade blott långsamt återvunnit sina krafter och sökte helst undvika det myckna buller och väsen, som nu var rådande i den del af slottet, som upplåtits till lasarett. Desto mer ägnade hon sig åt barnens vård, och hennes flitiga hän-

der förfärdigade också många klädespersedlar och hvarjehanda annat smått för de sårade soldaterna.

Ivan och Mari hälsade hvarandra som gamla bekanta och vänner och kommo snart på samma förtroliga fot som förr i barndomsåren.

“Stackars Ivan”, sade Mari medlidsamt, “du måste ha lidit mycket. Men fatta mod, här skall du med Guds hjälp snart återvinna hälsa och krafter. Ack, så glad Anna skall bli!”

“Är Anna här?”

“Ja visst, det här är Annas slott, och Sigfrid är hennes lille gosse. Där kommer hon nu med barnen.”

Stor var soldaternas förvåning, då den sköna slottsfrun, som de aldrig sett förr, skred fram genom hopen, hållande det yngsta barnet på armen och med två små älskliga flickor springande bakom henne. Ivan kände sig något förlägen. Han hade aldrig återsett henne, sedan han på hennes fjortonde födelsedag hade bringat henne den sista blombuketten, och nu hade hon blifvit en förnäm fru. Men då hon böjde sig ned öfver hans säng för att visa honom lilla Wilhelm, voro hennes anletsdrag dock just de samma som i förra år, då hon ibland räckte honom sin vaxdocka att taga vård om. “Mina händer är’ riktigt rena”, sade han, liksom förr i tiden, sökande att under skämtet dölja sin rörelse, och tog gossen, som vänligt log emot honom, i sina armar. “Nu är klöfverbladet helt igen”, ropade Sigfrid, under det han glädt hoppade ikring. “Ivan är här, och vi ha fritt i dag.”

X. *Hvad vintern hade i sitt sköte.*

Under de båda ungdomsvännernas trogna vård tillfrisknade Ivan hastigt. För endast några månader tillbaka hade han kanske icke önskat sig ett sådant sammanträffande, men nu gladde han sig så obeskrifligt, då Mari så systerligt sökte att stå honom till tjänst, och då Anna dagligen kom för att prata bort en stund och alltid hade med sig några utsökta förfriskningar för hans räkning. Dagligen blef det honom allt tydligare, att Gud själf fört honom hit, för att han åter skulle omvända sig och blifva ett barn, ett Guds barn. Ingen sökte särskildt att undervisa och förmana honom, men allt i hans omgifning var en lefvande predikan. Annas glada förtröstan under all oro för hennes älskade make, Maris äkta kvinnliga väsen trots hennes ovanliga själsodling, Doras själfuppoffrande, outtröttliga verksamhet, som hon dock tycktes rent af betrakta som ett nöje, allt detta var frukter af den tro, som han så länge ringaktat. Och då han stundom ville förfalla i en dyster, lefnads-trött stämning, kunde ett språk eller en liten vers, som Sigfrid uppläste för honom, åter bringa honom tröst. På så sätt uppvaknade så småningom i hans själ allt det han fått lära som barn, och det gjorde honom så lycklig att få helt barnsligt tro, att hans förra otrostid förekom honom som en elak dröm, som han gärna ville, om möjligt, glömma. Han kände det svårt, då han märkte att hans krafter nu så tilltagit, att han åter kunde börja arbeta och därför måste säga farväl till denna lugna tillflyktsort. När han ändock bad läkaren om tillåtelse att få resa till sin hemort, afslog denne bestämdt hans begäran. "Det är ännu allt för kallt för er att resa. Ni måste gifva er tillfreds och stanna här öfver vintern, så

fram t ni inte vill ådraga er en ny lungsjukdom. Att gifva lektioner eller hålla föreläsningar är det ännu inte tid att tänka på. Ni får på sin höjd blott arbeta lite med pennan.” Hvad skulle han nu göra? Han ville ej gärna stanna som gäst i familjen, då husets herre själf var borta, och dock ville Anna alls icke lyssna till hans plan att flytta in till den närliggande staden. Dessutom var han rädd för att lämnas helt och hållet ensam, ty han behöfde ännu ofta hjälp i sådana saker, där han ej gärna kunde anlita främlingar. Han anförtrodde Mari sina bekymmer, och hon visste råd. Man inredde de båda rum, som Walter stundom plägade bebo, innan han blef gift. De lågo strax bredvid Mosers rum, och denne kände sig smickrad att få hafva under sin vård den lärde herrn, hvilken som barn lekt med hans kära fru. Så lät Ivan hämta sina böcker, och snart kände han sig hemma i den nya lägenheten. Då vädret var vackert, kunde han med tillhjälp af sin krycka taga sig ut på den solbelysta gården, ty han hade ingen trappa att göra det besvärligt för honom, och under de långa aftnarna höll den snälle gubben honom ofta sällskap och omtalade hvarjehanda ur sin egen historia, för att han icke skulle ägna allt för mycken tid åt studierna. Vintern kom tidigt och blef ganska sträng, och ofta kom Sigfrid för att vid farbror Ivans kakelugn värma sina fingrar, som blifvit styfva under kälkåkningen. Mången gång klingade äfven en lätt snöboll emot fönsterrutan, och ett ljuslockigt hufvud i pälsmössa tittade skälmskt upp öfver fönsterkarmen. I slottsvåningen kom Ivan blott på särskild inbjudning; men där tillbragte han sköna och angenäma stunder, och till och med Anna kunde vid dessa tillfällen glömma sina sorger för de glada barndomsminnenas skull. Men då julen närmade

sig, tycktes en skugga falla öfver Ivans sinne. Han af-slog för det mesta inbjudningarna till slottet, och då Mari någon gång öfvertalade honom att komma, satt han tyst och sluten i en länstol och gaf blott korta svar på Annas vänliga frågor. Förgäfves sökte Anna och Mari att utforska, hvad som felades honom, och de började frukta, att han åter skulle insjukna.

En eftermiddag satt han vid sitt skrifbord med hufvudet stödt emot handen. Han hade försökt att arbeta, men det ville icke gå, och till slut sköt han häftigt ifrån sig böcker och papper och stod upp. "Det gagnar ju till ingenting", sade han, "jag kan lika gärna låta bli. För hvem arbetar och sträfvar jag i alla fall?" Han fattade tag i sin krycka och började att gå af och an i rummet. "O, hvarför skulle jag blifva en krympling?" suckade han. Då knackade någon sakta på dörren, och Mari trädde in bärande på en silfverbricka en prydlig kaffekanna och annat tillbehör. Hon ställde den på bordet och slog sig ned.

"Hvad fattas dig, Ivan?" frågade hon sorgset, sedan hon en stund betraktat honom, "du är så förändrad. Vi gladdes så mycket att se dig så glad och tillfredsställd, och nu är du åter igen så dystert och sluten, liksom du var, då du först kom hit."

"Åh, det är ingenting", svarade han, "du kan inte göra något för att hjälpa mig."

"Men kanske jag kan gifva dig ett råd, och i hvilket fall som helst skall det lätta ditt hjärta, om du klagat din nöd för mig. Det är nog åter igen några underliga hugskott, som göra dig dystert, men som sakna all grund. Tala bara om allt, jag skall tåligt lyssna. Det kan inte få fortfara så som det nu är; du gör Anna ledsen, då du sitter så stum och svärmodig, och Sigfrid klagade i

dag öfver att du såg så ond ut, då han tittade in genom fönstret.”

“Nåväl, jag skall säga dig allt”, utbrast Ivan otåligt. “Jag måste bort härifrån, i dag hellre än i morgon; om min hälsa lider däraf eller ej, kan göra det samma. Det är mig omöjligt att härda ut längre. Om jag vore frisk och sund, skulle jag redan i dag gå till Dora och fråga henne, om hon ville bli min hustru, ty hon är mig så kär som mitt eget lif. Men då jag nu blott är en eländig krympling, kan jag ej göra bättre än gå min väg någonstans och dö.”

“Du skulle vilja gifta dig med Dora?” utropade Mari, på det högsta förvånad. “Hvad går åt dig? Hon passar dig inte alls. Hon är den olärdaste lilla varelse i världen. I skolan var hon alltid en medelmåtta, och det lilla, hon lärde där, har hon glömt se'n.”

“Där ser man just, att du inte förstår så'na saker, *Miss Mary*. Jag vill inte ha någon lärd hustru, jag skulle inte kunna tåla en sådan. Så'na människor äro mig en fasa. Lärd är jag själf; min hustru måste vara praktisk, gladlynt, tjänstvillig och oskuldsfull, korteligen, hon måste vara lik Dora. Men hvad är det värdt att tala därom, jag skulle ändå inte vilja binda det kära barnet vid en stackars krympling.”

“Tyst med ditt 'krympling', jag vill ej höra det. Du är åter tämligen återställd, äfven om du än ej är fullt så stark som förr. Och att du är lam, skadar dig ej mycket; när du en gång får din artificiella fot, skall man knappt märka det.”

“Är det ditt allvar, Mari? Tror du, att det vore möjligt, och hvad skulle din mor säga?”

“Henne måste vi visserligen först fråga, innan vi oroa

Dora. Men det är en annan sak, som gör mig något tveksam.”

“Hvad då?” frågade Ivan leende. “Jag är inte mer så fattig, som jag en gång var. Min släkting har på ett ganska hederligt sätt ihågkommit mig, och dessutom har jag redan förtjänt något med eget arbete.”

“Ingen i vår familj har någonsin fäst mycket afseende vid penningar”, svarade Mari stolt. “Det är något helt annat. Du sände mig för några år sedan en uppsats, som du själf skrifvit. Den tyckte jag alls inte om. Om du än är lika sinnad som då, vill jag inte lägga två strån i kors att hjälpa dig få Dora till hustru. Då må hon hellre hela sitt lif förtjäna sitt bröd hos främmande människor än blifva en fritänkares hustru.”

“O Mari”, sade Ivan med sorgsen röst, “jag förstod nog, att du skulle framdraga den saken. Jag skall säga dig öppet, hur det står till med mig. Döm dock mildt, ty du vet ej, hvad jag lidit. Du är uppfostrad af fromma föräldrar; och i den lilla krets, där du umgåtts, var alltid tron härskande. Jag har pröfvat på annat. Jag var ännu helt ung, då jag fick i mina händer böcker, som förnekade och hånade allt heligt. O, att jag aldrig hade läst dem! Men de rekommenderades till mig såsom summan af all visdom. Min törst efter vetande var stor, och jag ville ju äfven blifva ansedd som lärd. Därför insöp jag det fördärfliga giftet och kom i förfärliga tvifvel och själsnöd. Längre fram såg jag dock i mitt umgänge med lärda personer, huru dessa tycktes finna sig väl i sin otro. Jag gjorde väl stundom mina invändningar, men de sågo på mig så föraktligt, som om jag härstammade från en tid, då man ej förstod bättre. Småningom kom jag till den åsikten, att den kristna tron ju kunde vara passande för barn och obildade per-

soner, men för lärdt folk var den en öfvervunnen ståndpunkt. Jag begagnade mig af den moderna vetenskapens slagord, fastän jag hela tiden kände, att detta ej tillfredsställde mitt hjärta. O, att jag kunde återkalla allt hvad jag då talade och skref! Så kom kriget, då jag blef så svårt sårad. Tröstlös låg jag på lasarettet och pinades af dödsfruktan. O, hur jag längtade tillbaka till barndomstiden med sin oskuldsfulla tro! Strax bredvid mig låg en svårt sårad ung man. Han led tålligt de största smärtor och dog med Jesu namn på sina läppar. O, huru jag önskade, att äfven jag kunde dö på samma sätt! Men Gud hade icke öfvergifvit mig, han gaf mig mod att bedja: 'Herre, hjälp mig att återkunna tro!' Äfven på dig och Anna tänkte jag då ofta samt på den lyckliga tid, då vi bodde i samma hus och gingo i skola tillsammans. Ofta, då jag i timtal låg med slutna ögon, för svag att röra mig, såg jag i anden Frälsarens vänliga gestalt, just sådan som den kära lärarinnan plögade skildra honom för oss, alltid barmhärtig, alltid hjälpsam, alltid färdig att mottaga syndare. Och jag började hoppas, att han äfven ville mottga mig. Men då kom jag att tänka på att jag icke blott själf förnekat honom, utan äfven genom tal och skrift beröfvat andra tron. Ack, Mari, det var det värsta af allt! Nu, menade jag, är allt förbi, denna skada kan aldrig godtgöras. Så förde man mig hit, och den käre lille Sigfrid var den ängel, som Gud skickade till min hjälp. 'Jesu blod min skuld afplanar, Jesus hafver allt försont', läste han för mig redan andra dagen, jag var här. Jag hade ju hört orden många gånger förut utan att mottaga något intryck däraf; nu föllo de som klara ljustrålar in i mitt hjärta. All skuld, äfven den skuld som jag bar uppå, hade han afplanat. Strax därefter fick

jag veta, att jag var hos er. Det var mig ett nytt bevis, att Gud ville hjälpa mig att omvända mig; han förde mig ju tillbaka till den lyckliga, oskuldsfulla barndoms-tiden. Visserligen kommo ännu många dystra dagar, då alla gamla tvifvel åter uppstego, och ett djupt svårmod intog min ande. I sådana stunder kände jag först, hvilken tröst Dora ingaf mig. I hela hennes väsen finnes just det, som fattas mig: ett ständigt gladt lynne, den största oegennyttia, friskt mod och lust till arbete, och allt detta härflytande från ett barnafromt hjärta, en glad och ståndaktig tro. Huru litet hon än talade till mig, så förstod jag dock snart henne fullkomligt och kände, att jag med henne skulle vara utesägligt lycklig. Men jag tillbakavisade genast alla sådana tankar. Hur kunde jag våga att binda det glada, unga barnet vid mig, eländiga människa? Men sedan jag kom för mig själf i de här rummen och sällan ser till henne mer, har det blifvit klart för mig, att jag ej kan undertrycka min kärlek till henne. Antingen måste jag säga henne det, eller också måste jag bort härifrån. Jag skall då lefva helt ensam och med Guds hjälp bära min smärta, ty jag vet nog, att jag ej förtjänt en så stor lycka. Säg mig nu hvad du tänker, Mari; du vet nu allt", slöt Ivan och sjönk utmattad ned i sin stol.

Mari lade vänligt sin hand på hans hufvud och sade: "Gud välsigne dig, Ivan! Vi skola genast i dag tillsammans skriva till mamma."

Ännu samma afton afgick det viktiga brefvet, och medan Ivan längtansfullt afvaktade svaret nalkades den sköna julhögtiden allt mer och mer. Men man afbidade den ej med samma glädje som förr. Ack, i många hem funnos sörjande änkor och faderlösa, och många visste, att deras kära långt bort från hemmet vändades på sjuk-

domslägret eller ledo nöd. Äfven Walter hade ånyo blifvit sårad och tillbragt flera veckor på lasarettet. Nu var han dock återställd och befann sig med den öfriga hären utanför Paris, som ännu envist försvarade sig.

Dora var nu fri från sina många bestyr. Hon hade ej längre de sårade att tänka på, ty de hade alla, den ene efter den andre, rest sin väg, somliga till sin hemort, andra tillbaka till krigsskådeplatsen. Det var bestämdt, att Dora strax efter julen skulle återvända hem till sin mor, och fastän tanken på återseendet gladde henne, visste hon dock, att afskedet från slottet skulle blifva svårt för henne. Hon satt ofta länge i Maris rum, ifrigt arbetande på en julklapp för Anna eller stödjande hufvudet i handen och betraktande de hvirflande snöflingorna.

En eftermiddag sutto systrarna sålunda tillsammans. Anna hvilade i sitt rum, ty barnen voro nu i barnjungfruns vård. Rundt omkring slottet var allt stilla, fälten och trädgården lågo under sitt mjuka snötäcke, kreaturen stodo i de varma stallarna, och tjänstfolket sysslade med förberedelserna till julen. Då kom en ung soldat vandrande vägen upp för kullen. Hans kappa var noga tillknäppt mot den kalla vinden, och ränseln tycktes vara honom för tung att bära, ty han stannade allt emellanåt för att hvila sig. Någon soldatkask hade han icke, utan i dess ställe en stor, vid mössa, och under den var en duk lindad omkring hufvudet. "Här måste det vara", sade han för sig själf, "ty jag ser inte något annat slott i närheten. Det är ett ståtligt hus, och sommartiden måste det vara skönt här. Jag är glad, att den stackars flickan fann en så präktig plats." Han trädde in på slottsgården, oviss om hvilken af dörrarna

han skulle klappa på. Då kom Sigfrid springande med sin kälke.

“Stackars man”, ropade han mot främlingen, “du kommer för sent. Soldaterna äro alla friska igen och ha rest hem, emedan det snart är jul, och doktorn har också rest sin väg.”

“Jag behöfver ingen doktor, kära gosse. Men säg mig: är inte du lille Sigfrid?”

“Jo, men hur känner du mig?”

“Kan du laga så, att jag får träffa tant Mari?”

“Kom med”, sade den lille förvånad, sprang in i huset och uppför trapporna, bultade på Maris dörr och ropade: “Tant, här kommer en sårad soldat igen, men han vill träffa dig.”

Där stod redan den sårade, glädjen lyste ur hvarje hans drag, men ändock glänste en tår i ögat.

“Paul, du stackars snälla pojke”, ropade Mari, ilande mot sin broder, men Dora var kvickare och hade redan fattat honom om halsen, kysste och kramade honom af hjärtans lust.

“Släpp mig, släpp mig”, sade han och sökte göra sig lös. “Mitt hufvud står ännu inte ut med så mycket. Du är då ännu samma lilla yrhätta, som du alltid varit.”

Han tog utaf sig ränseln, och den trötte vandraren sjönk ned i den lilla soffan.

“Vi ha varit så oroliga för dig, Paul”, sade Mari; “hvarför har du inte skrivit, då du ju är frisk igen?”

“Jo, ser du”, förklarade Paul, “jag var länge svag; du kan inte tro, hur svag jag var. Och då jag äntligen kom ur sängen och blef starkare, fortforo tankarna att vara svaga; jag kunde inte hålla dem samlade fem minuter åt gången. Jag ville gärna komma hem till mamma, men läkaren ville ej tillåta det; han fruktade

väl, att jag inte var riktig i hufvudet. Jag var i ett stort lasarett, där det var ofantligt mycket att göra. De satte mig att hjälpa till med hvarjehanda, och det gjorde jag gärna, i synnerhet som jag själf varit föremål för så mycken hjälp. Jag skulle gärna ha bedt någon skriva åt mig, men jag vågade inte, ty alla hade de så mycket att göra både dag och natt för att åtminstone i någon mån lindra eländet omkring sig. Så ofta jag själf försökte skriva, blef det idel dumheter. Ändtligen blef det bättre. Ack, så glad jag blef, ty äfven om mitt hufvud aldrig varit särskildt briljant, så är det nog ändå svårt att reda sig det förutan. Det fanns också en, som kunde åtaga sig mitt arbete, och så fick jag då lof att resa hem, ty doktorn trodde, att det skulle taga lång tid för mig att återvinna mina krafter, och att jag ej vore vidare duglig till krigstjänst. Emedan jag nu visste, att ni båda voro här, så ville jag först hälsa på er ett par dagar, ty när jag en gång blir i stånd att arbeta igen, komma vi nog ej så ofta att träffas. Till mamma har jag skrivit, och hon väntar mig hem strax efter julen.”

“Det blir präktigt”, utropade Dora. “Jag ämnar mig också hem efter jul, och då kan du resa under mitt beskydd.”

“Hör du, akta dig bara! Jag är ännu beväpnad”, hotade soldaten och förde handen till sabeln.

“Jag ock!” svarade systemen. “Akta dig för kanonkullorna.” Därvid började hon bombardera honom med ullgarnsnystana.

“Ack, ni odygdiga barn!” bannade Mari. “Ni ha ej mycket förändrats på tio år. Bara ni komma ihop, så blir det något spektakel utaf. Men kom nu, Paul, och snygga upp dig litet, så skola vi gå och träffa Anna. Hon skall bli glad att få se dig.”

“Och jag skall styra om kaffe och färska julkakor”, sade Dora och skyndade ut.

Den unge soldaten kände sig att börja med något beklämd i de fint inredda rummen; hellre hade han önskat vara i sin lilla trädgårdsmästarstuga. Men Anna var så god, att han snart kände sig hemma. Och barnen märkte snart, att det gick lättare att komma på förtrolig fot med farbror Paul än med farbror Ivan. Trots sina tjugu år var han dock ännu en pojke och fann behag i de vackra leksakerna. Han lärde Sigfrid att exercera, och de små flickorna fingo rida på hans knä, och så förstod han sig på att uppställa tennsoldaterna så präktigt, som ingen annan i slottet kunde det. När juldagen kom, lät Anna de tre syskonen gärna styra och ställa efter eget behag, ty det gjorde henne så ondt vid tanken på de förra åren, då hon och Walter funnit sådant nöje uti att smycka julgranen. O, hur länge skulle han ännu dröja, hur många faror och försakelser skulle han ännu nödgas utstå? Men hon hängaf sig dock icke åt overksam klagan och sorg; hon hade så mycket att göra i förråds- hus och skafferier och fyllde stora korgar med allehanda goda saker, som tjänstflickorna sedan buro till byn, till arbetarnas hustrur, som ju också sutto ensamma i sina kojor och dessutom hade att kämpa med brist och nöd.

För sina egna barn hade Anna denna jul ej skaffat många presenter, ty hon ville ej, att de skulle lefva i öfverflöd, under det att fadern sväfvade i ständig fara och måste umbära det allra nödvändigaste. Detta hindrade dock icke Paul att smycka rummet med grankvistar och immorteller samt att i ett hörn inrätta en liten berså för att där ställa krubban med det kära Jesus-barnet, något som hvarje år beredde barnen så mycken fröjd.

Dora måste för detta ändamål hämta tillsamman alla blomkrukor ur hela huset, i synnerhet från Mosers rum, där det alltid fanns godt om plantor i blom. Skada blott, att Dora i dag, tvärt emot sin vana, var så senfärdig! Hon var borta en hel halftimme för att hämta en törnroskruka, och då Paul bannade henne därför, påstod hon bestämdt, att hon ej varit borta mer än fem minuter. Hon kunde ej heller uträtta mycket annat, och hennes händer darrade, då hon skulle hjälpa till att kläda trädet. Kanske hade hon förkyllt sig, då hon dagen förut med Moser varit till staden för att inköpa hvarjehanda för festen.

Anna kunde ej återhålla sina tårar, när ljusen i det lilla trädet blifvit tända, men hon betvingade sig snart för att ej störa barnens glädje. Hon höll lille Wilhelm upp emot de strålande ljusen och önskade blott, att hans fader kunnat se, huru de återspeglades i de små klara, blå ögonen. Dora var fortfarande besynnerlig. Hon tycktes ej ägna mycken uppmärksamhet åt sina presenter, och hon försökte inte en gång att profva den fina yllne mössan, som Anna hade förfärdigat för hennes hemresa. Desto gladare var Ivan. Ännu aldrig hade han så skämtat med barnen, ännu aldrig hade hans kinder varit så röda och hans ögon så strålande. Till och med Sigfrid anmärkte det och sade:

“Du är ju så glad, farbror Ivan. Har du också fått någon vacker julklapp?”

“Ja, någonting riktigt vackert, ja, det allra vackraste.”

“Låt mig få se det!”

“Jag skall visa det för er allesamman”, sade Ivan allvarsamt. Han vinkade till sig den rodnande Dora, stödde sig på hennes axel, som då han första gången försökte gå

efter sin sjukdom och trädde med henne fram till julgranen. "Detta är hvad jag fått", sade han med strålande ögon.

"Dora!" ropade både Anna och Mari på samma gång. "Är det verkligen sant?"

"Ja, det är sant", svarade Ivan, "Dora är min kära brud. Jag bad henne att hålla tyst därmed, tills julgranen blifvit tänd. I dag kom ett bref från vår älskade mor, och hon vill gärna antaga mig som sin son. Äfven mina föräldrar gingo med glädje in på vårt förslag. O, huru underbart Gud har ledt mig! Hvad som syntes mig som den största olycka, var i verkligheten den största lycka."

Och han hade orsak att känna sig lycklig, ty Dora var en god, älsklig flicka. Det var rörande att se, huru hon tog det största nöje i att sköta om honom. Hur skickligt stödde hon honom icke, och hur sorgfälligt svepte hon icke in honom för att skydda honom för den kalla nattluften, då hon följde honom ända till dörren till hans rum!

"Det gläder mig", sade Mari, sedan de två lämnat rummet, "och dock tycker jag nästan synd om Dora, fastän jag vill hoppas det bästa."

"Det gör inte jag", svarade Anna. "Jag är säker på att hon blir lycklig, och det just emedan hon är så ousbärlig för honom."

"Var det inte svårt och motbjudande, Dora?" frågade Mari systemen, sedan de båda kommit upp på sitt rum. "Betänk dock: en man med blott en fot!"

"Åh nej", utbrast Dora med sin vanliga uppsluppenhet. "Karlar med två fötter finns det godt om. Jag har ju alltid velat vara lite olik andra människor."

“Men det blir ju i alla fall alltid en brist”, invände Mari.

“Hvem frågar efter brist!” utropade Dora förtryt-samt och knöt handen. “Han har inga brister, som bekymra mig, jag tycker han är riktigt präktig. O Mari”, fortfor hon och blef i hast allvarsam, “för honom kan det ju vara svårt att vara lemlästad, men för mig blifver det blott ett tillfälle att dagligen få bevisa honom kärlek, och därför kan jag inte beklaga mig där-öfver. Ack, ända från första dagen gjorde hans sorgs-na ögon ett så djupt intryck på mig. Jag gladde mig, då jag någon gång kunde uppmuntra honom, och då jag första gången ledde honom, kom den tanken för mig: ack, om jag så kunde hjälpa honom genom lifvet! Men jag kväfde den tanken genast, ty aldrig kunde jag tro, att en så lärd man skulle vilja välja en så dum varelse, som jag är, till sin brud.”

En sådan glädje som under de närmast följande da-garna hade icke på länge varit rådande på slottet. Och då just ett bref anlände från Walter med goda, hopp-ingifvande underrättelser, kände sig Anna så lycklig, att hon för första gången efter sin sjukdom öppnade pianot för att ackompanjera de andra, under det de sjöngo flera julsånger. Då man började tröttna på att sjunga mera, bad Ivan om ännu ett stycke, som han särskildt tyckte om. Medan de andra lyssnade på mu-siken, begagnade sig Paul, som icke hade mycket öra för musik, af tillfället att genom den halföppna dörren smyga sig in i barnkammaren, hvarest Sigfrid hade uppställt alla sina tennsoldater på ett stort bord och ut-förde med dem allehanda manövrer, som han hört be-skrifvas i pappas bref. Men det gick mycket bättre, sedan Paul kom. Han förstod att uppställa de små

regementena i tillbörlig ordning och riktade ärtkanonerna så säkert.

“Men nu vill jag leka krig, just som pappa beskref slaget vid Gravelotte, utropade gossen. Jag skall först göra allt ensam, för du vet inte hur det var. Se här, den här asken föreställer en stor bondgård, som var alldeles full af fransmän. En trappa leder upp till dörren, den göra vi utaf små träblock. Nu kommer pappa och en hel del sachsare för att storma huset. Puff, puff, puff, sköto fransmännen genom alla fönstren, tills de skjutit bort allt sitt krut. Nu slå sachsarna in dörren, och pappa är den förste, som störtar in. Då springer en fransman emot honom och ämnar slå ihjäl honom med gevärskolfven. Men en helt ung soldat — låt se, det kan få vara den där lilla — rusar fram och sticker tvärt igenom fransmannen med sin sabel. Båda falla på samma gång, ty fransmannens bösskolf träffade den stackars sachsaren i hufvudet och klöf det itu. Se, nu störtar han utför trapporna ned i vrån bakom dörren. Nu ska' vi göra om det en gång till, men kvickt måste det gå, för pappa skref, att alltsamman gick mycket fortare, än han kunde berätta det. Så, nu stormade pappa vidare och de andra sachsarna följde honom, och snart ha de besegrat fransmännen och tagit dem alla till fånga. Pappa blef också sårad, men inte svårt; han fäste sig inte mycket därvid. Men den stackars snälla soldaten är nu död, och vi måste begrafva honom”, slöt gossen och såg så medlidsamt på den lilla tennsoldaten. “Jag skulle så gärna ha velat ge honom något, därför att han hjälpte min kära pappa.”

“Kanske han inte är riktigt död”, menade Paul, “han kanske kom till lif igen. Fransmannen kunde ju inte

slå till med mycken kraft, då han själf var sårad till döds.”

“Men pappa skref, att han var död.”

“Ja, men jag har sett honom sedan dess; han lefver än.”

Då sprang gossen, kvick som en pil, in i förmaket, fastän Paul försökte att hålla honom tillbaka. “Mamma, mamma”, ropade han, “den snälla soldaten lefver än, han som sprang emellan pappa och den store fransmannen; Paul har sett honom.” I ett nu hade alla samlats omkring Paul, som stod där ganska förlägen och röd i ansiktet.

“Hvem är det? Hvad heter han?” frågade de alla.

“Ack, jag bara skämtade, eftersom Sigfrid tyckte så mycket synd om soldaten.”

“Det är inte sant, Paul”, sade Mari. “Säg oss, hvem det var. Jag ser på dig, att du vet det.”

“Ack, det var ju ingenting vidare, på några minuter var det allt gjordt. Det var ju jag själf.”

“Var det inte det jag trodde, du tappre pojke!” utropade Dora.

Men Anna fattade hans hand och tackade honom under tårar för hans själfuppoffrande handling.

“Ni göra allt för stor affär däraf”, sade Paul blygt. “Det var ett sådant handgemäng, att jag sannolikt blifvit nedstucken ändå hvilket ögonblick som helst. Jag var ju också glad, att jag blef sårad i hufvudet och inte förlorade en arm eller ett ben, ty då hade jag inte kunnat hålla på med trädgårdsmästaryrket längre. Och att herr Schönberg kom lefvande ut ur huset, förblir ändå ett under, ty det var så fullt af fransmän som ett getingbo. Han stred riktigt som ett lejon.”

“Visste du då, hvem det var?” frågade Ivan.

“Jag visste hans namn, men ingenting vidare; det var många Schönbergar i hären. Det gick som ett styng igenom hjärtat på mig, då jag såg den rasande farnsmannen störta fram bakom dörren och måtta slaget mot det vackra, blonda hufvudet. Han hade ju nog att göra med att värja sig mot den skara, som kom rasande ned för vindstrappan. Allt var förbi i en handvändning. Hvilken som helst annan skulle ha gjort precis det samma, och jag vore glad, om man ej vidare nämnde saken.”

Fastän man gjorde den gode, blygsamme ynglingen till viljes härutinnan, kunde han dock ej hindra, att man från den stunden tjänade och ärade honom såsom en den allra förnämste gäst, och Sigfrid i synnerhet kunde ej göra nog för att visa honom sin tillgifvenhet.

Allt för snabbt flögo dagarna sin kos, under hvilka de tre syskonen fingo njuta af hvarandras sällskap, och snart var afskedets timme inne. Dock fick man tillsammans fira den stora högtidsdag, då ryktet flög hän öfver hela landet, att konung Wilhelm blifvit vald till tysk kejsare. Dora triumferade, emedan hennes profetia gått i uppfyllelse och hon nu med full rätt kunde ropa: “*Vive l'empereur!*” Mari kände det smärtsamt att se sin broder draga bort, ty han såg ännu blek och trött ut och led ofta af hufvudvärk. Hon var dock glad, att han reste under Doras tillsyn och vård, fastän hon aktade sig för att säga så. Ändtligen kom den sista aftonen, och de sutto ännu en gång alla gemytligt tillsammans omkring det dukade tebordet.

“Finns det då ingenting, kära Paul”, började Anna, “hvarmed jag kan bereda dig en glädje, innan vi nu skiljas?”

“Åh jo, jag vet nog något”, sade soldaten förnöjdt

småleende. Men Mari gaf honom ett harmset ögonkast. Hur kunde han väl be om någonting ytterligare! "Ni har så undersköna hyacinter där i glas-verandan och i så rara färger. Om jag kunde få en utaf dem, skulle jag skatta mig lycklig."

Mari andades lättare. Nästa morgon satte Anna tre af de skönaste blommorna, som redan börjat knoppas, i en liten korg, inpackade dem sorgfälligt i mossa och gjorde därmed den unge trädgårdsmästaren mycket lyckligare, än om hon gifvit honom guld och ädelstenar. Afskedet kändes svårt, och stackars Dora smalt i tårar. Ingen hade trott, att hon kunde så gripas af sorg. Gärna hade Ivan följt med till stationen, men det var så kallt och blåsigt, att han icke vågade sig ut, och endast Mari gjorde syskonen sällskap.

"Hvad skall mamma säga, då jag kommer utstyrd på det här sättet?" anmärkte Paul, i det han behagligt insvepte sig i det vackra plysch-täcke, som Anna lagt i vagnen såsom en present till honom. "Och den här pälsmössan se'n! Jag måtte se ut som en riktig prins. Om det nu bara snart vore vår, så att jag kunde börja arbeta igen!"

"Först måste du bli fri från din hufvudvärk och låta ditt hår växa igen", sade Dora, torkande sina tårar. "Tänk blott, hur glad mamma skall bli att få ha dig hemma en liten tid. Jag har heller inte sett henne på mer än två år, och därför skall jag inte gråta mer, utan fröjda mig öfver att nu få se henne och de kära syskonen."

Men det ville ej lyckas riktigt bra, och det sista Mari såg, då tåget rullade bort, var Doras tårdränkta ansikte. Hon lutade sig än en gång ut genom kupé-fönstret och ropade till systemen: "Låt honom inte gå ensam öfver

gården, då det är halt, och se till, att han inte för studiernas skull glömmer att äta!”

XI. Frid.

Nu var allt så tyst och stilla på slottet *Bon refuge*. En sträng vinter höll naturen därute i sina bojor, och där inne bodde Klöfverbladet, i flitigt arbete och stilla afskildhet, men äfven i glad förhoppning. Freden kunde ej vara långt borta, och då — ja, då skulle Walter återkomma! Anna repade sig ur den kraftlöshet och nedslagenhet, åt hvilken hon under den gångna svåra tiden ofta hängifvit sig. Hon visste, att hennes hemvändande make gärna ville finna henne frisk och glad. Hon sysslade flitigt inom huset, för att allt skulle vara så väl ordnadt, som han önskade. Så ofta vädret tillät det, gick hon ned till byn för att hjälpa de fattiga och sjuka, trösta änkorna och uppmana alla till godt mod och fast förtröstan till Herren. När hon då kom tillbaka, sprungo barnen henne till mötes, och hon föreställde sig då, huru glad deras fader skulle bli, då han fick se, huru de växt och huru friska och duktiga de sågo ut. I all synnerhet riktade hon sin blick mot den käre lille Wilhelm, den dyrbara gåfva hon skulle lägga i sin återvändande makes armar. Mari hade emellertid återupptagit den länge försummade byskolan, och dagligen kommo de små, mödosamt traskande genom den djupa snön, men alltid med glada ansikten. Genom slottsfruns godhet voro de alla försedda med varma kläder, och såsom lön för sin flit fingo de en tallrik god soppa, innan de begåfvo sig i väg hemåt igen.

Hvem kunde väl nu vara lyckligare än Ivan? Visserligen var han alltid allvarlig och försjunken i tankar, men en stilla glädje och en djup frid, som han förr på länge ej erfarit, hade nu intagit hans hjärta. Tacksamt mottog han allt hvad man gjorde för hans välbefinnande och hälsans vederfående; det var ju särskildt för Doras skull, han gjorde det. Hennes bref, fulla af glada skildringar och ljufva framtidsdrömmar, voro alltid så vederkvickande för honom, och då han ibland om aftnarna steg in i förmaket för att språka bort en stund, kunde man lätt se på honom, om han under dagen mottagit ett bref från sin trolofvade.

Angående sitt själstillstånd sade han intet, och Mari aktade sig för att göra påflugna frågor. Ofta fann hon honom dock så fördjupad i läsandet af en bok, att han ej märkte hennes inträde i rummet.

“Hvad studerar du då så flitigt, kära Ivan?” frågade hon honom en gång. Han räckte henne boken; det var Doras konfirmationsbibel.

“Hon lämnade den kvar åt mig”, sade han, “jag uppfriskar minnet af de kära berättelserna och hämtar tröst och frid af Herrens och hans apostlars ord.”

Under allt detta försummade han icke att tänka på sin jordiska utkomst för att snart kunna bereda ett tryggt hem för sin älskade Dora. Han brefväxlade med sina forna lärare och studiekamrater, och genom deras bemedling blef han erbjuden plats som lärare i en undervisningsanstalt i en nordtysk stad, ett anbud, som han med glädje antog. Efter påsk skulle han tillträda sin befattning. Dessförinnan hade han dock nöjet att få deltaga i firandet af en stor högtidsdag på det honom så kärvordna slottet. Det stolta Paris hade fallit, freds-

villkoren voro antagna, Elsass och Lothringen voro åter tyska provinser.

I mars hade ändtligen den stränga vintern förlorat sitt välde, de första snöklockorna lyfte sina hufvuden upp ur jorden och klämtade in freden. Solen sken för första gången så mild från den blå himmelen. Då trädde Anna till slottets dörr med lille Wilhelm på armen och de andra tre högtidsklädda hoppande ikring henne. Hon hade bortlagt sorgekläderna, som hon burit till sin fallna svågers minne. Hur kunde hon i dag sörja? Walter kom ju hem! Visserligen icke för att stanna, utan endast på en kort permission, men han kom likväl. Vid lif och hälsa skulle hon få återse honom efter den långa, ledsamma, växlingsrika skilsmässan. Först i dag hade underrättelsen kommit, att han inom några dagar var att återförvänta hem. Det var ej tid att gifva honom ett festligt mottagande; icke hade hon heller varit i stånd därtill. Först måste hon hafva honom ensam, alldeles ensam, tillsammans med barnen. Moser hade ridit till stationen för att hämta honom, och nu borde han vara här när som helst. O, huru klappade icke hennes hjärta, huru darrade icke händerna, som höllo den lille gossen! Men hon fattade mod, i det hon uppsände en brinnande bön med tack och lof till Gud. Trofast och pålitlig, såsom han önskade att se henne, skulle han ock finna henne. Sigfrid, som genom att ständigt höra om kriget, själf blifvit krigiskt stämd, ville gifva pappa en militärisk mottagning. Sin nya bössa, som gaf en rätt försvarlig smäll, då knallhatten brann af, ville han afskjuta honom till ära och sedan på soldatvis skyldra gevär. I spänd förväntan stod han nu bakom mamma. Då dånade hofslag, två ryttare sprängde genom grinden, ännu ett

ögonblick och Walter slöt sin öfverlyckliga maka och den lille sonen i sina armar. Vid första anblicken af fadern, som han ej sett på så länge, kastade Sigfrid ifrån sig bössan, störtade emot honom och, darrande af glädje, skrattande och gråtande om hvartannat, omfattade han hans knän, under det de små flickorna, halft förskräckta, stannade på afstånd. Ingen störde den lyckliga gruppen, och det dröjde en god stund, innan Sigfrid och Hilda triumferande drogo pappa in i för-maket, där Ivan och Mari och, i bakgrunden, Nannette och tjänstepersonalen med glädje hälsade honom. Mari verkligt njöt vid anblicken af Annas lycka. Strålande och ungdomlig satt hon vid Walters sida, hvilken, ännu med sin fältkappa på sig, lyfte den ene efter den andra af barnen i sitt knä, smekte och kysste dem. Den lilla Mari var nära att gråta, när den skäggige soldaten tryckte henne så hårdt, ty hon hade nästan glömt bort honom. Snart fattade hon dock mod och vågade sig till sist fram med den vanliga frågan:

“Har pappa nå't för Mia?”

“Nej, inte nu. Där, hvarest jag kommer ifrån, funnos inga leksaker att köpa. Blott för mamma har jag något.”

“Hvad för något för mamma då?”

Walter slog upp sin kappa och visade på sitt bröst ett enkelt svart kors. “Mitt är mycket vackrare”, sade den lilla och höll upp ett litet guldkors, som hängde i en kedja kring hennes hals. Men Anna såg frågande på sin make, hvars vackra ansikte lyste af fröjd.

“Hvad är det, Walter?” frågade hon.

“Järnkorsset, mottaget ur kejsarens egen hand”, svarede han och drog sin älskade maka intill sig.

Obeskrifligt stor var den lycka de under de närmaste

dagarna njöto utaf, äfven om ett drag af sorg stundom märktes, när talet någon gång föll på system, som nu var ensam, beröfvad sitt jordiska stöd. Äfven folket i byn kom för att bjuda honom välkommen hem, och alla gladdes de åt att nu vara tyska medborgare. Walter lofvade också att såsom en trogen husbonde och herre på bästa sätt sörja för deras väl.

Och han höll ord. När allt åter inträdt i sitt fredliga skick och segerjublet tystnat, förunnades det honom att i lugn och ro få framlefva sin tid i det kära hemmet och i skötet af sin familj. Genom hans och Annas bemödanden försvunno snart armodet och fattigdomen ur kojorna, och i stället härskade där gudsfruktan, flit och välstånd, om än af anspråkslös art. Några år bortåt blomstrade den lilla byskolan under Maris ledning och Nannettes kraftiga medverkan. Emellertid förökades barnens antal så, att ett skolhus måste byggas och en lärare anställas. Det var också välbehöfligt, ty Mari fick snart fullt upp att göra med den blomstrande barnskara, som växte upp inom slottets eget område. Af både stora och små blef hon ärad och älskad, och själf kände hon sig lycklig i utöfvandet af sin sköna kallelse. En stor högtidsdag var det, då Ivan och Dora för första gången tillsammans besökte slottet, sedan de i tre år lefvat med hvarandra i kärlek och frid och Gud skänkt dem en liten dotter. Man kunde knappt vidare märka att den vackra, ståtliga mannen var lam, då han utan krycka, lätt stödjande sig på Dora, inträdde i rummet. Äfven Paul åtföljde dem. Han hade lyckats synnerligt väl. Sedan han tillbragt någon tid hemma hos sin moder för att återhämta krafter, blef han, utan att hafva sökt det, tillbjuden plats såsom trädgårdsmästare på ett stort herregods i närheten af Dresden,

en syssla, som han nu redan i några år innehaft. Han befann sig väl där och hade dessutom tillfälle att ofta besöka sin mor, som var honom så innerligt kär. Han visste icke, att han hade Walter och Anna att tacka för denna förmånliga plats, och de nämnde heller aldrig något därom. Men den eljest så godlynte Paul var dock icke fullkomligt belåten med sin ställning. Då de en dag sutto muntert samspråkande och Anna skämtsamt påminte om hyacinterna, som Paul utbedt sig som lön för sin villighet att uppoffra sitt lif, sade han rodnande, att han ville nu återigen plocka en blomma, men denna gång en lefvande sådan. Han ville så gärna omplantera Nannette i sin trädgård och göra henne till fru trädgårdsmästarinnan. Walter och Anna gäfvo gärna sitt bifall, men förtego icke heller, att han till brud valt en flicka, som en gång varit klädd i trasor och vaktat gäss, men det bekymrade Paul föga. "Blommorna växa ju också upp ur mullen", sade han obesvärad, då man omtalade för honom den intagande flickans låga härkomst.

Efter detta första möte blef det vedertagen sed, att Klöfverbladet hvart tredje år sammanträffade på slottet. De ständigt sig förökande familjerna motsågo långt på förhand dessa festdagar med den största glädje. Slottet hette dock icke längre *Bon refuge*. Walters fosterlandskärlek var allt för brinnande, för att han från ett främmande språk skulle låna ett namn för sitt slott. Det nya namnet glänser i gyllene bokstäfver ofvan slottets port. Det heter nu Fridsborg.

AUGUSTANA BOOK CONCERN Book Island, Ill. U.S.A.
utgifvit följande lärorika o

BARN- OCH UNGDOM

LIBRARY OF CONGRESS

00025403447

Den blinde gossen.

En berättelse för barn och barnvänner af
O. V. H. Väl utförda helsidesplanscher i färgtryck. Koloreradt kartongband. .30

En trofast broder.

En berättelse för barn och ungdom. Öfversättning från tyskan af A. O. Med illustrationer i kromolitografiskt färgtryck. Kart, med bild i färgtryck på pärmen30

Fröjdebarn.

Två berättelser för ungdom. Öfversatt af K. G. W. Dahl. Med fyra väl utförda helsidesplanscher i färgtryck. Koloreradt kartongband30

Guds vägar.

Berättelser för ungdom af Margareta Lenk m. fl., med väl utförda helsidesplanscher i färgtryck. Koloreradt kartongband30

I signad juletid.

En julbok för barn af J. M—n, med illustrationer, däraf en del i kromo-litografiskt färgtryck. Kartongband med bilder i färgtryck på pärmen35

På villovägar.

M. fl. berättelser af M. Rudiger. Öfversättning af Anna Olsson. Helsidesplanscher i färgtryck. Kartongband med titelpärm i litografiskt färgtryck.... .30

Regina.

Och andra berättelser för barn. Af Runa. Kart..... .25

Rosenbusken.

Tre berättelser för barn. Öfversatt från tyskan af A. O. Med illustrationer i kromo-litografiskt färgtryck. Kart., med bild i färgtryck på pärmen30

Två små gossar och deras äfventyr.

Berättelse för barn. Öfversättning af A. O. Med illustrationer i kromo-litografiskt färgtryck. Kart., med bild i färgtryck på pärmen30

Vid Guds hand.

Berättelser för barn. Öfversättning af A. O. Med illustrationer i kromo-litografiskt färgtryck. Kart., med bild i färgtryck på pärmen30

Vid Jesu hand.

Fem berättelser af H. v. R. Öfversättning från tyskan. Kart..... .35

Ädel vänskap.

Berättelse af Emily Nonnen. Med väl utförda helsidesplanscher i färgtryck. Koloreradt kartongband..... .30